ანზორ ვაკუხალია

„ზოგჯერ თქმა სჯობს ირითქმისა“

შეცდომა თუ დანაშაული?!
ნაწილი VIII

თბილისი
2015

ISBN 978-9941-0-0352-3 (ყველა ნაწილის)
ISBN 978-9941-0-7664-0 (მერვე ნაწილის)

ავტორისაგან

„შეცდომა თუ დანაშაული?!”-ს მეხუთე კრებულის რეცენზია, პროფესორმა რევაზ ბალანჩივაძემ ასე დაასრულა: „ბატონო ანზორ! დაე ეს წიგნი იქცეს თქვენი გულისტკივილის გამოხატვის ბოლო წიგნად”. მისდამი ჩემი უდიდესი პატივისცემის მიუხედავად, სამწუხაროდ წერტილი ვერ დავსვი, რადგან ჯერ-ჯერობით საქმე ისე არ მიდის, როგორც ვოცნებობდით. ამიტომ „გამოვაცხვე” მეექვსე და მეშვიდე კრებულები. ახლა კი, თქვენს ხელთაა მერვე წიგნი. ალბათ, ამის შემდეგ მაინც შევუსრულებ თხოვნას პროფ. რ. ბალანჩივაძეს.

თქვენს ხელთ არსებული კრებულის საავტორო გვერდში, საჭიროდ ჩავთვალე გაგაცნოთ საკმაოდ ვრცელი ამონარიდი ჩემი წიგნიდან: „კვლავაც ვწეროთ და ჩვენვე ვიკითხოთ” (2004 წელი). აი ისიც:

„როგორც ეკონომისტს და სახელმწიფო მოხელეს, ჩემი პოზიციები მიტინგებზე და მსგავს თავყრილობებზე არასოდეს გამომითქვამს. ასეთ ღონისძიებებზე პროფესიონალი სპეციალისტის გამოსვლებს არ ვამართლებდი, რადგან ის მასის თვალში იაფფასიანი ავტორიტეტის მოპოვების იოლ გზად მიმაჩნდა. ასეთ შემთხვევებში წარმატებას მხოლოდ მაშინ მოიპოვებ, თუ შენს გამოსვლაში ჭარბობს პოპულიზმი, ანუ მუშაობ მასის რეაქციის ეფექტზე. ამის საწინააღმდეგოდ, პრობლემატურ საკითხებზე ჩემს პოზიციებს არცთუ ისე იშვიათად ვაფიქსირებდი მხოლოდ პრესაში, ან ოფიციალურ დოკუმენტებში, მით უმეტეს, რომ საკუთარი აზრის გამოთქმის ამ ფორმების გამოყენება ჩემი სამსახურეობრივი მდგომარეობის გამო პრობლემას არ წარმოადგენდა.

ხშირად ასეთ გამოსვლებს საკმაოდ მძაფრი რეაქცია მოჰყვებოდა ხოლმე. ზოგი მხარს მიჭერდა, ზოგი კი რას არ მწამებდა, „ნეოკომუნისტობიდან” დაწყებული, „საბაზრო ეკონომიკის მტრობით” დამთავრებული. აქედან გამოდინარე, რამდენჯერმე

გავიფიქრე კიდეც, რა ძალა მადგას, რას გადავიკიდე ამდენი ხალხი-მეთქი. მიუხედავად ამისა, ჩემი პრინციპების წინააღმდეგ სვლას ან გაყუჩების პოლიტიკის თამაშს ვერ ვახერხებდი. მჯეროდა და მჯერა, რომ მაინც ისა სჯობს, როცა სათქმელს დროულად იტყვი. როცა ვთვლიდი, რომ მართალს ვამბობდი, იმაზე ნაკლებად ვფიქრობდი, ვის ეწყინებოდა და ვის მოეწონებოდა.“

ამ პუბლიცისტური წერილების VIII ნაწილი, რომელსაც „ზოგჯერ თქმა სჯობს არათქმასა“ დავარქვი, მის წინამორბედებთან შედარებით, იმით განსხვავდება, რომ აქ მასალები მოტანილია მათი გამოქვეყნების თარიღების და არა თემატური ნიშნის მიხედვით. ამასთან, იმის გათვალისწინებით, რომ მომავალი საპარლამენტო არჩევნებისთვის მზადება უკვე დაწყებულია, დაინტერესებულთა შესახსენებლად, საჭიროდ ჩავთვალე ზოგიერთი ამონარიდის მოტანა „შეცდომა თუ დანაშაულის?!“ მე-7 ნაწილიდან.

აქვე გაეცნობით ინფორმაციას, ჩემს ბოლო „ნაღვაწთან“ დაკავშირებით, „დიახ, საქართველო არის ესე“! იმის გათვალისწინებით, რომ მან დიდი საზოგადოებრივი ინტერესი გამოიწვია, მკითხველთა ინფორმირების მიზნით, ამჯერად, გასაცნობად გთავაზობთ მხოლოდ წიგნის წინათქმას, ბოლოთქმასა და იმ პირთა და ორგანიზაცია-დაწესებულებათა ჩამონათვალს, რომლებმაც მხარი დაუჭირეს ჩვენს იდეას და ოფიციალურად გამოხატეს თავიანთი დამოკიდებულება იმასთან დაკავშირებით, რომ ჩვენი ქვეყანა საერთაშორისო დონეზე იწოდებოდეს მხოლოდ „საქართველოდ“! პრობლემის მნიშვნელობიდან გამომდინარე, ეს წიგნი მივუძღვენი ჩვენს მომავალ თაობას, ასეთი მინაწერით: **„ჩვენ, მეოცესაუკუნელებმა, ამ დიდი ეროვნული იდეის განხორციელება თუ ვერ მოვასწარით, ჯერი თქვენზეა. თქვენმა თაობამ არ დაივიწყოთ სამი წმინდა ხატება: „საქართველო“, „ქართველი“ და „ქართული“.**

რამდენიმე ამონარიდი „შეცდომა თუ დანაშაული?!“-ის VII ნაწილიდან

* * *

„პოლიტიკოსები ძირითადად უპროფესიო ან ხელმოცარული ადამიანები ბრძანდებიან. რა თქმა უნდა, არის გამონაკლისებიც... პოლიტიკოსები, ქვეშეცნეულად საშუალო ან უფრო დაბალი გონებრივი შესაძლებლობების ადამიანები არიან (თუმცა ამაში საკუთარ თავსაც არ უტყდებიან!), სამაგიეროდ, მათ ხელშია ძალაუფლება, რითაც საკუთარი ნაკლის გადაფარვას, უფრო ხშირად კი ამ ნაკლის ღირსებად წარმოჩენას ცდილობენ – მოჩვენებითი სიდარბაისლით, აგრესიულობით, შეუფერებელი ლაყბობით, ან სულაც „ბრძნული მდუმარებით“. გულახდილად უნდა ვაღიარო, აღარც მახსოვს მერამდენედ მომყავს ჩემს პუბლიკაციებში ჟურნალისტ თეიმურაზ ქორიძის ეს ციტატა, რადგან იგი ძალზე ლაკონიურად და ზუსტად გამოხატავს ზოგიერთი ოპოზიციური პარტიისა და მათი ლიდერების, ანუ ვითომ პოლიტიკოსების „ანატომიას“, რომელთაც თავიანთი არსებობით, ქვეყნისათვის ზიანის მეტი არაფერი მოაქვთ.“

* * *

„2008 წლის 20 თებერვალს, ანუ წინა საპარლამენტო არჩევნებამდე ცოტა ხნით ადრე, გაზეთ „საქართველოს რესპუბლიკაში“ გამოვაქვეყნე სტატია: „პრეტენდენტებს – მხოლოდ თანაბარი პირობები“, რომელშიც თეთრზე შავით ვწერდი: „საპარლამენტო არჩევნები კარს მოგვადგა, მიგვაჩნია, რომ, სამწუხაროდ, არც ამჟამად ვართ მზად არჩევნების ნორმალურ დონეზე ჩასატარებლად. მომავალში, ანალოგიური სიტუაციებიდან თავის დაღწევის მიზნით, თავს უფლებას ვაძლევ და განსასჯელად გთავაზობთ ერთ წინადადებას, რომლის რეალიზაცია არავითარ პრობლემასთან არ არის დაკავშირებული. ძალიან მოკლედ ამ წინადადების არსი იმა-

ში მდგომარეობს, რომ <u>წინასაარჩევნო პერიოდში, ნებისმიერ სუბიექტს (ფიზიკურ პირს, პოლიტიკურ ორგანიზაციას) უნდა ჰქონდეს სააგიტაციო საშუალებებისა და სახელისუფლებო რესურსების გამოყენების თანაბარი პირობები.</u> ეს იმას ნიშნავს, რომ არჩევნებში მონაწილე ნებისმიერ სუბიექტს მათი ფინანსური, მატერიალური და სხვა რესურსების მიუხედავად, აეკრძალებათ ამ მიზნით, თუნდაც ერთი ლარის დახარჯვა. მხოლოდ ცენტრალური საარჩევნო კომისიის უმკაცრესი კონტროლის პირობებში უნდა მოხდეს ნებისმიერი სახელისუფლებო რესურსებისა და ამ მიზნით სახელმწიფო ბიუჯეტიდან გამოყოფილი თანხების პროპორციული პრინციპით განაწილება და ხარჯვა". დარწმუნებული გახლავართ, თითქმის ხუთი წლის წინათ გამოთქმულ ამ მოსაზრებაზე სათანადო რეაგირება რომ მოეხდინათ ჩვენს ე. წ. პოლიტიკოსებს, დღეს სულ სხვა სიტუაციასთან გვექნებოდა საქმე."

* * *

პრობლემა, რომლის თაობაზეც ქვემოთ უნდა მოგახსენოთ, არახალია და რამდენად უცნაურადაც არ უნდა მოგეჩვენოთ, ამ მიმართებით, დიდად სამწუხაროდ, მდგომარეობა დღითი დღე უარესდება და „ჩვენი, ენა ქართული" კატასტროფის წინაშე აღმოჩნდა.

საგაზეთო წერილის ფორმატიდან გამომდინარე, ამჟამად ამ მიმართებით, დეტალებზე თქვენს ყურადღებას ვერ შევაჩერებთ და ამიტომ გაგაცნობთ მრავალთაგან მხოლოდ ჩვენი რამდენიმე სტატიის სათაურს და კონკრეტულ წინადადებას: „გადავარჩინოთ ქართული ენა" („საერთო გაზეთი", 08.04.09), „ვაითუ ჩვენი ენა ქართული ისტორიის კუთვნილება გახდეს" („საქართველოს რესპუბლიკა", 14.01.10), „დადასტურებული უტყუარი ფაქტები საბრალდებო დასკვნისათვის" („საერთო გაზეთი", 11-17 იანვარი, 2012 წ.), „როდის მოეღება ბოლო თქვენს ყელყელაობას და ბრახაბრუხს?!" („საქართველოს რესპუბლიკა", 12.12.12). ჩამოთვლილი წერილების კონკრეტული ადრესატები იყვნენ საქართველოს პარლამენტის ყოფილი თავმჯდომარე დავით ბაქრაძე, პარლამენტარები გოკა გაბაშვილი და ხათუნა ოჩიაური, თბილისის მერიის ხელმძღვანელობა და სხვა ჩინოვნიკები, რომელთაც, რომ იტყვიან, თითი-თითზე არ დააკარეს,

ყურადღება არ მიაქციეს ამ წერილებით პირადად მათი მისამართით წაყენებულ კონკრეტულ ბრალდებებს და ჩაიდინეს დანაშაულებრივი უმოქმედობანი საქართველოს კანონების მოთხოვნების უგულებელყოფის თვალსაზრისით.

* * *

(ა. ბაბუხადიას ესაუბრება ჟურნალისტი ოთარ ხუციშვილი)

კარგა ხნის შესვენების შემდეგ, გადავწყვიტე კვლავ გავსაუბრებოდი ცნობილ ეკონომისტსა და პუბლიცისტს ანზორ ბაბუხადიას, რომელთანაც 30-წლიანი საქმიანი და მეგობრული ურთიერთობა მაკავშირებს. იგი ბევრი სხვა მოღვაწისაგან იმით გამოირჩევა, რომ თავად ხელისუფლებაში ყოფნის პერიოდშიც კი ახერხებდა ყოფილიყო პრინციპული, მწვავე სიმართლე მიუკიბ-მოუკიბავად, რომ იტყვიან, „პირში ეთქვა“ თავისი კოლეგებისათვის, ანუ ხელისუფლების უმაღლესი ეშელონის წარმომადგენლებისათვის. ახლაც მახსოვს, ქვეყნის მაშინდელ პრეზიდენტს, მთავრობის სხდომაზე კადრების შერჩევის საქმეში დაშვებული შეცდომების შესახებ რომ უსაყვედურა და ნათქვამში ეჭვი რომ არავის შეპარვოდა, წინ კონკრეტული ფაქტებიც დაუდო. სწორედ მისმა ასეთმა პირდაპირობამ და ობიექტურობამ გადამაწყვეტინა ბატონ ანზორისთვის ქვეყნის ცხოვრების აქტუალობიდან გამომდინარე რამდენიმე შეკითხვით მიმემართა.

– ბატონო ანზორ, რა დასამალია, ახალი ხელისუფლება, რომელიც ხმაურიანი და ამბიციური დაპირებებით მოვიდა ქვეყნის სათავეში, თანდათან სულ უფრო მეტ კრიტიკას იმსახურებს. სამწუხაროდ, საზოგადოების საკმაოდ დიდ ნაწილში, კვლავ გაჩნდა ნიჰილისტური დამოკიდებულება იმასთან დაკავშირებით, რომ დღევანდელი ხელისუფლება არ ან ვერ ასრულებს ნაკისრ ვალდებულებებს. ამათგან ყველაზე აქტუალურია დაპირებული სამართლიანობის აღდგენის გაწელვა, ცხრაწლიანი მმართველობის პერიოდში ჩადენილი დანაშაულობებისთვის სააკაშვილის ხელისუფლების ლიდერების დაუსჯელობა. ამის გამო საზოგადოების არც თუ მცირე ნაწილი უკმაყოფილებას ვეღარც კი მალავს: რას ელოლიავებიან

ამ ნაძირალებს, 5-6 თავგასული „ფიგურისთვის“ მაშინვე ამოერტყათ პანჩური, შეეყარათ სადაც ჯერ არს და დანარჩენებიც ისწავლიდნენ ჭკუასო. დავიწყოთ ამ თემით და დანარჩენს „საქმე გვიჩვენებს“

– გეტყვით პირდაპირ, კადრების შერჩევაში, უცოდველი, სხვებთან ერთად, არც ეს ახალი ხელისუფლება აღმოჩნდა. დეტალებზე საუბრის დრო და ადგილი, ალბათ, არ გვექნება, რადგან ისეთი ფართომასშტაბიანი შეკითხვა დასვით, რომ არც ვიცი რითი დავიწყო.

* * *

2011 წლის 4 ივნისს გაზეთ „საქართველოს რესპუბლიკაში“, გამოვაქვეყნე ვრცელი ინტერვიუ სათაურით –„...ან აღვიგვებით მიწისაგან პირისა როგორც ერი!“, რომელშიც საუბარი იყო პარლამენტში მოსახვედრად პარტიულ სიებში გამსვლელი ადგილის მოპოვებისთვის ქრთამის გადახდის დამკვიდრებულ წესზე; ე. წ. გრანტიჭამია პოლიტიკურ პარტიებსა და არასამთავრობო ორგანიზაციებზე, რომლებიც ხშირად გამოყოფილ თანხებს იყენებენ ქვეყნის დასაქცევად შემუშავებული პროგრამების განხორციელებისათვის და წურბელებივით სწოვენ სისხლს ქვეყნის გასაცოდავებულ ბიუჯეტს; „ახალგაზრდა ნაციონალების“, „ახალგაზრდა ქრისტიან – დემოკრატების“, „ახალგაზრდა ეროვნული დემოკრატების“ და სხვა „ინსტიტუტების“ საქმიანობაზე; კონსტიტუციასა და შესაბამის საკანონმდებლო აქტებში რადიკალური ცვლილებების შეტანის აუცილებლობაზე იმ ვარაუდით, რომ მომავალში საერთოდ უარი ვთქვათ ე.წ. პროპორციული არჩევნების მოქმედ სისტემაზე და ა.შ.

* * *

მივესალმები, თუ საქართველოს პარლამენტი განსახილველად და გადაწყვეტილების მისაღებად დააყენებს საკითხს სახელმწიფო ბიუჯეტიდან ნებისმიერი პოლიტიკური პარტიის ნებისმიერი საქმიანობის დაფინანსების აკრძალვის თაობაზე, რასაც, დარწმუნებული ვარ, ქვეყნის მოსახლეობის უდიდესი ნაწილი სიამოვნებით დაუჭერს მხარს.

დადასტურებული, უტყუარი ფაქტები საბრალდებო დასკვნისთვის

ვესაუბრებით ცნობილ პუბლიცისტს, საქართველოს დამსახურებულ ეკონომისტს, გაზეთ „თანადგომა“-ს რედაქტორ-გამომცემელს, იაკობ გოგებაშვილის მედლის მფლობელს ანზორ ბაბუხადიას. იგი ავტორია ქართული ენის გადარჩენისადმი მიძღვნილი გახმაურებული სტატიებისა: „ოღონდ ქართულად ვილაპარაკოთ (გაზეთი „ლიტერატურული საქართველო“, 28.09.07), „ენა გადავარჩინოთ, ქართული ენა“ („საერთო გაზეთი“, 08.04.09), „ვაითუ, ჩვენი ენა ქართული ისტორიის კუთვნილება გახდეს...“ (გაზეთი „საქართველოს რესპუბლიკა“, 14.01.2010), „ენა გადავარჩინოთ ქართველებო!“ (გაზეთი „საქართველოს რესპუბლიკა“, 19.10.10), „ქართული ენის გადარჩენა ხელისუფლების სერიოზული საფიქრალი უნდა იყოს“! (გაზეთი „საქართველოს რესპუბლიკა“, 14.04.11) და სხვ.

— ბატონო ანზორ, პირდაპირ თუ ვიტყვით, თქვენს სტატიებში ფარდა აქვს ახდილი ხელისუფლების ყველა შტოს უმოქმედობას, დაწყებული პარლამენტიდან, დამთავრებული აღმასრულებელი ხელისუფლების ყველაზე დაბალი რანგის ჩინოვნიკამდე. შეიძლება თამამად ითქვას, რომ ადგილი აქვს მათ დანაშაულებრივ წაყრუებას და პრობლემის ფეხზე დაკიდების უტყუარ ფაქტებს.

— დიახ, დავიწყებ იმით, რომ აღნიშნული პუბლიკაციები, როგორც იტყვიან, ზღვაში წვეთია იმ წერილებთან შედარებით, რომლებსაც სისტემატიურად და მაღალ პროფესიულ დონეზე აქვეყნებენ ქართული ენის თვალსაჩინო, თავგადაკლული სპეციალისტები. ვინმე რომ არ გამოგვრჩეს, შეგნებულად არავის გვარს არ ვასახელებ. ახლა კი გადავალ მთავარ სათქმელზე. პრაქტიკულად, ჩემი სათქმელი თქვენ უკვე ბრძანეთ, მაგრამ შევეცდები თქვენი პოპულარული გაზეთის მკითხველი უფრო დეტალურად ჩავაყენოთ საქმის კურსში. აღნიშნულ სტატიებში და ჩემს ნაშრომთა ციკლის „შეცდომა თუ დანაშაული?!“-ის მე-5 ნაწილში, პრაქტიკულად, ქართული ენის გადარჩენის ყველა მნიშვნელოვან პრობლემაზე და მათი გადაწყვეტის კონკრეტულ გზებზეა საუბარი, მაგრამ ამდენი ხნის განმავლობაში, ხელისუფლების მხრიდან, არავითარი რეალური ნაბიჯი არ გადადგმულა საქმის სასიკეთოდ.

— როგორც თქვენი პუბლიკაციებიდან ჩანს, 2010 წლის 16 ოქტომბერს, ეროვნული ბიბლიოთეკის საკონფერენციო დარბაზში შეიკრიბეთ „დედა ენის საზოგადოების“ კომისიის წევრები და ერთხმად მიიღეთ „დედაენის დაცვის მანიფესტი“, სადაც წერია:

„გლობალიზაციის ხანაში ქართული ენა დადგა დამახინჯების, გადაგვარების, დაკნინებისა და განადგურების საფრთხის წინაშე. იგი წალეკა ბარბარიზმებმა, კალკამ, მიბაძვამ და ასევე სინტაქსურმა სიმახინჯეებმაც. ენა ერის ბურჯია და შველას საჭიროებს.

დადგა დრო, რომ ამოქმედდეს ზეპარტიული, პოლიტიკურად მიუკერძოებელი, ზოგად ეროვნული დაწესებულება, რომელიც იზრუნებს ენის სიწმინდის შესანარჩუნებლად, მის გადასარჩენად და გასაძლიერებლად.

მან უნდა მოიზიდოს ქართული ენის სპეციალისტები (ენათმეცნიერები, ფილოლოგები), რომლებიც შეიმუშავებენ ქართული ენის გადარჩენისა და შემდგომი განვითარების კონცეფციას; შექმნიან და მუშაობაში ხელს შეუწყობენ სხვადასხვა მიმართულებით სათანადო ლექსიკისა თუ ტერმინოლოგიის დარგობრივ კვლევით ცენტრებს, გააღრმავებენ ქართული ენისა და სწორი მეტყველების საჯარო პროპაგანდას ტელევიზიის, რადიოსა თუ პრესის მეშვეობით, სათანადო დარგობრივი ლექსიკონების, სახელმძღვანელოების, სამახსოვრო ბუკლეტებისა და სხვა თვალსაჩინო მასალის გამოქვეყნება – გავრცელების გზით.

მან ხელი უნდა შეუწყოს საგანგებოდ დაფინანსებული პროგრამების ხორცშესხმას ქართული ენის მასწავლებლების მომზადება – გადამზადების მიზნით.

სასწრაფოდ შეიქმნას ხანგრძლივვადიანი კომპლექსური გეგმა სახელმწიფო დონეზე, რათა დროულად გამოვფხიზლდეთ და დავიცვათ ქართული, როგორც ენა.

გადავარჩინოთ ენა და ენა გადაგვარჩენს ჩვენ“.

– კი ბატონო, მანიფესტი მივიღეთ, მაგრამ რად გინდა, „კრება დარჩა მხიარული“. უფრო მეტსაც გეტყვით. ჩემს გარდა, „დედაენის კომისიის“ წევრები ბრძანდებიან ისეთი ცნობილი პიროვნებები, მეცნიერები და საზოგადო მოღვაწეები, როგორებიც არიან (ჩამოვთვლი ტიტულების გარეშე, რისთვისაც მათ ბოდიშს ვუხდი) ბატონები: ზაზა გაჩეჩილაძე, თამაზ კვაჭანტირაძე, რისმარგ გორდეზიანი, ვახტანგ როდონაია, გია ნიჟარაძე, მანანა დუმბაძე, ლევან ჩიქვანაია, თამაზ ებანოიძე, ლევან ღვინჯილია, მანანა გიგინეიშვილი და სხვ. დარწმუნებული ვიყავი, რომ კომისიის ასეთი პერსონალური შემადგენლობა „მთას ძვრას უზამდა“, მაგრამ მოვტყუვდი. ამ ხნის განმავლობაში ერთხელაც არ შევკრებილ-

ვართ, არ გვიმსჯელია, ჩვენი წინადადებები და პროგრამები არ შეგვიჯერებია...

— რატომ?

— იმიტომ, რომ კომისიის ცალკეული წევრები დაკავებული არიან პირადი პრობლემებით და ამ „უბრალო“ საქმისათვის ვერ მოიცალეს. დიახ, ვერ მოიცალეს! ამ ხნის განმავლობაში, ზოგიერთი, უმაღლესი დონის სახელმწიფო ჯილდოს მიღებასთან დაკავშირებული პრობლემების მოგვარებით ან თბილი კაბინეტის შენარჩუნებაზე ზრუნვით იყო დაკავებული; ზოგიერთი, ხელისუფლებას თვალში არ ეჩხირება თავიანთი შვილებისათვის მყუდრო გარემოს შენარჩუნების მიზეზით; ზოგი სერიოზული საქმეებით დაკავებულობის გამო ვერ იცლის ამ „უმადური“ საქმისათვის; ზოგი კი, ჩემი არ იყოს, ხლაფორთობს და იქნევს დაჩლუნგებულ და ყავლგასულ ხმალს და ა.შ. შედეგს კი ყველა ვხედავთ.

2011 წლის 14 აპრილს, ქართული ენის დღეს, გაზეთ „საქართველოს რესპუბლიკის“ მეშვეობით ღია წერილი გავუგზავნე საქართველოს პარლამენტის თავმჯდომარეს ბატ. დავით ბაქრაძეს, რომელშიც ამ პრობლემის მთელ ისტორიას მოვუყარე თავი. ჩამოვაყალიბე კონკრეტული წინადადებები, რომლებიც ითხოვენ ოპერატიულ გადაწყვეტას და ა.შ. მაგრამ ამ შემთხვევაშიც ფუჭი გამოდგა ჩვენი მცდელობა.

— რაიმე სახის რეაგირება მოჰყვა ამ ღია წერილს?

— საქმეც ეს არის. არავითარი რეაგირება, არავითარი დაინტერესება, არავითარი უხერხულობის გრძნობა. უფრო მეტიც, ჩემი წერილი პარლამენტის თავმჯდომარემ ყოველგვარი კონკრეტული დავალების გარეშე გადაუმისამართა პარლამენტის შესაბამისი კომიტეტის თავმჯდომარეს გოკა გაბაშვილს. ამ უკანასკნელმა ეს წერილი ასევე არაფრისმთქმელი რეზოლუციით დააწერა თავის მოადგილეს ქალბატონ ხა-

თუნა ოჩიაურს. დიდი მცდელობის შედეგად, როგორც იქნა ოფიციალურ მიღებაზე ვეახლე მას და კარგა ხანს ვისაუბრეთ აღნიშნული პრობლემის თაობაზე. ძალიან მოკლედ რომ ვთქვა, ხათუნა ოჩიაური დამპირდა, რომ გარკვეულ ღონისძიებებს გაატარებდა და შედეგს მაცნობებდა. დაპირება არარეალური რომ იყო, თავიდანვე ვიგრძენი, რადგან ყოველმხრივ მიმტკიცებდა, ქვეყანას და პარლამენტს უფრო სერიოზული პრობლემები აქვს გადასაწყვეტი და ამისათვის, ალბათ, ვერ მოვიცლითო. ისე აგიხდათ ყოველივე კარგი. არც მოიცალეს და დღემდე არც არანაირი პასუხი არ გამოუგზავნიათ. ამ ფაქტთან დაკავშირებით პარლამენტის თავმჯდომარეს შეხსენების წერილიც გავუგზავნე, რომელიც ასე დავამთავრე: ***„ბატონო დავით, რა ხდება? გაებუტეთ ქართულ ენას თუ უბრალოდ ვერ იცლით მისთვის?!“*** თითქმის წელიწადი გავიდა და არც ამ წერილზე გამოუგზავნიათ პასუხი.

— ვერ მოვისვენებ, ვიდრე არ გკითხავთ. მაინც რას ითხოვდით ასეთ უსაშველოს?

— დროულად შევატყვე, რომ ჩვენი ხელისუფლება დედაენის გადარჩენის ზემოთ ჩამოთვლილ პრობლემებს არ მიხედავდა და ამიტომ იძულებული გავხდი, ბოლოს და ბოლოს ჩვენი მოთხოვნა მინიმუმამდე შემემცირებინა და მხოლოდ ასეთი ფორმით ჩამომეყალიბებინა:

„პრობლემა კომპლექსურია და ერთბაშად, ერთი ხელის მოსმით ყველაფერი არ მოგვარდება. აქედან გამომდინარე, გთავაზობთ პრობლემის მკვდარი წერტილიდან დაძვრის პირველი ეტაპის კონკრეტულ წინადადებას: საქართველოს პარლამენტმა მიიღოს კანონი ან სათანადო ჩასწორება კანონში „რეკლამის შესახებ“, რომელშიც ერთმნიშვნელოვნად, გარკვევით ჩაიწერება, რომ ვაჭრობისა და მომსახურების ნებისმიერ ობიექტს, აგრეთვე წარმოება — დაწესებულებებს, სა-

კუთრების ფორმების მიუხედავად, სარეკლამო აბრები, წარწერები, სახელწოდებები და მათი დანიშნულების გამომხატველი ნებისმიერი მინიშნება, როგორც წესი, გაუკეთდეს ქართულ ენაზე და მხოლოდ ამის შემდეგ, შედარებით მცირე ზომებით, რომელიმე უცხო ენაზე.

სასურველია, პარლამენტის მეცნიერებისა და განათლების, აგრეთვე დარგობრივი ეკონომიკის კომიტეტებმა შესაბამის სტრუქტურებთან ერთად მოამზადონ სათანადო კანონპროექტი და არსებული რეგლამენტის შესაბამისად, მისცენ მას მსვლელობა“.

— თქვენი მოთხოვნა რეაგირების გარეშე რომ დატოვეს, ღღევანდელი ხელისუფლების გადამკიდე, გასაკვირი არ არის, მაგრამ გვეჩვენება, რომ მდგომარეობა კიდევ უფრო რთულდება, მით უმეტეს, რომ ხელისუფლება, ხშირად არღვევს კანონს. ამას სხვა თუ არაფერი, განუკითხაობა ქვია. ამ შემთხვევაშიც ანალოგიურ დამოკიდებულებასთან ხომ არ გვაქს საქმე? თუ იზიარებთ ჩვენს პოზიციას, მაშინ იქნება კონკრეტული ბრალდებაც ჩამოაყალიბოთ.

— საყოველთაოდ მიღებული წესია, რომ კანონს, ბრძანებას, განკარგულებას ვინც გამოსცემს, ჯეროვანი კონტროლიც მან უნდა დააწესოს მის შესრულებაზე. ჩვენს კონკრეტულ შემთხვევაში, საქართველოს კანონი „რეკლამის შესახებ“, არასათანადო ყურადღების გამო, პრაქტიკულად, არ სრულდება. თავს უფლებას ვაძლევ და შეგახსენებთ ამ კანონის ზოგიერთ პუნქტს, რომელთა შესრულებაზე სათანადო კონტროლის არარსებობის გამო, რთულად გამოსასწორებელი პრობლემები შეექმნა მშობლიურ ენას. აი, ზოგიერთი მათგანიც:

„რეკლამა საქართველოს მთელ ტერიტორიაზე ვრცელდება სახელმწიფო ენაზე“ (მუხლი 4. პ.2)

„უცხო ენაზე შესრულებული წარწერა ზომით (ყველა შემთხვევაში)... არ უნდა აღემატებოდეს სახელმწიფო ენაზე შესრულებულ (ტრანსლიტერირებულ) ფორმას“ (მუხლი 4, პ. 3);

„ორენოვანი მანათობელი წარწერების გამოყენების შემთხვევაში აუცილებელია ობიექტზე გაკეთებული ყველა წარწერა „ქართულიც და უცხოურიც“ იყოს ერთნაირად განათებული და კითხვადი „(მუხლი 4, პ. 4);

დამეთანხმებით, რომ ზემოთ ჩამოთვლილი ყველა პუნქტი საქართველოში ძალიან ხშირად უხეშადაა დარღვეული;

კანონის მე-4 თავი (პუნქტი 17), რომელიც ეძღვნება სახელმწიფო კონტროლს რეკლამის სფეროში, ნათლადაა ჩაწერილი, რომ: „ადგილობრივი თვითმმართველობის (მმართველობის) ორგანო ახორციელებს... რეკლამის კანონმდებლობის შესრულების სახელმწიფო კონტროლს; იღებს გადაწყვეტილებას არასათანადო რეკლამის სრულად ან ნაწილობრივ შესრულებასა და კონტრრეკლამის განხორციელებაზე; უფლება აქვს „რეკლამის შესახებ“ საქართველოს კანონმდებლობის დამრღვევს, კანონით დადგენილი წესით დააკისროს ადმინისტრაციული სახდელი; უფლებამოსილია მიმართოს შესაბამის ორგანოებს სისხლის სამართლის საქმის აღძვრის თაობაზე; რეკლამის შესახებ საქართველოს კანონმდებლობის დარღვევასთან დაკავშირებით მიღებული გადაწყვეტილებების ეკონომიკური აგენტების მიერ შეუსრულებლობის შემთხვევაში მიმართოს სასამართლოს შესაბამისი მოთხოვნებით“.

უფრო მეტიც, განხილული კანონის მე-6 მუხლით, რომელიც გარე რეკლამის რეგულირებას ეხება, მკაფიოდაა ჩაწერილი, რომ „ამ მოთხოვნის შესრულებაზე პასუხისმგებელნი

არიან ადგილობრივი თვითმმართველობისა და მმართველობის ორგანოები“. არ მესმის, რა უნდა ჩაეწერა კანონპროექტის ავტორს კიდევ, რომ ზემოაღნიშნული კანონის ეს პუნქტები მკვდრადშობილი არ ყოფილიყო?!

პრობლემისადმი კანონის ამგვარი დამოკიდებულების პირობებში, სერიოზული მცდელობის მიუხედავად, ქვეყნის ადგილობრივი მმართველობის არც ერთი ორგანოს წლიურ ანგარიშში არ აღმოჩნდა არც ერთი ფაქტი, რომ სათანადოდ აკონტროლებენ და იცავენ ზემოაღნიშნული კანონის ძირითად მოთხოვნებს!

— ჩემი აზრით, იურიდიული შეფასება უნდა მიეცეს ამ წერილში ჩამოთვლილი საქართველოს კანონის დამრღვევთა მოქმედებებს და უნდა დადგეს მათი პასუხისმგებლობის საკითხი.

— ასეთ შემთხვევაში დაინტერესებულ პირთათვის დამატებითი, კონკრეტული ფაქტების მიწოდებაზე ვალდებულებას ჩვენს თავზე ვიღებთ, განაცხადა ანზორ ბაბუხადიამ.

ესაუბრა
ანა ვადაჭკორია

„საერთო გაზეთი“. 11-17 იანვარი, 2012 წ.

ჭკუის დარიგებას, რა თქმა უნდა, არ გაკადრებთ...

ღია წერილი ბატონებს თამაზ წივწივაძეს და რევაზ მიშველაძეს

ჩემო თამაზ, ჩემო რეზო,

ნახევარ საუკუნეზე მეტს ითვლის ჩვენი მეგობრული ურთიერთობა. მიუხედავად ამისა, ჩვენ ურთიერთმიმართვის სხვა ფორმა არ გამოგვიყენებია და დარწმუნებული ვარ, ასევე გაგრძელდება ჩვენი სიცოცხლის ბოლომდე. ამას გვავალდებულებს ჩვენი ერთად გატარებული ბავშვობა; ურთიერთსიყვარულით განვლილი ახალგაზრდობის წლები; აბსოლუტურად სხვადასხვა სფეროებში მოღვაწეობის მიუხედავად, თითქმის ყოველდღიური ურთიერთობა; თქვენს დედმამიშვილებთან ჩემი განსაკუთრებულად თბილი დამოკიდებულება და მრავალი სხვა. ეს ზოგადად. ახლა კი შეგახსენებთ ჩვენი ურთიერთდამოკიდებულების რამდენიმე ეპიზოდს, რომლებმაც გადამაწყვეტინეს და დამავალდებულეს ამ წერილის დაწერა.

თქვენთან მეგობრულმა ურთიერთობებმა, გამაბედვინა ჩემი პირველი კრიტიკული წერილების გამოქვეყნება „ლიტერატურულ საქართველოში“, რომლებმაც ფარდა ახადეს ხელისუფლებაში „მოღვაწე“ ცალკეულ პირთა გაუამრთლებელ, ქვეყნის საზიანოდ გადადგმულ ნაბიჯებს. სხვა გაზეთები მაშინ ასეთ წერილებს უბრალოდ არ აქვეყნებდნენ;

რა დამავიწყებს იმ პერიოდს, როცა ორივე თქვენგანი (ძალიან ხშირად მეც თქვენ გვერდით ვიყავი), რომ იტყვიან, ხელებდაკაპიწებულები დადიოდით ერთი ინსტანციიდან მეორეში და სულის ამოთქმის საშუალებას არ აძლევდით ცალკეულ მეწარმეებს, ყვე-

ლაზე მაღალი რანგის ჩინოვნიკებს და სხვ., რათა ბოლომდე მიგეყვანათ თქვენი დიდებული ჩანაფიქრი თბილისში, მარჯანიშვილის ქუჩაზე მდებარე დიდი გალაკტიონის საცხოვრებელი ბინის ბაზაზე, მისი სახლ-მუზეუმის შექმნისთვის. დარწმუნებული ვარ, ორივე თქვენგანის დიდი ძალისხმევის გარეშე ამ მძიმე წლებში ასეთ დიდ მამულიშვილურ საქმეს, ალბათ ვერავინ მოაბამდა თავს;

ჩვენი ძმობის დასტურია აგრეთვე, თქვენ მიერ ჩემი მისამართით გამოთქმული მოგონებები და საუკეთესო სურვილები, რომლებიც სიამოვნებით და სიამაყის განცდით შევიტანე ჩემი საიუბილეო თარიღისადმი მიძღვნილ ქაქუცა ჩოლოყაშვილის სახელობის სრულიად საქართველოს ჩოხოსან რაინდთა დასის ჟურნალ „რაინდის“ საგანგებო გამოშვებაში (2013 წ. ივნისი);

ორივე თქვენგანის სასახელოდ უნდა ითქვას, რომ ერთმანეთს პირველობას არასდროს არ ექიშპებოდით, რადგან თავადაც კარგად მოგეხსენებოდათ, რომ თქვენ-თქვენ საქმეში, რასაც მთელი ცხოვრება მიუძღვენით, ისედაც გამორჩეულები იყავით;

ჩემო რეზო, შეუფასებელია შენ მიერ დახარჯული ენერგია, დრო, სულიერი ემოციები და ხალხისთვის მიყენებული სიამოვნება, რაც შენ ჩააქსოვე ჩოხოსან რაინდთა დასის მიერ ჩატარებულ მრავალ ათეულ ღონისძიებაში. განსაკუთრებით, იმ ბედნიერი მოსწავლეების სახეები მახსენდება, როცა შენ, როგორც ჟიურის თავმჯდომარე, პირადად გადასცემდი შენი ავტოგრაფებით დამშვენებულ საკუთარ წიგნებს, ჩოხოსან რაინდთა დასის მიერ ორგანიზებულ, მოსწავლეთა ოლიმპიადებში გამარჯვებულ ახალგაზრდებს. არ დამავიწყდება აგრეთვე, შენი ემოციური გამოსვლები ჩვენ მიერ მოწყობილ ღონისძიებებზე მარაბდის, კრწანისისა და წიწამურის მემორიალებთან, მთაწმინდისა და დიღუბის პანთეონებში და სხვა;

ჩემო თამაზ, ჩემო რეზო, კიდევ ბევრი რამ მაქვს გასახსენებელი, ამჯერად ვიკმარებ და გადავალ მთავარ სათქმელზე. სიმართლე გითხრათ, ზუსტად არ ვიცი და არც არავის ვკითხავ, რა მოხდა თქვენს შორის ასეთი, რატომ გადაეკიდეთ ასე მწარედ ერთ-

მანეთს ერთი მიწა-წყლისა და ერთი თაობის ორი მეგობარი? რატომ აძლევთ საბაბს და უფლებას თქვენს ე.წ. მხარდამჭერებსა და ვითომგულშემატკივრებს, ყველაზე უხეში ფორმებით დაგაპირისპირონ ერთმანეთს? რატომ არ უსპობთ „სულიერ საზრდოს“ ამდენ არამკითხე მოამბეს, რომ ერთმანეთს შეეჯიბრონ თქვენი მისამართით გამოთქმული ათასი ბინძური ჭორის გავრცელება-ტირაჟირებაში?

ჭკუის დარიგებას, რა თქმა უნდა, არ გაკადრებთ, მაგრამ როგორც თქვენთვის ახლო ადამიანი ბედნიერად ჩავთვლი თავს, თუ უახლოეს პერიოდში კვლავ გიხილავთ ხელიხელჩაკიდებულებს, მრავალი ეროვნული საქმის მოგვარების ავანგარდში. დარწმუნებული ვარ, ჩვენს ქვეყანას გლობალიზაციის მარწუხებიდან მხოლოდ ერის ღირსეულ შვილთა თანადგომა გადაარჩენს.

აბა თქვენ იცით! ღმერთმა დაგლოცოთ!

სიყვარულით და პატივისცემით,

თქვენი **ანზორ ბაბუხადია**

გაზეთი „საქართველოს რესპუბლიკა“, 21.09.2013

იქნებ ახლა მაინც გამოვიტანოთ სათანადო დასკვნები!

გვესაუბრება საქართველოს დამსახურებული ეკონომისტი ანზორ ბაბუხადია

— ღმერთის წყალობით, პრეზიდენტის არჩევნები მშვიდობიანად ჩატარდა. კი იყო გარკვეული ხარვეზები, მაგრამ ეს, დამეთანხმებით, საბოლოო შედეგებს მნიშვნელოვნად არ შეცვლიდა...

თუმცა, ისიც უნდა აღინიშნოს, რომ წინასაარჩევნო პერიოდში, სააგიტაციო საშუალებათა გამოყენების თვალსაზრისით, სხვადასხვა ფინანსური რესურსების გამო, პრეზიდენტობის ყველა კანდიდატი აშკარად არათანაბარ პირობებში აღმოჩნდა. მეთანხმებით?

— ასეთ შემთხვევაში პასუხი ამგვარი უნდა იყოს — შენი ფული და ქონება ღმერთმა მშვიდობაში მოგახმაროს და, სადაც გინდა და როგორც გინდა, ისე დახარჯე, ოღონდ ჩვენს ქვეყანაში პრეზიდენტობა და დეპუტატობა ფულზე ან „ფოჩიან კანფეტზე“ აღარ უნდა გაიყიდოს. გახდი, ბატონო პრეზიდენტი, გინდ დეპუტატი და მერე, როგორც გინდა, ისე დახარჯე შენი ქონება. მაშინ უფრო კარგად გამოჩნდება, შენ ქველმოქმედი ხარ თუ ფულიანი მოძალადე.

— არჩევნებისადმი ასეთმა დამოკიდებულებამ რამდენად დააზარალა ქვეყანა? ნაცებს თუ დავუჯერებთ, მათ ხელში საქართველო

აყვავდა. როგორც ეკონომისტმა, ამ კითხვაზე პასუხი იქნებ ციფრებითა და ფაქტებით ჩამოაყალიბოთ.

— „დავოსის მსოფლიო ეკონომიკური ფორუმის“ 2012 წლის მონაცემებით, საქართველო მსოფლიოს 144 ქვეყანას შორის 131-ე „საამაყო“ ადგილზე აღმოჩნდა კერძო საკუთრების დაცვის რეიტინგით; 141-ზე — ანტიმონოპოლიური პოლიტიკის ეფექტიანობით; 128-ზე — სოფლის მეურნეობაზე დახარჯული საბიუჯეტო თანხის მოცულობით; 131-ზე — ადგილობრივი პროდუქციის წარმოების მოცულობით; 126-ზე — ინტელექტუალური საკუთრების დაცვის კუთხით; 101-ზე — პირდაპირი უცხოური ინვესტიციების რაოდენობით; 95-ზე — სასამართლო ხელისუფლების დამოუკიდებლობით; 114-ზე განათლების სისტემის ხარისხით; 115-ზე — სამეცნიერო-კვლევითი ინსტიტუტების ეფექტიანობით; 95-ზე — საბანკო კრედიტების ხელმისაწვდომობით და ა.შ. ასეთ პირობებში, მიღწეული შედეგებით ბრახაბრუხის უფლება ვინმეს აქვს?

— ჩვენი საზოგადოების აბსოლუტურ უმრავლესობას, როგორც წესი, ჭეშმარიტებად მხოლოდ საკუთარი აზრი ეჩვენება. ამიტომ იშვიათად გვხვდებიან ადამიანები, რომლებიც მთელი სიგრძე-სიგანით აცნობიერებენ უკვდავ ფრთიან ფრაზად ქცეულ სოკრატეს ნათქვამს — „მე ის ვიცი, რომ არაფერი არ ვიცი“.

— ასეთ გენიოსობას ბევრს ვერც მოვთხოვთ, მაგრამ საზოგადოებამ ის მაინც უნდა შეძლოს, რომ ერთმანეთისგან გაარჩიოს თეთრი და შავი, მაღალი და დაბალი, ჭკვიანი და უჭკუო, ერის შვილი და ძაღლის შვილი და ა.შ.

— მოდით, და ისევ 27 ოქტომბრის არჩევნებს დავუბრუნდეთ. ელოდით თუ არა ასეთ შედეგებს? რატომ იყო ამომრჩევლების აქ-

ტიურობა ასეთი დაბალი? ენდობით თუ არა ე.წ. ეგზიტპოლებისა და საზოგადოებრივი აზრის წინასწარი გამოკითხვების ინსტიტუტების ფუნქციონირებას?

— ბატონი გიორგი მარგველაშვილი, სულ მცირე, მეორე ტურში უეჭველად რომ გავიდოდა, ამაში ეჭვი არავის არ ეპარებოდა, რადგან ამ შემთხვევაშიც ისევ ბატონი ბიძინა ივანიშვილის ფენომენმა მოახდინა გადამწყვეტი გავლენა, ასეთ პირობებში, ბუნებრივია, დაისვა კითხვა, — წავიდე თუ არა არჩევნებზე? პასუხი ნათელი და ერთმნიშვნელოვანია — თუ ქვეყნის მომავალზე გული შეგტკივა, ვისაც უფლება აქვს, არჩევნებში ყველამ უნდა მიიღოს მონაწილეობა. ამ აქსიომის უგულებელყოფა დანაშაულის ტოლფასია!

რაც შეეხება მეორე ადგილზე ნაცების კანდიდატის გასვლას, ეს ყველა საღად მოაზროვნე პიროვნებისთვის მოულოდნელი იყო. არა მაქვს არავითარი საფუძველი, ეჭვი შევიტანო არჩევნების შედეგებით მანიპულირებაში, თუმცა, წინასაარჩევნო გარემოებამ და, არცთუ უმნიშვნელო დარღვევებმა დიდწილად განსაზღვრა საბოლოო შედეგები. გადარჩენის ინსტინქტიდან გამომდინარე, არც ერთი ნაცმოძრაობის მხარდამჭერი, მათი ოჯახის წევრები და გულშემატკივრები არჩევნების დღეს სახლში არ დარჩენილან.

მათგან განსხვავებით, უმოტივაციოდ დარჩენილმა ამომრჩეველმა, როგორც ზემოთ მოგახსენეთ, თავი არ შეიწუხა არჩევნებზე მოსვლით, რამაც მნიშვნელოვნად განსაზღვრა საბოლოოდ დაფიქსირებული შედეგები. ვფიქრობ, ამომრჩეველთა 70 პროცენტს მაინც რომ მიეღო მონაწილეობა ამ უმნიშვნელოვანეს სამოქალაქო აქტში, მაშინ, სულ მცირე, მეორე ადგილზე ნაცების წარმომად-

გენლის მაგიერ, სხვა, უფრო ღირსეულ კანდიდატს ვიხილავდით და არჩევნების მეორე ტური გარდუვალი იქნებოდა. ბრძნულმა გამოთქმამ „რაც მოგივა დავითაო, ყველა შენი თავითაო“, კიდევ ერთხელ შეგვახსენა თავი.

რაც შეეხება თქვენი შეკითხვის ბოლო ნაწილს, მიგვაჩნია, რომ წინასაარჩევნო პერიოდში, საზოგადოებრივი აზრის გამოკითხვა პოლიტიკურ პარტიათა ან ცალკეული პიროვნებების რეიტინგის „დადგენის“ მიზნით, ყოვლად გაუმართლებელია, რადგან ის, როგორც წესი, ტარდება რომელიღაც დაინტერესებული მხარის ძალისხმევით და მიმართულია ამომრჩეველთა დეზორიენტაციისკენ. არცთუ იშვიათად, ის საარჩევნო უბნებისა და მათი ზემდგომი დაწესებულებებისათვის გარკვეულ ორიენტირადაც აღიქმება.

– დასასრულ, რას უსურვებდით ქვეყნის ახალ პრეზიდენტს?

– უწინარესად, ვულოცავ გამარჯვებას და მიხედოს ქვეყნის დემოგრაფიისა და ქართული ენის გადარჩენის პრობლემებს. თუ მასთან პირადი შეხვედრის საშუალება მომეცა, ამ პრობლემების მოგვარების კონკრეტულ წინადადებებს დეტალურად მოვახსენებ.

ესაუბრა **რუსლან რუსია**

გაზეთი „საქართველოს რესპუბლიკა“, 5.11.2013

საკვანძო არა მალავს!..

არ არის მრავალთაბახიანი და სქელყდიანი ანზორ ბაბუხადიას ახალი წიგნი "მასალები საბრალდებო დასკვნისათვის", მაგრამ ცნობილ ეკონომისტსა და პუბლიცისტს, უამრავ საქვეყნო საქმეზე დაფიქრებულ მამულიშვილს, მაინც ჩაუტევია თავისი ძირითადი სათქმელი მომცრო კრებულში და, ის კი არა, ჩვენ მეგობრებმაც რომ არ ვიცოდით, ისეთ უცნობ ფაქტებსაც კი გვიმხელს აქ ჩვენი ანზორი.

მაგალითად, თავისი გვარის წარმომავლობას, სტუდენტობისა და ახალგაზრდული წლების ბევრ საყურადღებო მომენტს... ხოლო შემდეგ მკითხველს სთავაზობს თეზისების, ამონარიდების, რამდენიმე მასალის სრულ ვერსიას, რაც, ცხადია, გარკვეულ წარმოდგენას შეგიქმნით ავტორის პოზიციაზე, ქვეყნის მრავალი სატკივარის თაობაზე. ეს ყოველივე არაერთხელ უთქვამს ანზორს თავის ათეულობით პუბლიკაციასა და ოფიციალურ დოკუმენტში. აქ არის მსჯელობა პოლიტიკაზე, ეკონომიკაზე, ჩვენი მშობლიური ენის მოვლა-პატრონობის საკითხებზე, რაც დიდი გულწრფელობითა და თემის სიღრმისეული ცოდნით არის გადმოცემული.

ამდენად, ანზორ ბაბუხადიას ახალი წიგნი, სწორედაც რომ წასაკითხია!

ვილენ მარდალეიშვილი

გაზეთი „საქართველოს რესპუბლიკა", 9.01.2014

„ვერ შეძლი იმის მტკიცება და კეთება, რაც თავად არ მწამდა“

ეს სიტყვები ამოღებულია ახლახან დასტამბული წიგნიდან „მასალები საბრალდებო დასკვნისთვის“, რომლის ავტორი ეკონომისტი და პუბლიცისტი ანზორ ბაბუხადია გახლავთ. მაინც რისი მტკიცება და კეთება ვერ შეძლო მაღალი პროფესიონალიზმითა და ერუდიციით დაჯილდოებულმა სპეციალისტმა, რომელმაც განვლო გზა რიგითი ეკონომისტიდან საქართველოს მთავრობის მთავარ სახელმწიფო მრჩევლამდე, არ გაინტერესებთ? გადაშალეთ ეს ნაშრომი, რომ აღარაფერი ვთქვათ ავტორის მიერ მანამდე გამოცემულ წიგნებზე და ამ კითხვაზე პასუხს უმალ ამოიკითხავთ.

ვინც ანზორ ბაბუხადიას იცნობს, ვისაც პირადად მოუსმენია ქვეყნის ეკონომიკის მართვასა და განვითარების საკითხებზე მისი დასაბუთებული და გაანალიზებული მსჯელობა, გაუძნელდება წარმოიდგინოს, რომ მას ვინმესთვის რაიმეს დამტკიცება გაუჭირდება. ჩვენდა საოცრად, აი ჩვენს ხელისუფებას კი (ადრინდელსაც და გვიანდელსაც) რატომღაც გაუჭირდა, იმ უბრალო მიზეზის გამო, რომ მთავრობის ეკონომიკური პოლიტიკა ყოველთვის ეფუძნებოდა და ახლაც ეფუძნება საერთაშორისო საფინანსო ორგანიზაციების (სსფ, მსოფლიო ბანკი და სხვები) რჩევა-ინსტრუქციებს, სამშობლოს პატრიოტი ბაბუხადიასი კი – ტრადიციული დარგების განვითარებითა და ადგილობრივი რესურსების მაქსიმა-

ლურად გამოყენებით ქართული ეკონომიკის აღორძინების შესაძ-ლებლობებს.

ავტორი წიგნში იხსენებს საერთაშორისო სავალუტო ფონდთან მისი დამოკიდებულების ნიშანდობლივ ეპიზოდს. **„ის მხარე,** — წერს ანზორ ბაბუხადია, — **ყველა საკითხს სუფთად საბაზრო პრინციპებით უდგებოდა და ქვეყნის წეს-ჩვეულებების, ქართველი კაცის ბუნების, ჩვენი ქვეყნისა და ხალხის თავისებურებების შე-სახებ არაფრის მოსმენა არ აინტერესებდა. უფრო მეტიც, იმასაც ვერ იგებდა, რომ, თუ გლეხისთვის საზამთრო ან მზესუმზირა უფ-რო მეტი მოგების მომტანი იქნებოდა, რატომ არ უნდა აეჩეხა ვე-ნახი და რატომ არ უნდა მოეყვანა მის ნაცვლად უფრო მეტი მო-გების მომტანი სხვა კულტურა. და როგორ გინდა გააგებინო უცხო კაცს, თუ რას ნიშნავს საქართველოსთვის, თუნდაც ნების-მიერი გლეხისთვის „შვილივით ნაზარდი ვაზის“ აჩეხვა“?**

ჰოდა, იყო უკომპრომისო აზრთა ჭიდილი და ჯახაჯუხი მინის-ტრთა კაბინეტისა თუ მთავრობის სხდომებზე, როცა ამა თუ იმ მწვავე საკითხზე ანზორ ბაბუხადიას უხდებოდა საკუთარი პოზი-ციის დაცვა, მით უმეტეს, თუ ის ხელმძღვანელის პოზიციას ეწი-ნააღმდეგებოდა, გარკვეულ სირთულეებთან იყო დაკავშირებული. ჯერ ერთი, როგორც მთავრობის მთავარ სახელმწიფო მრჩეველს, გარკვეული ტაქტისა და ეთიკის ნორმების დაცვა ევალებოდა. მე-ორეც, საკითხი ისე დეტალურად და ზედმიწევნით მაღალპროფე-სიულად უნდა ყოფილიყო შესწავლილი და გაანალიზებული, რომ იქ დამსწრეთაგან მაღალი რანგის სპეციალისტის ნათქვამის ჭეშ-მარიტებაში ეჭვი არავის შეპარვოდა.

მე პირადად ეჭვი არ შემპარვია მისი პოზიციის უტყუარობასა და რეალურობაში და, ვფიქრობ, არც, ალბათ, იმათ, ვინც მთავ-

რობას ყასიდად ელაქუცებოდა და უცხოელ „კეთილის მსურველებს“ გუნდრუკს უკმევდა. ამის თაობაზე არაერთხელ მითქვამს და გამიხმაურებია ჩემს კრიტიკულ წერილებსა და სტატიებში, აგრეთვე, ბატონ ანზორთან გაკეთებულ ინტერვიუებში, რომლებიც წლების მანძილზე ქვეყნდებოდა „საქართველოს რესპუბლიკაში“ და რომლებიც მწვავედ სუსხავდნენ მთავრობის მიერ ეკონომიკაში გადადგმულ მცდარ და დანაშაულებრივ ნაბიჯებს. ამის დასტურად გამოდგება იმ სტატიებისა და ინტერვიუების სათაურებიც კი, რომლებიც სისტემატურად ქვეყნდებოდა პრესის ფურცლებზე და იკინძებოდა წიგნებად.

ახლა „ღია წერილებში“, რომლებითაც პირადად თუ პრესის საშუალებით, მოუსვენარი ანზორ ბაბუხადია მოსვენებას არ აძლევდა ქვეყნის პრეზიდენტსა თუ პრემიერ-მინისტრს, პარლამენტის სპიკერს, მინისტრებსა თუ მწერლებს. შედეგი იმისა, რომ ხელისუფლება არ უსმენდა ბაბუხადიასნაირ სპეციალისტებსა და პროფესიონალებს, ფრიად დამაჯერებელია. ამჟამად სახელმწიფო მართვის არც ერთ რგოლში ერთი საშტატო ერთეულიც კი აღარ არსებობს, რომელსაც ოფიციალურად ევალებოდეს მცირე და საშუალო მეწარმეობის პრობლემებზე ზრუნვა, მაშინ, როცა მსოფლიოში ვერ ვნახავთ ქვეყანას, სადაც ეკონომიკის ამ უმნიშვნელოვანესი სეგმენტის საქმიანობას არ ხელმძღვანელობდეს სპეციალური სამინისტრო, კომიტეტი ან დეპარტამენტი მაინც. 2006 წლიდან დღემდე მოსახლეობის მთავარი დამსაქმებელი მცირე მეწარმეობა აღარ ფინანსდება და სწორედ ამიტომ წალეკა უმუშევრობამ მთელი საქართველო. ნიშანდობლივია, რომ დღეს საქართველოში ყოველ ათას მოსახლეზე 7 მცირე საწარმო მოდის, ხოლო ევროკავშირის ქვეყნებში – 40; მცირე საწარმოების მიერ გამოშვებული

პროდუქციის ხვედრითი წილი მთლიან პროდუქციაში საქართველოში 10 პროცენტს არ აღემატება, ევროკავშირის ქვეყნებში კი 55 პროცენტს აჭარბებს. მთლიანი შიდა პროდუქტი ერთ სულ მოსახლეზე განვითარებულ ქვეყნებში 13 ათასი დოლარია, ხოლო საქართველოში 200-300 დოლარის ფარგლებში მერყეობს. ქვეყანაში უმუშევრობა და სიღატაკე თვიდან თვემდე იზრდება, მატულობს ადრე მოქმედი და ამჟამად დახურული ობიექტების რაოდენობა, მიწის ნაკვეთების დიდი ნაწილი დაუმუშავებელია, ხოლო სოფლები – დაცარიელებული.

აი, სადამდე შეუძლია მიიყვანოს უდიდესი ბუნებრივი რესურსებისა და შესაძლებლობების მქონე ქვეყანა, როცა მას არაკომპეტენტური, უნიათო და დანაშაულებრივად მტარვალი ხელისუფლება მართავს (ლაპარაკია ნაცების 9-წლიან მმართველობაზე და არა მარტო მასზე). როცა ისეთ მამულიშვილსა და თვალსაჩინო პროფესიონალს, როგორიც ანზორ ბაბუხადია გახლავთ, არ აძლევენ იმის მტკიცებისა და კეთების საშუალებას, რაც მას სჯერა და სწამს. ალბათ, ამან უბიძგა ავტორს თავისი ბოლო წიგნისთვის სრულიად მართებულად ეწოდებინა „მასალები საბრალდებო დასკვნისთვის“.

ოთარ ხუციშვილი
გაზეთი „საქართველოს რესპუბლიკა“, 15.02.2014

საქართველოს მეცნიერებათა ეროვნული აკადემიის სხდომაზე ვერნათქვამი სათქმელი

უდიდეს პატივად ვთვლი, 2014 წლის 17 იანვარს გამართულ ამ უმნიშვნელოვანეს თავყრილობაზე მოწვეული სტუმრის სტატუსით ჩემს მონაწილეობას, რომელსაც აკადემიის გადაჭედილ სხდომათა დარბაზში ესწრებოდნენ აკადემიის წევრები, საზოგადო მოღვაწეები, პარლამენტარები, საქართველოს საპარტიარქოს წმინდა სინოდის წარმომადგენლები. კრების მუშაობაში მონაწილეობა მიიღეს აგრეთვე საქართველოს მეცნიერებისა და განათლების მინისტრამ თამარ სანიკიძემ, ფინანსთა მინისტრამ ნოდარ ხადურმა და არაერთმა ცნობილმა ჟურნალისტმა.

აკადემიის სრული შემადგენლობის მიმართ ჩემი უღრმესი პატივისცემის მიუხედავად, ყოველგვარი შესავლის გარეშე, გულისტკივილით და სრული პასუხისმგებლობით ვაცხადებ, რომ ამ საეტაპო კრებაზე სათანადოდ არ გაიჟღერა ყველა ჭეშმარიტი ქართველის საფიცარმა სამმა სიტყვამ — „მამული, ენა, სარწმუნოება“, ანუ არ შედგა ქვეყნის სასიცოცხლო მნიშვნელობის პრობლემებზე მსჯელობა. მე, როგორც ერთ რიგით ეკონომისტს, მსურდა ამ თემებთან დაკავშირებული ჩემი ხედვები შემეჯერებინა ქვეყნის უმაღლესი რანგის ხელისუფალთა, მეცნიერთა, საზოგადო მოღვაწეთა პოზიცი-

ებთან, მაგრამ ვერ შევძელი იმ უბრალო მიზეზის გამო, რომ ამ უსერიოზულესმა თავყრილობამ ზემოთანხსენები სამი ცნებისთვის ვერ მოიცალა და მათ შესახებ სიტყვაც არ თქმულა.

როგორც მოწვეულ სტუმარს, აკადემიის პრეზიდენტი ოთარ კვესიტაძე, ალბათ, 2-3 წუთიანი განცხადების გაკეთებაზე უარს არ მეტყოდა, მაგრამ ეს არ მოვინდომე, იმიტომ რომ, ამ უმაღლესი შემადგენლობის თავყრილობამ მთელი დრო დაუთმო ცალკეულ მეცნიერთა ურთიერთდაპირისპირებას შედარებით მეორეხარისხოვან პრობლემებზე, რომელთა უმრავლესობამ თავიანთი პრობლემები ქვეყნის გადარჩენის თემაზე მაღლა დააყენეს.

მკითხველს, ალბათ, გაუჩნდება ლოგიკური კითხვა, ასეთ ვითარებაში მე, რიგით მოქალაქეს მაინც რა უნდა მეთქვა ისეთი, რაც ასეთი დონის შეკრების მონაწილეთათვის იქნებოდა საინტერესო? ბევრი არაფერი, მაგრამ რაც უნდა მეთქვა, ახლა მოგახსენებთ სქემატურად.

— ხელისუფლებამ, პრაქტიკულად, არაფერი არ გააკეთა ქართული სოფლის და განსაკუთრებით მთიანი რეგიონების გადარჩენის პრობლემების მოსაგვარებლად. ეტყობა, მათ გათავისებული არა აქვთ, რომ ქართული სოფლის გადარჩენა, მთელი ქვეყნის, ანუ „მამულის“ გადარჩენის უპირველესი წინაპირობაა და მასზეა დამოკიდებული ქვეყნის უსაფრთხოება, საზღვრის დაცვა, დემოგრაფიული პრობლემების მოგვარება, ეკონომიკური დამოუკიდებლობა, ქართული ადათ-წესებისა და თვითმყოფადობის დაცვა-შენარჩუნება და სხვ.

— ქვეყნის საკანონმდებლო და აღმასრულებელი ხელისუფლების დანაშაულებრივი უმოქმედობის გამო კატასტროფულ მდგომარეობაშია ჩავარდნილი ჩვენი დედა ენა. ამ ტენდენციების შენარჩუნების პირობებში, 21-ე საუკუნის ბოლოს, ქარ-

თული ენა დაკარგავს თავის უდიდეს მნიშვნელობას და გადაიქცევა მხოლოდ ქართველთა შორის საკომუნიკაციო საშუალებად, მეორეხარისხოვან ენად.

— ხელისუფლებამ უყურადღებოდ დატოვა ჩვენს მიერ გასულ წელს პრესაში გამოქვეყნებული საკმაოდ გახმაურებული მოსაზრება იმის თაობაზე, თუ რა უნდა ეწოდოს ჩვენს ქვეყანას მსოფლიოს ყველა ენაზე.

— ღმერთის წყალობით, ჩვენი სარწმუნოება საიმედო საჭეთმპყრობლის ხელშია და მას ხელს თუ არ შევუშლით, იქნებ მისი მოვლით მაინც შევინარჩუნოთ „მამული, ენა, სარწმუნოება“ და სანუკვარი სიტყვები — საქართველო, ქართველი და ქართული.

ანზორ ბაბუხადია,
საქართველოს დამსახურებული ეკონომისტი

P.S. *ამ უმძიმეს ბრალდებებს ვინც არ ეთანხმება, ძირითადად ქვეყნის ხელისუფლების წარმომადგენლები მყვანან მხედველობაში, მტყუან-მართლის გასარკვევად სათანადო დოკუმენტებითა და ფაქტებით შეიარაღებული, სიამოვნებით შევხვდები ნებისმიერ ფორმატში მათთვის სასურველ ადგილას და მათთვის მოსახერხებელ დროს.*

მართალია, აღნიშნული კრება ძირითადად ქართული მეცნიერების პრობლემებს უნდა მიძღვნოდა, მაგრამ „მამული, ენა, სარწმუნოება“ თუ არ შევინარჩუნეთ, არც ქართულ მეცნიერებას ეშველება რამე.

„საერთო გაზეთი“, 29.01.2014

აცნობიერებთ თუ არა, რომ თბილისის მერობა უზარმაზარი პასუხისმგებლობაა?

ღია წერილი თბილისის მერობის კანდიდატებს

მივესალმები თქვენს გამბედაობას, არჩევნებში ღირსეული გამარჯვების შედეგად დაიკავოთ თბილისის მერის ურთულესი, უკიდეგანო მასშტაბებისა და არაადამიანური დატვირთვის თანამდებობა. ყოველ შემთხვევაში, დღეისათვის, ქვეყანაში უფრო რთული და საპასუხისმგებლო სამსახური არ მეგულება. „ასეა ეს", და თუ გსურთ, თბილისის მერობის შემდეგ დატოვოთ დედაქალაქის ღირსეული მერის სახელი, მოგიწევთ თავის გადადება და უარის თქმა პირადი ადამიანური ცხოვრების მრავალ საკითხზე.

გულახდილად, მამა-შვილურად გეტყვით, რომ თითოეულ თქვენგანს, არასაკმარისი სამუშაო გამოცდილებიდან გამომდინარე, გათვითცნობიერებული არა გაქვთ და არც შეიძლება გქონდეთ, რა მძიმე უღლის დადგმას უპირებთ საკუთარ თავს. ყველა თქვენგანისადმი ჩემი გულწრფელი დამოკიდებულება და თბილისის მერიის სისტემასა და საქართველოს მთავრობაში ხანგრძლივი მოღვაწეობის გამოცდილება უფლებას მაძლევს, ვიფიქრო, რომ თქვენ, ამ ეტაპზე, ჩემი სიფრთხილე ზომაზე მეტად გაზვიადებულად მოგეჩვენებათ, მაგრამ, გავა დრო და ვისაც ამ ტვირთის ზიდვა მოგიწევთ, ბოლოს უეჭველად თავად დარწმუნდებით ამაში.

ეს შესავლის მაგიერ. ახლა კი, უშუალოდ სათქმელზე. გამოვყოფ მხოლოდ რამდენიმე პრობლემას, რომელთა გადაწყვეტის თაობაზე დადებული თქვენი პირობა, ამ საპასუხისმგებლო არჩევნებში გამარჯვების საწინდარი იქნება.

1. სრულიად საქართველოს და, რა თქმა უნდა, დედაქალქის უმნიშვნელოვანეს გადასაწყვეტ პრობლემად მიგვაჩნია წმიდა სამების საკათედრო ტაძრის მისასვლელი გზისა და მთელი მისი მიმდებარე ტერიტორიის გათავისუფლება ამ ადგილისთვის სრულიად შეუფერებელი საცხოვრებელი სახლების, სავაჭრო, საყოფაცხოვრებო მომსახურებისა და ათასი ჯურის სიმახინჯეებისგან. გადაუჭარბებლად შეიძლება ითქვას, რომ ამ ტერიტორიის უმაღლესი რანგის ბაღნარად გადაქცევა ყველა საღად მოაზროვნე ქართველის ოცნებაა.

2. თავისი მნიშვნელობით, მართლაც რომ უპირველესი პრობლემაა ქართული ენის გადარჩენისთვის ბრძოლა. საკითხი მრავალწახნაგოვანია, რომელსაც თბილისის მერია, რა თქმა უნდა, დამოუკიდებლად ვერ გასწვდება. თუმცა, საქართველოს „კანონი რეკლამის შესახებ“, ადგილობრივი მმართველობის ორგანოებს, მრავალ კონკრეტულ უფლება-მოვალეობას ანიჭებს, რომელიც თქვენი წინამორბედებისაგან, ანუ ქართული ენის მტრების მიერ, აუნაზღაურებელი, დანაშაულებრივი დამოკიდებულების გამო, თვითდინებაზეა მიშვებული. ასეთი მკაცრი და ამავე დროს ობიექტური შეფასების საფუძველს გვაძლევს, პირველ ყოვლისა, დედაქალაქში გარერეკლამის ყოვლად მოუთმენელი მდგომარეობა და თბილისის მერიის ხელმძღვანელობის მისამართით ჩვენი არაერთი ოფიციალური წერილისა და ათობით პუბლიკაციის მოთხოვნების იგნორირება. <u>**არჩევნებში გამარჯვებულ კანდიდატს, სურვილის შემთხვევაში, ამ მასალებს და სხვა დეტალებს პირადად გაგაცნობთ.**</u>

3. თბილისის მერიის ხელმძღვანელობის დანაშაულებრივი უმოქმედობის გამო, დედაქალაქი გადაქცეულია ნაგვის უზარმაზარ

ბუნკერად. ვისაც ეს არ გჯერათ, გთავაზობთ ძალზედ მარტივ წინადადებას. თქვენთვის მოსახერხებელ დროს, თქვენს მიერ წინასწარ შერჩეულ ნებისმიერ უბანში, პირადად დაგარწმუნებთ ჩვენი ნათქვამის ობიექტურობაში. არ დაგზარდებით და თქვენი სურვილის შემთხვევაში, გაგაცნობთ აგრეთვე, მრავალი ცივილიზებული ქვეყნის გამოცდილებას ამ მიმართებით. დარწმუნებული გახლავართ თბილისშიც გაამართლებს სანიტარიული პოლიციის შექმნის იდეა. აღნიშნული პრობლემის ღირსეულად გადაწყვეტის მიზნით, აუცილებელია, დამტკიცდეს სპეციალურ ღონისძიებათა გეგმა, რომლის შესრულების მიმდინარეობას, პირად კონტროლზე აიყვანს უშუალოდ დედაქალაქის მერი!

4. თბილისის ქუჩებში, ფეხით მოსიარულეთათვის განკუთვნილ ადგილებში, საბავშვო ეტლებისა და ინვალიდთა შეუფერხებელი გადაადგილების უზრუნველყოფის მიზნით, აუცილებელია გატარდეს ოპერატიული ღონისძიებები. ამ მიზნით დედაქალაქის ყველა ქუჩის მიხედვით უნდა დამუშავდეს ჩასატარებელ სამუშაოთა კონკრეტული გეგმა. ამასთან, უმკაცრესი ადმინისტრაციული ღონისძიებები უნდა გატარდეს იმათ მიმართ, რომლებიც ავტომანქანების ჩახერგვით ზღუდავენ ზემოაღნიშნული კატეგორიის მოქალაქეთა და ფეხით მოსიარულეთა გადაადგილებას.

5. ზოგიერთი თქვენგანი აჩქარდა და დედაქალაქი უკვე დაანაგვიანა წინასაარჩევნო სააგიტაციო საშუალებებით. უპირველეს ყოვლისა, მხედველობაში გვაქვს შენობა-ნაგებობების ფასადების, კაპიტალური ღობეების, ელექტროგადამცემი ბოძების, ხეების და ა.შ. დამახინჯება. ამ თვალსაზრისით, ჩვენდა სამწუხაროდ და სამარცხვინოდ, რეკორდსმენია ჩვენი სიწმინდის – შოთა რუსთაველის ძეგლისა და საქართველოს მენციერებათა აკადემიის პრეზიდიუმის შენობის მიმდებარე ტერიტორიები. დარწმუნებული ბრძანდებოდეთ, ბატონო თბილისის მერობის კანდიდატებო, რომ ასეთი ქცევა ძალზე უარყოფითად იმოქმედებს არჩევნებში თქვენი გამარჯვების შანსზე.

6. სპეციალური განსჯის საგანია თამბაქოს მოწევის წესების იგნორირება და მისი შეგნებული და შეუგნებელი რეკლამირება. ამ თვალსაზრისით ჩვენი კონკრეტული წინადადებები არაერთხელ წარვუდგინე დედაქალაქის ე.წ. ხელისუფლებას, მაგრამ, რომ იტყვიან, – „შეაყარე კედელს ცერცვი“.

7. იმისათვის რომ, იცოდეთ, რეალურად რა ხდება ჩვენს ქალაქში, აუცილებელია მერიის ყველა სამსახურში აღადგინოთ მოსახლეობის მიღების, წერილებისა და წინადადებების განხილვის ინსტიტუტების ფუნქციონირება და გააუქმოთ ე.წ. დაცვის სამსახურები, რათა მოსახლეობამ თავისი რაიონისა და ქალაქის მმართველობით ორგანოებში ყოველგვარი საშვის გარეშე მოახერხოს შეღწევა.

ბატონო თბილისის მერობის კანდიდატებო, თუ გსურთ არჩევნებში გამარ}ვება, ზემოთ ჩამოთვლილ პრობლემებთან დაკავშირებით სასწრაფოდ გამოაქვეყნეთ თქვენი პოზიციები და მისი უდიდებულესობა – თბილისელები, თავად გადაწყვეტენ ვის დაუჭირონ მხარი.

კეთილი სურვილებით,
ანზორ ბაბუხადია,
რიგითი ამომრჩეველი.

გაზეთი „საქართველოს რესპუბლიკა“, 16.05.2014

არ შეიძლება ხალხის მიერ დაქირავებული ჩინოვნიკი „კარგი მუშაობისთვის" თვითონ იჯილდოებდეს თავს

ქვეყანაში შექმნილ ზოგიერთ პრობლემასთან დაკავშირებით, რედაქციაში კვლავ მოვიწვიეთ ჩვენი აქტიური რესპონდენტი, „მართალი სიტყვის რაინდი", საქართველოს დამსახურებული ეკონომისტი ანზორ ბაბუხადია. მასთან გასაუბრებამდე წინასწარ, კიდევ ერთხელ გადავხედეთ მის მიერ ახლახან გამოცემულ წიგნს — „მასალები საბრალდებო დასკვნისათვის". ვფიქრობ, აქ მოტანილი დასკვნების აქტუალობა, მათი „ასაკის" მიუხედავად, დღითიდღე იზრდება.

— ბატონო ანზორ, ვიდრე მთავარ თემაზე შეუდგებით საუბარს, ყოველგვარი მიკიბ-მოკიბვის გარეშე გკითხავთ: რა ბედი ეწია ამ უმწვავეს პუბლიკაციებში დასმულ პრობლემებს? ვინმე ფორმალურად მაინც თუ გამოგეხმაურათ და საერთოდ, ხელისუფლებას აინტერესებს კი, პროფესიონალების ან, თუნდაც, ცალკეული მოქალაქეების აზრი ქვეყნის მტკივნეულ საკითხებზე?

— პირდაპირ გეტყვით, რომ არა! უფრო მეტიც, იმისათვის, რომ გამეგო, რა რეაგირება მოახდინა ერთ-ერთმა სამინისტრომ ჩვენს მიერ მათი მისამართით გამოთქმულ შენიშვნებზე, „გინდ დაიჯერე, გინდ — არა", რა მითხრეს, იცით? ჩვენ გაზეთებში გამოქვეყნე-

ბულ პრეტენზიებს და წინადადებებს საერთოდ არ ვიხილავთო. სამწუხაროდ, „ასეა ეს!“

— წლევანდელი წელიწადი, საქართველოს ისტორიაში შევა, როგორც ევროპასთან ინტეგრირების დასაწყისი. მაინტერესებს თქვენი აზრი, ძალიან მოკლედ, ერთ კონკრეტულ კითხვაზე — რას მოგვიტანს ამ მიზნით ასოცირების წევრობის ხელშეკრულებაზე ხელის მოწერა?

— გამახსენდა ერთი ანეკდოტი. გასხოვთ ალბათ, ჩვენთან, ლოზუნგების ქვეყანაში ასეთი დევიზი რომ არსებობდა: „დავეწიოთ და გავუსწროთ აშშ-ს“. ერთმა ენამოსწრებულმა გურულმა თქვა: კი, ბატონო, დევეწიოთ, მაგრამ ნუ გოუსწრებთ, გახეული შარვლები გამოგვიჩნდება და შევრცხვებითო. ასეა ჩვენი საქმეც. სამწუხაროდ, ძალიან ბევრი პრობლემა უნდა მოვაგვაროთ, რათა მთელი მსოფლიოს წინაშე თავი არ მოვიჭრათ. ისე, მე თუ მკითხავთ, პირადად ქართველობა უფრო მეამაყება, ვიდრე ვინმეს დაყვედრებული ევროპელობა.

— ბატონო ანზორ, თემამ მოიტანა და უნებურად გამახსენდა ჩვენ გაზეთში არც ისე დიდი ხნის წინათ გამოქვეყნებული ერთი ძალზე გახმაურებული სტატია „ქაჯები მოდიან და მრავლდებიან!“ იქ ძალზე მკაცრად, თუმცა ობიექტურად, თქვენ საუბრობდით მრავალ საჭირბოროტო პრობლემაზე. ახლაც იგივე აზრის ბრძანდებით თუ იგრძენით რაიმე სასიკეთო ძვრები ამ მიმართებით?

— სამწუხაროდ, ჩვენ ძალიან შორს ვართ, თუნდაც ევროპული ქცევის წესებიდან. მართლაც შევრცხვებით, თუ ქვეყანამ და თითოეულმა ჩვენგანმა რადიკალურად არ შევცვალეთ დამოკიდებულება მშობლიური ქართული ენისადმი; ქვეყნის სიყვარულისა და სახელმწიფოებრივად აზროვნებისადმი; საზოგადოებაში ქცევის ელემენტარული ნორმების მოთხოვნებისადმი; ყველა დონის არჩევნებისადმი და კიდევ ბევრი სხვა რამის მიმართ. მხოლოდ ასეთ პირობებში ჩვენი მომავალი თაობა სიამაყით იტყვის, რომ, ის არის ქართველი.

— ახლახან არჩეულმა თბილისის საკრებულოს ერთადერთმა დამოუკიდებელმა (უპარტიო) დეპუტატმა, ალეკო ელისაშვილმა, საკრებულოს პირველივე სხდომაზე მკაფიოდ დააფიქსირა თავისი პოზიცია სამსახურებრივი ავტომანქანების ბიუჯეტის ხარჯზე დაფინანსების შეზღუდვის თაობაზე. თქვენ, როგორც დედაქალაქის მერიისა და საქართველოს მთავრობის ყოფილი მაღალჩინოსანი, რას გვეტყვით ამ მოსაზრებასთან დაკავშირებით?

— პრობლემას სერიოზული დარეგულირება რომ სჭირდება, ამაზე სხვა აზრი არ შეიძლება არსებობდეს. მით უმეტეს, რომ ეს საკითხი მოსაგვარებელია არა მარტო თბილისის საკრებულოსა და მერიაში, არამედ მთელი ქვეყნის მასშტაბით. განსაკუთრებული სიმკაცრით და სერიოზულობით უნდა მივუდგეთ ამ საკითხს მაშინ, როცა ასეთ ხელგაშლილ ცხოვრებას ვეწევით ჩვენი ქვეყნის გასაცოდავებული ბიუჯეტის ხარჯზე. (ხელგაშლილიო რომ ვამბობთ, მხედველობაში გვაქვს სამსახურებრივი მანქანების გამოყენება ოჯახის წევრების მიერ საკუთარი პრობლემების მოსაგვარებლად). ეს ასე რომ არ იყოს, მაშინ პენსიონერს 15-ჯერ ნაკლები პენსია არ ექნებოდა სახელმწიფო მოხელის საშუალო ხელფასთან შედარებით. ევროპის ქვეყნებში კი, პენსიის ოდენობა მხოლოდ 30-40%-ით ნაკლებია სახელმწიფო მოხელის საშუალო ხელფასთან შედარებით.

ახლა კი დავუბრუნდეთ ე.წ. სამსახურებრივ ავტომანქანებთან დაკავშირებულ საკითხს. თბილისის მერიის გადაწყვეტილებით, როგორც სამუშაო ჯგუფის ხელმძღვანელი, მივლინებული გახლდით ბალტიისპირეთის სამივე რესპუბლიკაში პრივატიზაციის პროცესების მიმდინარეობისა და საბიუჯეტო თანხების გამოყენების გამოცდილების შესასწავლად. სხვა საკითხებთან ერთად ჩვენი ყურადღება მიიქცია სწორედ საბიუჯეტო ორგანიზაციების სამსახურებრივი მანქანების გამოყენების მექანიზმმა. მაგალითად, იქაურ ერთ-ერთ სამინისტროში იყო ერთადერთი პერსონალური სამსახურებრივი მანქანა, რომელიც დილით მინისტრს სახლიდან სამსახურში მოიყვანდა და სამუშაო საათების დამთავრების შემდეგ

სახლში მიაცილებდა. ამასთან, სამუშაო საათებში ამ მანქანის გამოყენება მინისტრს შეეძლო მხოლოდ სამსახურებრივი საქმეების მოსაგვარებლად. სამინისტროს დანარჩენ ნებისმიერ მაღალჩინოსანს უფლება ჰქონდა სამსახურებრივი მანქანით ესარგებლა მხოლოდ სამუშაო საათებში, რასაც სამინისტროს აპარატის ე.წ. დისპეტჩერი არეგულირებდა.

ამ თვალსაზრისით ანალოგიური მდგომარეობა დავაფიქსირეთ სამივე რესპუბლიკის სახელმწიფო მმართველობის თითქმის ყველა ორგანიზაციაში. ეს იყო, დაახლოებით 20 წელზე მეტი ხნის წინათ. დარწმუნებული ვარ, ამჟამად აღნიშნული მექანიზმი კიდევ უფრო დაიხვეწებოდა. ასე რომ, თუ გვინდა ზემოაღნიშნული პრობლემის დარეგულირება, ამერიკა უკვე აღმოჩენილია. მოვაწესრიგოთ, ჩემო ბატონო, საბიუჯეტო ორგანიზაციების ე.წ. პერსონალური მანქანების საკითხი და წარმოიდგინეთ, რომ დედაქალაქში მანქანებით მგზავრობის გაუსაძლისი მდგომარეობა ნაწილობრივ მაინც დარეგულირდება და, რაც არანაკლებ მნიშვნელოვანია, ამ თვალსაზრისით, ცოტათი მაინც მივუახლოვდებით ევროპული ცხოვრების წესს.

— ერთი აქტუალური საკითხიც.

ახალი ხელისუფლების პერიოდში სკანდალური ფაქტები გახმაურდა პრემიებისა და სახელფასო დანამატების თაობაზე, რომელმაც კარგად წარმოაჩინა ჩვენი მაღალჩინოსნების სახელმწიფო თანხებისადმი არაადეკვატური დამოკიდებულება.

— ამ შემთხვევაშიც სრულიად გეთანხმებით. ამა თუ იმ მინისტრმა, საკრებულოს თავმჯდომარემ, დეპარტამენტის უფროსმა თავად არ უნდა გადაწყვიტოს თავისი დაჯილდოების ფორმა, საჩუქრის სახეობა ან მისაღები პრემიის ოდენობა. ეს აუცილებლად უნდა დარჩეს მისი ზემდგომი ორგანოს პრეროგატივად. არ მინდა ვთქვა, რომ მათ „შუბლის ძარღვი აქვთ გაწყვეტილი“, მაგრამ სხვაგვარი შეფასება, ალბათ, ამ ფაქტს ძნელად თუ მიესადაგება. აღნიშნულთან დაკავშირებით, ნებსით თუ უნებლიედ, გამახსენდა ჩემი ორი სტატიის სათაური: „ესენი თავისი ჯიბის მაყურებელი

ხალხია“ და „ხელისუფლების დისკრედიტაციისათვის ხომ არ აკეთებენ“. მართალია, ეს წინა ხელისუფლების პერიოდს ეხება, მაგრამ, სამწუხაროდ, ისინი თავისი პათოსით დღევანდელ პროცესებსაც მიესადაგებიან. რას ნიშნავს ეს, თავად მკითხველმა განსაზღვროს. სხვა, უფრო მკაცრი შეფასების უფლებას ჩემ თავს არ მივცემ, თუნდაც იმიტომ, რომ ასეთი ქცევა მხოლოდ რამდენიმე სამინისტრომ და საკრებულომ ჩაიდინა.

ჩვენი აზრით, ფინანსთა სამინისტროში ფუნქციონირება უნდა აღუდგეს ისეთ სტრუქტურულ ერთეულს, როგორიც იყო საშტატო სამმართველო, რომელიც დაადგენს და შემდეგ უმკაცრესად გააკონტროლებს საშტატო ერთეულების საბიუჯეტო თანხების ხარჯვის პოლიტიკას. ამ საქმეში უნდა არსებობდეს წესი და კანონი, და უნდა გამოირიცხოს მათთან მიმართებაში ნებისმიერი ‘‘შემოქმედებითი’’ ინიციატივები. სახელმწიფო პოლიტიკის ეს წესი უნდა გავრცელდეს, აგრეთვე მთლიანი სახელმწიფო წილის შ.პ.ს-სა და რაც მთავარია, სახელმწიფო მარეგულირებელ კომისიებში, რომლებიც უსაქმურთა დასაქმების კანტორებად არიან გადაქცეული.

დაბეჯითებით უნდა ითქვას, რომ ამ ორგანზიაციათა ხელმძღვანელების ხელფასები არ უნდა აღემატებოდეს ქვეყნის პრეზიდენტისა და პრემიერ-მინისტრის ხელფასებს. სხვა სიტყვებით — ჩვენს ჯიბეებში ხელების ფათურის უფლება მათ არ უნდა მიეცეთ.

ანა მგელაძე

„საერთო გაზეთი“, 23.07.2014

არჩევნები, ო, ეს არჩევნები

ღია წერილი საქართველოს პარლამენტის თავმჯდომარეს, ბატონ დავით უსუფაშვილს

ბატონო დავით!

სწორედ ასეა დასათაურებული ჩემი ახლახან გამოცემული წიგნის „მასალები საბრალდებო დასკვნისათვის“ ერთ-ერთი ქვეთავი, რომელშიც გავაერთიანე ამ უმწვავეს და უსერიოზულეს პრობლემასთან, ჩემს მიერ სხვადასხვა დროს გამოქვეყნებული პუბლიკაციების ძირითადი ამონარიდები. გაგაცნობთ მხოლოდ ერთ მათგანს: „წინასაარჩევნო პერიოდში ნებისმიერ სუბიექტს (ფიზიკურ პირს, პოლიტიკურ ორგანიზაციას) უნდა ჰქონდეს სააგიტაციო საშუალებებისა და სახელისუფლებო რესურსების გამოყენების თანაბარი პირობები. ეს იმას ნიშნავს, რომ არჩევნებში მონაწილე ნებისმიერ სუბიექტს მათი ფინანსური, მატერიალური და სხვა რესურსების მიუხედავად, აეკრძალებათ ამ მიზნით, თუნდაც ერთი ლარის დახარჯვა. მხოლოდ ცენტრალური საარჩევნო კომისიის უმკაცრესი კონტროლის პირობებში უნდა მოხდეს ნებისმიერი სახელისუფლებო რესურსებისა და ამ მიზნით, სახელმწიფო ბიუჯეტიდან გამოყოფილი თანხების პროპორციული პრინციპით განაწილება და ხარჯვა“ (გაზეთი „საქართველოს რესპუბლიკა“; 20 თებერვალი, 2008 წელი).

ბატონო დავით! რომელიმე აქ დაყენებულ პრობლემას, თავის დროზე სათანადო რეაგირება რომ მოჰყოლოდა არ დავდგებოდით იმ რეალობის წინაშე, რომელიც ამ დღეებში, სამართლიანად გახდა მასმედიის თითქმის ყველა საშუალების ქილიკისა და ამომრჩეველთა გულგატეხილობის კიდევ ერთი საბაბი.

მართალია მოქმედი კანონმდებლობა გარკვეულ დონეზე არეგულირებს წინასაარჩევნო პერიოდში სააგიტაციო საშუალებების თანაბარი გამოყენების პრობლემებს, მაგრამ სამწუხაროდ, ყოველივე ეს რჩება „ხმად მღაღადებლისა უდაბნოსა შინა“, იმ უბრალო მიზეზის გამო,

რომ ამ კანონმდებლობას ესაჭიროება სერიოზული დახვეწა და სრულყოფა, რომელმაც მომავალში უნდა გამორიცხოს ის ამაზრზენი შედეგები, რომლებთანაც დღეს გვაქვს საქმე.

აღნიშნულიდან გამომდინარე მიგვაჩნია, რომ სასწრაფოდ გამოყოთ სპეციალური მუშა-ჯგუფი, რომელთანაც ერთად, დავხვეწთ სათანადო საკანონმდებლო ბაზას და ერთხელ და სამუდამოდ, ევროპელობას რომ ვიჩემებთ წამდაუწუმ, მისი შესაფერისი „თამაშის წესები“ მაინც გვექნება.

დარწმუნებული ვართ, ჩვენს მიერ ამ მიმართებით შემოთავაზებული მოთხოვნების დაკანონება და მათ შესრულებაზე დაწესებული უმკაცრესი კონტროლი მნიშვნელოვნად შეუწყობს ხელს ამ პრობლემის მოგვარებას.

დასასრულს გაგაცნობთ, დაახლოებით ექვსი წლის წინათ, ჩვენს მიერ გამოქვეყნებული სტატიიდან კიდევ ერთ ამონარიდს და ბოდიშს მოგიხდით თქვენი ასეთი ფორმით შეწუხებისთვის.

„არ არის გამორიცხული, რომ პრეზიდენტობის, მერობის ან დეპუტატობის ფულიანმა კანდიდატმა მყისიერად დასვას კითხვა: რა შუაშია ცენტრალური საარჩევნო კომისია ან ბიუჯეტის თანხების პროპორციულად გამოყენება. მე მაქვს ფული და სადაც მინდა და რამდენსაც მინდა, იმდენს დავხარჯავო. ჩვენი პასუხი ამ შეკითხვაზე ასეთი იქნება: შენი ფული და ქონება ღმერთმა მშვიდობაში მოგახმაროს და სადაც გინდა და როგორც გინდა, ისე დახარჯე, ოღონდ ჩვენს ქვეყანაში პრეზიდენტობა, მერობა და დეპუტატობა ფულზე ან „ფოჩიან კანფეტებზე“ აღარ გაიყიდება. გახდი ბატონო პრეზიდენტი, მერი, გინდ დეპუტატი და მერე როგორც გინდა, ისე დახარჯე შენი ქონება. მაშინ უფრო კარგად გამოჩნდება, ქველმოქმედი ხარ თუ ფულიანი მოძალადე“.

პატივისცემით, ანზორ ბაბუხადია

გაზეთ „თანადგომის“ რედაქტორ-გამომცემელი

P.S. ***მინდა, მჯეროდეს, რომ ამ წერილსაც ისეთივე ბედი არ ეწევა, როგორიც 2013 წლის 25 თებერვალს, თქვენთან პირისპირ, სამუშაო წესით, დაახლოებით ოთხსაათიან შეხვედრაზე, ქართული ენის გადარჩენის პრობლემებზე მსჯელობისას.***

გაზეთი „საქართველოს რესპუბლიკა“, 30.07.2014

ქართულ ენას სახელმწიფო უნდა იცავდეს!

საქვეყნოდ მინდა, გამოვთქვა ჩემი მადლიერება გაზეთ „საქართველოს რესპუბლიკის“ მიმდინარე წლის 5 აგვისტოს ეროვნული პოზიციებით გაჟღენთილი პუბლიკაციისადმი – „ქართული განა მარტო ენაა!“ და ვთქვა, რომ ნაცების ზეობისას ქართული ენისადმი არასახელმწიფოებრივ, ამაზრზენ დამოკიდებულებაზე მეტყველებს ის ფაქტი, რომ თუნდაც მარტო თბილისში, თავისი ადგილობრივი მმართველობის ორგანოების ჩათვლით, უკანასკნელი 10 წლის განმავლობაში ერთხელაც არ განუხილავთ ეს პრობლემა და არ მიუღიათ სათანადო ზომები მათ მიერ „რეკლამის შესახებ“ საქართველოს კანონის მოთხოვნების იგნორირების გამო.

ღმერთმა ინებოს, რომ თბილისის ახალმა ხელისუფლებამ მაინც უზრუნველყოს ზემოთ აღნიშნული უპირველესი სახელმწიფო კანონის მოთხოვნების დაცვა და ამით, მაგალითი მისცეს ჩვენი ქვეყნის ადგილობრივი მმართველობის სხვა ორგანოებს.

ანზორ ბაბუხადია,
გაზეთ „თანადგომის“ რედაქტორ-გამომცემელი

გაზეთი „საქართველოს რესპუბლიკა“, 7.08.2014

საცობების დაშლაში ყველამ თავისი წვლილი უნდა შეიტანოს

სარედაქციო ფოსტა მოწმობს, რომ სატრანსპორტო პრობლემა თბილისელთათვის ერთ-ერთ დიდ „თავის ტკივილადაა“ ქცეული, რადგან სატელეფონო ზარები და წერილები ამასთან დაკავშირებით გამუდმებით შემოდის. წინა პუბლიკაციებში უკვე გვქონდა ლაპარაკი ბევრ მათგანზე და ისიც აღვნიშნეთ, რომ ზოგიერთს მერიის ხელმძღვანელობამ და სატრანსპორტო სამსახურმა ყურადღება აუცილებლად უნდა მიაქციოს, ზოგიერთი კი, უკაცრავად და, ცოტა არ იყოს, სასაცილოც კია, ამდენად მათ სერიოზულად განხილვაზე ლაპარაკი არ არის. ამ ჯერზე ჩვენი რესპონდენტია ცნობილი ეკონომისტი, საზოგადოებრივ-საინფორმაციო გაზეთის „თანადგომის“ რედაქტორ-გამომცემელი **ანზორ ბაბუხადია**.

— ვერაფერს მატყობ, როგორი მოსვენებული და ბედნიერი ვარ, თანაც რა მიზეზით, არ გაინტერესებს? — მკითხა ერთ დილას რედაქციაში მოსულმა ბატონმა ანზორმა. — რატომ და მანქანა გავყიდე და ახლა დავმშვიდდი, რომ საჭესთან დაჯდომა და წასვლა-წამოსვლა აღარ მიწევს ამ გაუთავებელ საცობებში! — მითხრა კმაყოფილმა, თან დააყოლა: — ამ ბოლო დროს რამდენიმე წერილი რომ გამოაქვეყნეთ თბილისში სატრანსპორტო პრობლემასთან დაკავშირებით, ზოგი მოსაზრება მეც მაქვსო.

რამდენიმე დღის წინათ კი, შეთანხმებისამებრ, ჩვენი საკმაოდ ხანგრძლივი საუბარიც შედგა.

— ჩემი აზრით, თბილისში ტრანსპორტის მოძრაობის მოწესრიგების, სატრანსპორტო საცობებისა და შეფერხებების მთლად აღმოფხვრის თუ არა, ყოველ შემთხვევაში საგრძნობლად შემცი-

რების ერთ-ერთი აუცილებელი წინაპირობა **ქუჩებში მსუბუქი ავტომანქანების, მათ შორის, მიკროავტობუსების შეჩერების, დგომის წესების აუცილებლად დაცვაა. ამის მისაღწევად რადიკალური ზომებია გასატარებელი, რაც საპატრულო პოლიციამ უნდა განახორციელოს.** დიდი პრობლემაა ავტოსადგომებად ტროტუარების გადაქცევა, რის შედეგად ხშირად არა თუ საბავშვო და უნარშეზღუდულთა ეტლების, არამედ ზრდასრული, სავსებით ჯანსაღი ფეხით მოსიარულეების მოძრაობაც კი შეუძლებელია. ასეთი მდგომარეობა ყოვლად დაუშვებელია და სრულიად აუტანელი, საქმე ზოგჯერ კურიოზამდე მიდის: ბოლო დროს ტროტუარზე თუ გასაჩერებლად სრულიად შეუფერებელ სხვა ადგილზე ავტომანქანის საქარე მინაზე მძღოლები უკმაყოფილო ფეხით მოსიარულეებს ცნობილი „ვალენტინკების“ დარ ბარათებს უტოვებენ – „აქ ვმუშაობ“, „აქ ვცხოვრობ“, „ჯარიმა არ გამომიწეროთ, თორემ დედას...“ და ა.შ. ვერაფერს იტყვი კაცი, ვის როგორც ხელეწიფება, თავის მართლებას თუ აქეთ ჩვენ დაშინებას, ისე ცდილობს. ამასთან დაკავშირებით ბატონმა ანზორმა კიდევ ერთი საგულისხმო აზრი გამოთქვა: **ბევრი რამ ავტომფლობელის თუ მძღოლის შინაგან კულტურაზეა დამოკიდებული, მაინცდამაინც აუცილებელი თუ არ არის, კაცი თავისი მანქანით ნაკლებად უნდა მოძრაობდესო.**

ბატონი ანზორის თქმით, კარგა ხანია, დროა, ჩვენც ცივილიზებული ქვეყნების ფერხულში ჩავდგეთ, მძღოლებს ავუკრძალოთ **მანქანის მართვისას თამბაქოს მოწევა და მობილური ტელეფონით საუბარი.** სავსებით ვეთანხმები ამ მოსაზრებას, რასთან დაკავშირებითაც ერთი ადრე წაკითხული ამბავი მახსენდება. ისრაელში, საავტომობილო ტრასაზე მოძრაობისას ერთ-ერთმა მძღოლმა მანქანა გააჩერა და ადგილობრივ რადიოსადგურში დარეკა. მან მსმენელებს პირდაპირ ეთერში უამბო, რომ ეს-ესაა მას გარკვეული მარკისა და სანომრე ნიშნის მქონე ავტომანქანამ ჩაუარა, რომლის მძღოლი მოძრაობისას მობილური ტელეფონით ლაპარაკობდა. რადიოჟურნალისტებმა მაშინვე პოლიციის უახლოეს განწესს შე-

ატყობინეს, საგზაო მოძრაობის წესების დამრღვევი გააჩერეს და სოლიდური ჯარიმაც გამოუწერეს. შემდგომ კი ჟურნალისტებმა გაარკვიეს, რომ დამრღვევი... ისრაელის პოლიციის ერთ-ერთი მაღალჩინოსანი ყოფილა!

აი, რას ჰქვია კანონის უზენაესობა! როგორ გგონიათ, რამდენად შესაძლებელია ამ ვითარების ჩვენში განმეორება, პატივცემულო მკითხველო?..

— აუცილებელია ერთხელ და სამუდამოდ წესრიგის დამყარება სახელმწიფო ანუ საბიუჯეტო ავტომანქანების გამოყენების მხრივაც, — სავსებით სამართლიანად მიაჩნია ანზორ ბაბუხადიას.— ამ ავტომანქანების პარკი ძალიან დიდია ისევე, როგორც დიდია მათი საექსპლოატაციო ხარჯი, რომელიც მკაცრად უნდა იყოს რეგლამენტირებული. მეტიც: **ამ ავტოპარკის მანქანები ამა თუ იმ სახელმწიფო უწყების მხოლოდ პირველ პირებს უნდა ემსახურებოდეს ზეგანაკვეთური დროითი მომსახურების უფლებით. რაც შეეხება სახელმწიფო უწყებათა პირველ პირთა მოადგილეებსა და მათზე დაბალი რანგის სხვა ხელმძღვანელებს, მათ სამსახურებრივი მანქანები გამოძახებით უნდა ემსახურებოდეს, თანაც მხოლოდ სამუშაო დღეებსა და საათებში, რაც მკაცრად უნდა აღირიცხებოდეს.**

ბატონ ა.ბაბუხადიას აზრით, სახელმწიფო ანუ საბიუჯეტო ავტომანქანებით ნაირ-ნაირი რანგის მოხელეთა ოჯახის წევრთა მომსახურება, თანაც კვირის ნებისმიერ დღეს, კატეგორიულად უნდა აიკრძალოს.

— ამ სერიოზული პრობლემის ასეთი ფორმით რეგულაცია, ჩვენს მიერ „ველოსიპედის გამოგონებად“ რომ არ ჩაგვითვალონ, მან, ვისაც საკითხის გადაჭრა რეალურად შეუძლია, შევახსენებ, რომ იგი დიდი ხანია მსოფლიოს ცივილიზებულ ქვეყნებში, მათ შორის, ევროპაში, რომლის ღირსეული წევრობა ყველას ასე გულით გვინდა, დიდი ხანია, ნორმადაა მიღებული, — ნამდვილად მართებულად, თუმცა კი, პირადად ჩემი აზრით, ცოტა არ იყოს, მიამიტურად ამბობს ბატონი ანზორი. განა სამსახურის მანქანებით

„საკუთარ ხოშზე“ სარგებლობაზე უარის მთქმელები არიან კი ან ჩვენი ჩინოსნების, ანდა პარლამენტარების „ახლობელ-მახლობლები“?

დედაქალაქში სატრანსპორტო რეგულაციის პრობლემათაგან **ურთულესია ტაქსის მძღოლთა თემა.** ქვეყნის ეკონომიკის ნგრევის პირობებში, მოსახლეობის საკმაოდ მნიშვნელოვანი ნაწილი, მათ შორის, მაღალი კვალიფიკაციის მქონე სხვადასხვა პროფესიის ინჟინრები და ტექნიკოსები, მეცნიერ-მუშაკები, პედაგოგები, სხვები ლუკმა-პურის საშოვნელად და ოჯახების სარჩენად თვითდასაქმების გზას დაადგნენ. ყველაზე იოლი და ბევრისთვის ადვილად ხელმისაწვდომი კერძო ტაქსისტობა გახდა. ამდენად, ყოველივე ზემოთქმულის გათვალისწინებით, დედაქალაქში ესოდენ მომრავლებული და ხშირად, მეტად თვითნებურად მოძრავ ამ, ასე ვთქვათ, „ველურ ტაქსისტთა“ პრობლემისადამი კარგად გააზრებული და, რაც არანაკლებ მნიშვნელოვანია, ფაქიზი მიდგომაა საჭირო. მასში ხელოვნური, მოუფიქრებელი ჩარევა შეიძლება გარკვეული საპროტესტო ტალღის აგორების საფუძველი გახდეს, რაც ისედაც საკმაოდ არასახარბიელო სოციალურ ფონს კიდევ უფრო მეტად დაამძიმებს.

— პრობლემის გადაჭრა, თანდათანობით, ეტაპობრივი დარეგულირებით, ამ ადამიანების მხოლოდ დასაქმების პარალელურად უნდა მოხდეს, — თვლის ბატონი ანზორი. — ამასთან, ხაზგასმით მინდა, აღვნიშნო, რომ **სხვადასხვა რანგის მოხელეთა ერთი ნაწილის „იდეა“ თითქოსდა „ტაქსისტების“ პრობლემების გადაწვეტა ავტომანქანების ტექნიკური დათვალიერების ახალი, მკაცრი ნორმების შემოღებითაა შესაძლებელი, სრული აბსურდია!**

მინდა მჯეროდეს, რომ საქართველოშიც ოდესმე დადგება დრო, როცა ჩვენს მიერ არჩეული პარლამენტის წევრებს, სხვადასხვა მაღალი რანგის ჩინოსნებსა და, თქვენ წარმოიდგინეთ, სხვადასხვა ახალგაზრდული არასამთავრობო ორგანიზაციის ერთობ გადიდკაცებულ ხელმძღვანელებსაც კი, რიგითი მოქალაქეები ხშირად იხილავენ საზოგადოებრივ ტრანსპორტში.

და კიდევ ერთი. სრული პასუხისმგებლობით მაქვს პრეტენზია განვაცხადო, რომ ზემოაღნიშნული პრობლემების გადაჭრის წინადადებები მარტო სურვილების დონეზე არ უნდა დარჩეს. დედაქალაქში სატრანსპორტო საკითხების გადაჭრით დაინტერესებულ ყველა მხარეს, ცხადია, საზოგადოებრივ საწყისებზე, როგორც რიგითი მოქალაქე, მზად ვარ, გვერდში ამოვუდგე და, შეძლებისდაგვარად, მონაწილეობა მივიღო სათანადო პროგრამების შედგენასა და რეალიზაციაში, – ეს გახლავთ ანზორ ბაბუხადიას მოქალაქეობრივი პოზიცია.

ოთარ ტურაბელიძე.

ბოლოთქმის მაგივრ: *ბატონმა ანზორმა კიდევ ერთი საგულისხმო ამბავი მიამბო: თურმე საქალაქო ავტობუსების მძღოლებისგან არაერთგზის სმენია – ცხონებული რობერტ ნიკურაძე ცოცხალი რომ ყოფილიყო, ჩვენ ნაღდად გვეშველებოდაო. ბატონი რობერტ ნიკურაძე 90-იან წლებში თბილისის სატრანსპორტო სამმართველოს ხელმძღვანელი ყოფილა, რომელიც საქმეს დიდი წარმატებით უძღვებოდა. მაშ რა გამოდის – პრობლემის გადაწყვეტა სავსებით შესაძლებელია, მთავარია საამისო ნება, მონდომება და საქმის უნარიანი გაძღოლა?!*

თქვენ როგორ მიგაჩნიათ, ბატონებო?

ო. ტ.

გაზეთი „საქართველოს რესპუბლიკა“, 24.01.2015

გააცოცხლეთ კანონი „რეკლამის შესახებ“!

ქ. თბილისის მერს ბატონ დავით ნარმანიას

პირადად თქვენთან არაერთხელ შეხვედრისას და ოფიციალურად გამოგზავნილ წერილებში, ჩემს მიერ დაყენებული პრობლემებიდან, ერთ-ერთი ყველაზე მწვავე და შედარებით ადვილად მოსაგვარებელია დედაქალაქში გარე რეკლამის აუტანელი მდგომარეობა. სამწუხაროდ, ამ მიმართულებით რაიმე შედეგიანი ნაბიჯების გადადგმის ნაცვლად, მდგომარეობა დღითი დღე უარესდება. ამაზრზენია, რომ თბილისის ერთ-ერთი ცენტრალური მაგისტრალი „დაამშვენა“გარერეკლამებმა: „ჭამის სამინისტრო“ და „ჭამის პარლამენტი“.

გთხოვთ და გირჩევთ, გააცოცხლოთ ყველასგან მივიწყებული საქართველოს კანონი „რეკლამის შესახებ“, თბილისისთვის ეს მისწრება იქნება

ანზორ ბაბუხადია,
თბილისის რიგითი გულშემატკივარი

გაზეთი „საქართველოს რესპუბლიკა“, 10.02.2015

მიმართვა საქართველოს ხელისუფლებას

როგორც ამ დღეებში გავიგე, ქვეყანაში შექმნილი უკიდურესად მძიმე მდგომარეობის „შემსუბუქების“ მიზნით, ე.წ. ანტიკრიზისული ღონისძიების გატარებას აპირებთ, რომლის ერთ-ერთ მთავარ მიმართულებას ჩვენი ქვეყნის საერთო-სახალხო საკუთრების მასობრივ „პრიხვატიზაციას“ მოიაზრებთ. თქვენ ვალდებულნი ბრძანდებით იცოდეთ: როცა ქვეყანაში მოსახლეობის უდიდესი ნაწილი მძიმე ეკონომიკურ მდგომარეობაშია. ასეთ დროს ამ განზრახვის განხორციელება გამოუსწორებელი დანაშაულია და უეჭველად გამოიწვევს ისედაც გაძვალტყავებული საზოგადოების დიდი ნაწილის უკმაყოფილების ახალ ტალღას. ქვეყნის მოსახლეობის აბსოლუტური უმრავლესობა დარწმუნებულია, რომ საერთო-სახალხო ქონების „საპრიხვატიზაციოდ“ განსაზღვრული ქონება კვლავ, უკვე მერამდენედ, დანაშაულებრივი გზით გამდიდრებულთა ხელში აღმოჩნდება. ეს კი „პრიხვატიზაციის“ წინა პერიოდების განმეორება იქნება და მოსახლეობის უდიდესი ნაწილი კვლავ პირში ჩალაგამოვლებული დარჩება!..

ანზორ ბაბუხადია
საქართველოს დამსახურებული ეკონომისტი

„საერთო გაზეთი“, №8, 2015 წ.

მეტის მოთმენა მართლაც შეუძლებელია!

ღია წერილი ქ. თბილისის მერს, ბატ. დავით ნარმანიას ასლი – ქ. თბილისის საკრებულოს

ამ წერილს გწერთ თქვენი მხარდამჭერი და გულშემატკივარი, თბილისის მერიის სისტემაში და საქართველოს მთავრობაში ათეული წლების განმავლობაში საკმაოდ მაღალ, საპასუხისმგებლო თანამდებობებზე მუშაობის გამოცდილების მქონე ეკონომისტი, პუბლიცისტი, გაზეთ „თანადგომის“ რედაქტორი.

როდესაც თქვენ, თბილისის მერობა გადაწყვიტეთ, გაზეთ „საქართველოს რესპუბლიკის“ მეშვეობით (2014 წლის 16 მაისი), თქვენ და თქვენს კონკურენტებს გამოგიგზავნეთ ღია წერილი: „აცნობიერებთ თუ არა, რომ თბილისის მერობა უზარმაზარი პასუხისმგებლობაა?“, სადაც გაფრთხილებდით:

„თბილისის მერობა ურთულესი, უკიდეგანო მასშტაბებისა და არაადამიანური დატვირთვის, საპასუხისმგებლო თანამდებობაა. ყოველ შემთხვევაში, დღეისათვის, ქვეყანაში უფრო რთული სამსახური არ მეგულება. თუ გსურთ თბილისის მერობის შემდეგ დატოვოთ დედაქალაქის ღირსეული მერის სახელი, მოგიწევთ თავის გადადება და უარის თქმა პირადი ადამიანური ცხოვრების მრავალ საკითხზე.“

– აღნიშნულ წერილში თქვენი ყურადღება მივაქციე მხოლოდ თქვენს უფლება-მოვალეობაში შემავალ დედაქალაქისა და სრულიად საქართველოსათვის მნიშვნელოვან საკითხებს. ამონარიდების სახით გაგახსენებთ მხოლოდ რამდენიმე მათგანს:

– „წმიდა სამების საკათედრო ტაძრის მისასვლელი გზისა და მთელი მისი მიმდებარე ტერიტორიის გათავისუფლება ამ ადგილისათვის სრულიად შეუფერებელი საცხოვრებელი სახლების, სავაჭრო, საყოფაცხოვრებო მომსახურებისა და ათასი ჯურის სიმახინჯეებისაგან. მთელი ამ ტერიტორიის, უმაღლესი დონის ბაღნარად გადაქცევის პროგრამის დამუშავება, რაც ყველა საღად მოაზროვნე ქართველის ოცნებაა. ეს პროექტი უთვალსაჩინოესი გახდება, თუ საქართველოს პრეზიდენტის რეზიდენცია, მთლიანად გადავა საპატრიარქოს დაქვემდებარებაში“;

– „თბილისის მერიისა და მისი შესაბამისი სამსახურების მიერ, რეკლამის შესახებ საქართველოს კანონისადმი, ქართული ენის მტრების მიერ დანაშაულებრივი დამოკიდებულება და მისი ნორმების იგნორირება“;

– „დედაქალაქის მთელი რიგი უბნები გადაქცეულია ნაგვის უზარმაზარ ბუნკერად და რომ თბილისში აუცილებელია სანიტარიული პოლიციის შექმნა“;

– „შენობა-ნაგებობების ფასადების დამახინჯება ათასი რჯულის სააგიტაციო და სარეკლამო პლაკატებით, განცხადებებით და მოწოდებებით, რომელთა მასშტაბებით სამწუხაროდ და სამარცხვინოდ, რეკორდსმენია ჩვენი სიწმინდის – შოთა რუსთაველის ძეგლის მთელი მიმდებარე ტერიტორია, საქართველოს მეცნიერებათა ეროვნული აკადემიის შენობა, თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის რამდენიმე კორპუსის ფასადი და ა.შ.“;

– „თამბაქოს ნაწარმის რეალიზაციისა და მისი მოხმარების საერთაშორისო დონეზე აღიარებული წესების იგნორირება“;

– „მერიის დაქვემდებარების სამსახურში და ადგილობრივი მმართველობის ორგანოებში, მოქალაქეთა „შეღწევისგან“ თავდაცვის მიზნით, ლამის გასამხედროებული დაცვის სამსახურების გაუქმება და სხვა“.

ჩამოთვლილი და სხვა არაერთი პრობლემის მოგვარების გზები და ჩვენი კონკრეტული წინადადებები წერილობით არაერთხელ

გაახლეთ, მაგრამ ამით არავინ არ დაინტერესებულა და ბუნებრივია, არც რაიმე შედეგი არ არის მიღწეული.

გულწრფელად მოგახსენებთ, რომ თუ ვინმეს გადაჭარბებულად მოეჩვენება ჩვენი უარყოფითი, მაგრამ ობიექტური შეფასებები, მზად ვარ, გეახლოთ თქვენთვის მოსახერხებელ ნებისმიერ დროს და სათანადო ფაქტებზე დაყრდნობით, მერიის სამსახურებს თვალი ავუხილო მათ უსუსურობაზე, ამ პრობლემების მართვის არცოდნასა და ზოგჯერ დანაშაულებრივ ქმედებებზე.

ბატონო დავით, მამაშვილურად გამიგეთ, რომ ჩემი გულისტკივილის ესოდენ გულახდილად და შეულამაზებლად გამოთქმას მავალდებულებს ჩემი პირადი პასუხისმგებლობა, რომ თქვენ, მეროების წინასაარჩევნო კამპანიის დროს, საქვეყნოდ, ყველა საშუალების გამოყენებით დაგიჭირეთ მხარი. გაიხსენეთ ჩემი გამოსვლა „მრგვალ ბაღში“, ვაკის რაიონის ამომრჩევლებთან შეხვედრისას, და გაზეთ „საქართველოს რესპუბლიკაში“ (2014 წ. 8 ივლისი), ჩემი მხარდამჭერი მოწოდება ამომრჩევლებისადმი. გარდა ამისა, გულახდილად რომ გითხრათ, შეურაცხყოფილად ვთვლი თავს, რადგან თქვენი აპარატის შესაბამისი სამსახურების მიერ, სრული იგნორირება განიცადა თქვენს სახელზე გამოგზავნილმა ჩემმა რამდენიმე წერილმა!

თბილისელების აზრის იგნორირება ხომ იცით, რას ნიშნავს?!

ველოდები თქვენი სამსახურების ოპერატიულ შეხმიანებას.

პატივისცემით
ანზორ ბაბუხადია

გაზეთი „საქართველოს რესპუბლიკა“, 28.04.2015

ანზორ ბაბუხადია

„საქართველო“ არის ესე!

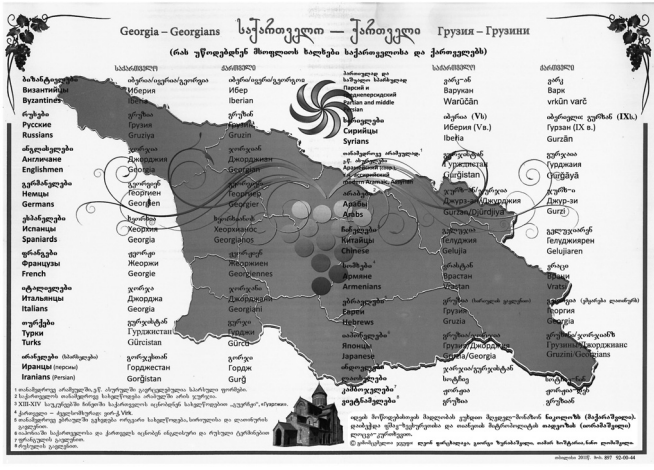

ანზორ ბაბუხადია
„საქართველო“ არის ესე!
ISBN 978-9941-9-2000-1
ISBN 978-9941-9-2001-8
ISBN 978-9941-9-2002-5
ISBN 978-9941-9-2003-2
ISBN 978-9941-9-2004-9
ISBN 978-9941-9-2005-6
ISBN 978-9941-9-2006-3
ISBN 978-9941-9-2007-0
ISBN 978-9941-9-2008-7
ISBN 978-9941-9-2009-4
ISBN 978-9941-9-2010-0
ISBN 978-9941-9-2011-7
ISBN 978-9941-9-2012-4
ISBN 978-9941-9-2013-1
ISBN 978-9941-9-2014-8
ISBN 978-9941-9-2015-5
ISBN 978-9941-9-2016-2
ISBN 978-9941-9-2017-9
ISBN 978-9941-9-2018-6
ISBN 978-9941-9-2019-3
ISBN 978-9941-9-2020-9
ISBN 978-9941-9-2021-6
ISBN 978-9941-9-2022-3
ISBN 978-9941-9-2023-0
ISBN 978-9941-9-2024-7
ISBN 978-9941-9-2025-4
ISBN 978-9941-9-2026-1
ISBN 978-9941-9-2027-8
ISBN 978-9941-9-2028-5
ISBN 978-9941-9-2029-2
ISBN 978-9941-9-2030-8
ISBN 978-9941-9-2031-5
ISBN 978-9941-9-2032-2
ISBN 978-9941-9-2033-9
ISBN 978-9941-9-2034-6
ISBN 978-9941-9-2035-3
ISBN 978-9941-9-2036-0
ISBN 978-9941-9-2037-7
ISBN 978-9941-9-2038-4
ISBN 978-9941-9-2039-1
ISBN 978-9941-9-2040-7
ISBN 978-9941-9-2041-4
ISBN 978-9941-9-2042-1
ISBN 978-9941-9-2043-8
ISBN 978-9941-9-2044-5
ISBN 978-9941-9-2045-2
ISBN 978-9941-9-2046-9
ISBN 978-9941-9-2047-6
ISBN 978-9941-9-2048-3
ISBN 978-9941-9-2049-0
ISBN 978-9941-9-2050-6
ISBN 978-9941-9-2051-3
ISBN 978-9941-9-2052-0
ISBN 978-9941-9-2053-7
ISBN 978-9941-9-2054-4
ISBN 978-9941-9-2055-1
ISBN 978-9941-9-2056-8
ISBN 978-9941-9-2057-5
ISBN 978-9941-9-2058-2
ISBN 978-9941-9-2059-9
ISBN 978-9941-9-2060-5
ISBN 978-9941-9-2061-2
ISBN 978-9941-9-2062-9
ISBN 978-9941-9-2063-6
ISBN 978-9941-9-2064-3
ISBN 978-9941-9-2065-0
ISBN 978-9941-9-2066-7
ISBN 978-9941-9-2067-4
ISBN 978-9941-9-2068-1
ISBN 978-9941-9-2069-8
ISBN 978-9941-9-2070-4
ISBN 978-9941-9-2071-1
ISBN 978-9941-9-2072-8
ISBN 978-9941-9-2073-5
ISBN 978-9941-9-2074-2
ISBN 978-9941-9-2075-9
ISBN 978-9941-9-2076-6
ISBN 978-9941-9-2077-3
ISBN 978-9941-9-2078-0
ISBN 978-9941-9-2079-7
ISBN 978-9941-9-2080-3
ISBN 978-9941-9-2081-0
ISBN 978-9941-9-2082-7
ISBN 978-9941-9-2083-4
ISBN 978-9941-9-2084-1
ISBN 978-9941-9-2085-8
ISBN 978-9941-9-2086-5
ISBN 978-9941-9-2087-2
ISBN 978-9941-9-2088-9
ISBN 978-9941-9-2089-6
ISBN 978-9941-9-2090-2
ISBN 978-9941-9-2091-9
ISBN 978-9941-9-2092-6
ISBN 978-9941-9-2093-3
ISBN 978-9941-9-2094-0
ISBN 978-9941-9-2095-7
ISBN 978-9941-9-2096-4
ISBN 978-9941-9-2097-1
ISBN 978-9941-9-2098-8
ISBN 978-9941-9-2099-5
ISBN 978-9941-9-2100-1
ISBN 978-9941-9-2101-8
ISBN 978-9941-9-2102-5
ISBN 978-9941-9-2103-2
ISBN 978-9941-9-2104-9
ISBN 978-9941-9-2105-6
ISBN 978-9941-9-2106-3
ISBN 978-9941-9-2107-0
ISBN 978-9941-9-2108-7
ISBN 978-9941-9-2109-4
ISBN 978-9941-9-2110-0
ISBN 978-9941-9-2111-7
ISBN 978-9941-9-2112-4
ISBN 978-9941-9-2113-1
ISBN 978-9941-9-2114-8
ISBN 978-9941-9-2115-5
ISBN 978-9941-9-2116-2
ISBN 978-9941-9-2117-9
ISBN 978-9941-9-2118-6
ISBN 978-9941-9-2119-3
ISBN 978-9941-9-2120-9
ISBN 978-9941-9-2121-6
ISBN 978-9941-9-2122-3
ISBN 978-9941-9-2123-0
ISBN 978-9941-9-2124-7
ISBN 978-9941-9-2125-4
ISBN 978-9941-9-2126-1
ISBN 978-9941-9-2127-8
ISBN 978-9941-9-2128-5
ISBN 978-9941-9-2129-2
ISBN 978-9941-9-2130-8
ISBN 978-9941-9-2131-5
ISBN 978-9941-9-2132-2
ISBN 978-9941-9-2133-9
ISBN 978-9941-9-2134-6
ISBN 978-9941-9-2135-3
ISBN 978-9941-9-2136-0
ISBN 978-9941-9-2137-7
ISBN 978-9941-9-2138-4
ISBN 978-9941-9-2139-1
ISBN 978-9941-9-2140-7
ISBN 978-9941-9-2141-4
ISBN 978-9941-9-2142-1
ISBN 978-9941-9-2143-8
ISBN 978-9941-9-2144-5
ISBN 978-9941-9-2145-2
ISBN 978-9941-9-2146-9
ISBN 978-9941-9-2147-6
ISBN 978-9941-9-2148-3
ISBN 978-9941-9-2149-0
ISBN 978-9941-9-2150-6
ISBN 978-9941-9-2151-3
ISBN 978-9941-9-2152-0
ISBN 978-9941-9-2153-7
ISBN 978-9941-9-2154-4
ISBN 978-9941-9-2155-1
ISBN 978-9941-9-2156-8
ISBN 978-9941-9-2157-5
ISBN 978-9941-9-2158-2
ISBN 978-9941-9-2159-9
ISBN 978-9941-9-2160-5
ISBN 978-9941-9-2161-2
ISBN 978-9941-9-2162-9
ISBN 978-9941-9-2163-6
ISBN 978-9941-9-2164-3
ISBN 978-9941-9-2165-0
ISBN 978-9941-9-2166-7
ISBN 978-9941-9-2167-4
ISBN 978-9941-9-2168-1
ISBN 978-9941-9-2169-8
ISBN 978-9941-9-2170-4
ISBN 978-9941-9-2171-1
ISBN 978-9941-9-2172-8
ISBN 978-9941-9-2173-5
ISBN 978-9941-9-2174-2
ISBN 978-9941-9-2175-9
ISBN 978-9941-9-2176-6
ISBN 978-9941-9-2177-3
ISBN 978-9941-9-2178-0
ISBN 978-9941-9-2179-7
ISBN 978-9941-9-2180-3
ISBN 978-9941-9-2181-0
ISBN 978-9941-9-2182-7
ISBN 978-9941-9-2183-4
ISBN 978-9941-9-2184-1
ISBN 978-9941-9-2185-8
ISBN 978-9941-9-2186-5
ISBN 978-9941-9-2187-2
ISBN 978-9941-9-2188-9
ISBN 978-9941-9-2189-6
ISBN 978-9941-9-2190-2
ISBN 978-9941-9-2191-9
ISBN 978-9941-9-2192-6
ISBN 978-9941-9-2193-3
ISBN 978-9941-9-2194-0
ISBN 978-9941-9-2195-7
ISBN 978-9941-9-2196-4
ISBN 978-9941-9-2197-1
ISBN 978-9941-9-2198-8
ISBN 978-9941-9-2199-5
ISBN 978-9941-9-2200-1
ISBN 978-9941-9-2201-8
ISBN 978-9941-9-2202-5
ISBN 978-9941-9-2203-2
ISBN 978-9941-9-2204-9
ISBN 978-9941-9-2205-6
ISBN 978-9941-9-2206-3
ISBN 978-9941-9-2207-0
ISBN 978-9941-9-2208-7
ISBN 978-9941-9-2209-4
ISBN 978-9941-9-2210-0
ISBN 978-9941-9-2211-7
ISBN 978-9941-9-2212-4
ISBN 978-9941-9-2213-1
ISBN 978-9941-9-2214-8
ISBN 978-9941-9-2215-5
ISBN 978-9941-9-2216-2
ISBN 978-9941-9-2217-9
ISBN 978-9941-9-2218-6
ISBN 978-9941-9-2219-3
ISBN 978-9941-9-2220-9
ISBN 978-9941-9-2221-6
ISBN 978-9941-9-2222-3
ISBN 978-9941-9-2223-0
ISBN 978-9941-9-2224-7
ISBN 978-9941-9-2225-4
ISBN 978-9941-9-2226-1
ISBN 978-9941-9-2227-8
ISBN 978-9941-9-2228-5
ISBN 978-9941-9-2229-2
ISBN 978-9941-9-2230-8
ISBN 978-9941-9-2231-5
ISBN 978-9941-9-2232-2
ISBN 978-9941-9-2233-9
ISBN 978-9941-9-2234-6
ISBN 978-9941-9-2235-3
ISBN 978-9941-9-2236-0
ISBN 978-9941-9-2237-7
ISBN 978-9941-9-2238-4
ISBN 978-9941-9-2239-1
ISBN 978-9941-9-2240-7
ISBN 978-9941-9-2241-4
ISBN 978-9941-9-2242-1
ISBN 978-9941-9-2243-8
ISBN 978-9941-9-2244-5
ISBN 978-9941-9-2245-2
ISBN 978-9941-9-2246-9
ISBN 978-9941-9-2247-6
ISBN 978-9941-9-2248-3
ISBN 978-9941-9-2249-0
ISBN 978-9941-9-2250-6
ISBN 978-9941-9-2251-3
ISBN 978-9941-9-2252-0
ISBN 978-9941-9-2253-7
ISBN 978-9941-9-2254-4
ISBN 978-9941-9-2255-1
ISBN 978-9941-9-2256-8
ISBN 978-9941-9-2257-5
ISBN 978-9941-9-2258-2
ISBN 978-9941-9-2259-9
ISBN 978-9941-9-2260-5
ISBN 978-9941-9-2261-2
ISBN 978-9941-9-2262-9
ISBN 978-9941-9-2263-6
ISBN 978-9941-9-2264-3
ISBN 978-9941-9-2265-0
ISBN 978-9941-9-2266-7
ISBN 978-9941-9-2267-4
ISBN 978-9941-9-2268-1
ISBN 978-9941-9-2269-8
ISBN 978-9941-9-2270-4
ISBN 978-9941-9-2271-1
ISBN 978-9941-9-2272-8
ISBN 978-9941-9-2273-5
ISBN 978-9941-9-2274-2
ISBN 978-9941-9-2275-9
ISBN 978-9941-9-2276-6
ISBN 978-9941-9-2277-3
ISBN 978-9941-9-2278-0
ISBN 978-9941-9-2279-7
ISBN 978-9941-9-2280-3
ISBN 978-9941-9-2281-0
ISBN 978-9941-9-2282-7
ISBN 978-9941-9-2283-4
ISBN 978-9941-9-2284-1
ISBN 978-9941-9-2285-8
ISBN 978-9941-9-2286-5
ISBN 978-9941-9-2287-2
ISBN 978-9941-9-2288-9
ISBN 978-9941-9-2289-6
ISBN 978-9941-9-2290-2
ISBN 978-9941-9-2291-9
ISBN 978-9941-9-2292-6
ISBN 978-9941-9-2293-3
ISBN 978-9941-9-2294-0
ISBN 978-9941-9-2295-7
ISBN 978-9941-9-2296-4
ISBN 978-9941-9-2297-1
ISBN 978-9941-9-2298-8
ISBN 978-9941-9-2299-5
ISBN 978-9941-9-2300-1
ISBN 978-9941-9-2301-8
ISBN 978-9941-9-2302-5
ISBN 978-9941-9-2303-2
ISBN 978-9941-9-2304-9
ISBN 978-9941-9-2305-6
ISBN 978-9941-9-2306-3
ISBN 978-9941-9-2307-0
ISBN 978-9941-9-2308-7
ISBN 978-9941-9-2309-4
ISBN 978-9941-9-2310-0
ISBN 978-9941-9-2311-7
ISBN 978-9941-9-2312-4
ISBN 978-9941-9-2313-1
ISBN 978-9941-9-2314-8
ISBN 978-9941-9-2315-5
ISBN 978-9941-9-2316-2
ISBN 978-9941-9-2317-9
ISBN 978-9941-9-2318-6
ISBN 978-9941-9-2319-3
ISBN 978-9941-9-2320-9
ISBN 978-9941-9-2321-6
ISBN 978-9941-9-2322-3
ISBN 978-9941-9-2323-0
ISBN 978-9941-9-2324-7
ISBN 978-9941-9-2325-4
ISBN 978-9941-9-2326-1
ISBN 978-9941-9-2327-8
ISBN 978-9941-9-2328-5
ISBN 978-9941-9-2329-2
ISBN 978-9941-9-2330-8
ISBN 978-9941-9-2331-5
ISBN 978-9941-9-2332-2
ISBN 978-9941-9-2333-9
ISBN 978-9941-9-2334-6
ISBN 978-9941-9-2335-3
ISBN 978-9941-9-2336-0
ISBN 978-9941-9-2337-7
ISBN 978-9941-9-2338-4
ISBN 978-9941-9-2339-1
ISBN 978-9941-9-2340-7
ISBN 978-9941-9-2341-4
ISBN 978-9941-9-2342-1
ISBN 978-9941-9-2343-8
ISBN 978-9941-9-2344-5
ISBN 978-9941-9-2345-2
ISBN 978-9941-9-2346-9
ISBN 978-9941-9-2347-6
ISBN 978-9941-9-2348-3
ISBN 978-9941-9-2349-0
ISBN 978-9941-9-2350-6
ISBN 978-9941-9-2351-3
ISBN 978-9941-9-2352-0
ISBN 978-9941-9-2353-7
ISBN 978-9941-9-2354-4
ISBN 978-9941-9-2355-1
ISBN 978-9941-9-2356-8
ISBN 978-9941-9-2357-5
ISBN 978-9941-9-2358-2
ISBN 978-9941-9-2359-9
ISBN 978-9941-9-2360-5
ISBN 978-9941-9-2361-2
ISBN 978-9941-9-2362-9
ISBN 978-9941-9-2363-6
ISBN 978-9941-9-2364-3
ISBN 978-9941-9-2365-0
ISBN 978-9941-9-2366-7
ISBN 978-9941-9-2367-4
ISBN 978-9941-9-2368-1
ISBN 978-9941-9-2369-8
ISBN 978-9941-9-2370-4
ISBN 978-9941-9-2371-1
ISBN 978-9941-9-2372-8
ISBN 978-9941-9-2373-5
ISBN 978-9941-9-2374-2
ISBN 978-9941-9-2375-9
ISBN 978-9941-9-2376-6
ISBN 978-9941-9-2377-3
ISBN 978-9941-9-2378-0
ISBN 978-9941-9-2379-7
ISBN 978-9941-9-2380-3
ISBN 978-9941-9-2381-0
ISBN 978-9941-9-2382-7
ISBN 978-9941-9-2383-4
ISBN 978-9941-9-2384-1
ISBN 978-9941-9-2385-8
ISBN 978-9941-9-2386-5
ISBN 978-9941-9-2387-2
ISBN 978-9941-9-2388-9
ISBN 978-9941-9-2389-6
ISBN 978-9941-9-2390-2
ISBN 978-9941-9-2391-9
ISBN 978-9941-9-2392-6
ISBN 978-9941-9-2393-3
ISBN 978-9941-9-2394-0
ISBN 978-9941-9-2395-7
ISBN 978-9941-9-2396-4
ISBN 978-9941-9-2397-1
ISBN 978-9941-9-2398-8
ISBN 978-9941-9-2399-5
ISBN 978-9941-9-2400-1
ISBN 978-9941-9-2401-8
ISBN 978-9941-9-2402-5
ISBN 978-9941-9-2403-2
ISBN 978-9941-9-2404-9
ISBN 978-9941-9-2405-6
ISBN 978-9941-9-2406-3
ISBN 978-9941-9-2407-0
ISBN 978-9941-9-2408-7
ISBN 978-9941-9-2409-4
ISBN 978-9941-9-2410-0
ISBN 978-9941-9-2411-7
ISBN 978-9941-9-2412-4
ISBN 978-9941-9-2413-1
ISBN 978-9941-9-2414-8
ISBN 978-9941-9-2415-5
ISBN 978-9941-9-2416-2
ISBN 978-9941-9-2417-9
ISBN 978-9941-9-2418-6
ISBN 978-9941-9-2419-3
ISBN 978-9941-9-2420-9
ISBN 978-9941-9-2421-6
ISBN 978-9941-9-2422-3
ISBN 978-9941-9-2423-0
ISBN 978-9941-9-2424-7
ISBN 978-9941-9-2425-4
ISBN 978-9941-9-2426-1
ISBN 978-9941-9-2427-8
ISBN 978-9941-9-2428-5
ISBN 978-9941-9-2429-2
ISBN 978-9941-9-2430-8
ISBN 978-9941-9-2431-5
ISBN 978-9941-9-2432-2
ISBN 978-9941-9-2433-9
ISBN 978-9941-9-2434-6
ISBN 978-9941-9-2435-3
ISBN 978-9941-9-2436-0
ISBN 978-9941-9-2437-7
ISBN 978-9941-9-2438-4
ISBN 978-9941-9-2439-1
ISBN 978-9941-9-2440-7
ISBN 978-9941-9-2441-4
ISBN 978-9941-9-2442-1
ISBN 978-9941-9-2443-8
ISBN 978-9941-9-2444-5
ISBN 978-9941-9-2445-2
ISBN 978-9941-9-2446-9
ISBN 978-9941-9-2447-6
ISBN 978-9941-9-2448-3
ISBN 978-9941-9-2449-0
ISBN 978-9941-9-2450-6
ISBN 978-9941-9-2451-3
ISBN 978-9941-9-2452-0
ISBN 978-9941-9-2453-7
ISBN 978-9941-9-2454-4
ISBN 978-9941-9-2455-1
ISBN 978-9941-9-2456-8
ISBN 978-9941-9-2457-5
ISBN 978-9941-9-2458-2
ISBN 978-9941-9-2459-9
ISBN 978-9941-9-2460-5
ISBN 978-9941-9-2461-2
ISBN 978-9941-9-2462-9
ISBN 978-9941-9-2463-6
ISBN 978-9941-9-2464-3
ISBN 978-9941-9-2465-0
ISBN 978-9941-9-2466-7
ISBN 978-9941-9-2467-4
ISBN 978-9941-9-2468-1
ISBN 978-9941-9-2469-8
ISBN 978-9941-9-2470-4
ISBN 978-9941-9-2471-1
ISBN 978-9941-9-2472-8
ISBN 978-9941-9-2473-5
ISBN 978-9941-9-2474-2
ISBN 978-9941-9-2475-9
ISBN 978-9941-9-2476-6
ISBN 978-9941-9-2477-3
ISBN 978-9941-9-2478-0
ISBN 978-9941-9-2479-7
ISBN 978-9941-9-2480-3
ISBN 978-9941-9-2481-0
ISBN 978-9941-9-2482-7
ISBN 978-9941-9-2483-4
ISBN 978-9941-9-2484-1
ISBN 978-9941-9-2485-8
ISBN 978-9941-9-2486-5
ISBN 978-9941-9-2487-2
ISBN 978-9941-9-2488-9
ISBN 978-9941-9-2489-6
ISBN 978-9941-9-2490-2
ISBN 978-9941-9-2491-9
ISBN 978-9941-9-2492-6
ISBN 978-9941-9-2493-3
ISBN 978-9941-9-2494-0
ISBN 978-9941-9-2495-7
ISBN 978-9941-9-2496-4
ISBN 978-9941-9-2497-1
ISBN 978-9941-9-2498-8
ISBN 978-9941-9-2499-5
ISBN 978-9941-9-2500-1
ISBN 978-9941-9-2501-8
ISBN 978-9941-9-2502-5
ISBN 978-9941-9-2503-2
ISBN 978-9941-9-2504-9
ISBN 978-9941-9-2505-6
ISBN 978-9941-9-2506-3
ISBN 978-9941-9-2507-0
ISBN 978-9941-9-2508-7
ISBN 978-9941-9-2509-4
ISBN 978-9941-9-2510-0
ISBN 978-9941-9-2511-7
ISBN 978-9941-9-2512-4
ISBN 978-9941-9-2513-1
ISBN 978-9941-9-2514-8
ISBN 978-9941-9-2515-5
ISBN 978-9941-9-2516-2
ISBN 978-9941-9-2517-9
ISBN 978-9941-9-2518-6
ISBN 978-9941-9-2519-3
ISBN 978-9941-9-2520-9
ISBN 978-9941-9-2521-6
ISBN 978-9941-9-2522-3
ISBN 978-9941-9-2523-0
ISBN 978-9941-9-2524-7
ISBN 978-9941-9-2525-4
ISBN 978-9941-9-2526-1
ISBN 978-9941-9-2527-8
ISBN 978-9941-9-2528-5
ISBN 978-9941-9-2529-2
ISBN 978-9941-9-2530-8
ISBN 978-9941-9-2531-5
ISBN 978-9941-9-2532-2
ISBN 978-9941-9-2533-9
ISBN 978-9941-9-2534-6
ISBN 978-9941-9-2535-3
ISBN 978-9941-9-2536-0
ISBN 978-9941-9-2537-7
ISBN 978-9941-9-2538-4
ISBN 978-9941-9-2539-1
ISBN 978-9941-9-2540-7
ISBN 978-9941-9-2541-4
ISBN 978-9941-9-2542-1
ISBN 978-9941-9-2543-8
ISBN 978-9941-9-2544-5
ISBN 978-9941-9-2545-2
ISBN 978-9941-9-2546-9
ISBN 978-9941-9-2547-6
ISBN 978-9941-9-2548-3
ISBN 978-9941-9-2549-0
ISBN 978-9941-9-2550-6
ISBN 978-9941-9-2551-3
ISBN 978-9941-9-2552-0
ISBN 978-9941-9-2553-7
ISBN 978-9941-9-2554-4
ISBN 978-9941-9-2555-1
ISBN 978-9941-9-2556-8
ISBN 978-9941-9-2557-5
ISBN 978-9941-9-2558-2
ISBN 978-9941-9-2559-9
ISBN 978-9941-9-2560-5
ISBN 978-9941-9-2561-2
ISBN 978-9941-9-2562-9
ISBN 978-9941-9-2563-6
ISBN 978-9941-9-2564-3
ISBN 978-9941-9-2565-0
ISBN 978-9941-9-2566-7
ISBN 978-9941-9-2567-4
ISBN 978-9941-9-2568-1
ISBN 978-9941-9-2569-8
ISBN 978-9941-9-2570-4
ISBN 978-9941-9-2571-1
ISBN 978-9941-9-2572-8
ISBN 978-9941-9-2573-5
ISBN 978-9941-9-2574-2
ISBN 978-9941-9-2575-9
ISBN 978-9941-9-2576-6
ISBN 978-9941-9-2577-3
ISBN 978-9941-9-2578-0
ISBN 978-9941-9-2579-7
ISBN 978-9941-9-2580-3
ISBN 978-9941-9-2581-0
ISBN 978-9941-9-2582-7
ISBN 978-9941-9-2583-4
ISBN 978-9941-9-2584-1
ISBN 978-9941-9-2585-8
ISBN 978-9941-9-2586-5
ISBN 978-9941-9-2587-2
ISBN 978-9941-9-2588-9
ISBN 978-9941-9-2589-6
ISBN 978-9941-9-2590-2
ISBN 978-9941-9-2591-9
ISBN 978-9941-9-2592-6
ISBN 978-9941-9-2593-3
ISBN 978-9941-9-2594-0
ISBN 978-9941-9-2595-7
ISBN 978-9941-9-2596-4
ISBN 978-9941-9-2597-1
ISBN 978-9941-9-2598-8
ISBN 978-9941-9-2599-5
ISBN 978-9941-9-2600-1
ISBN 978-9941-9-2601-8
ISBN 978-9941-9-2602-5
ISBN 978-9941-9-2603-2
ISBN 978-9941-9-2604-9
ISBN 978-9941-9-2605-6
ISBN 978-9941-9-2606-3
ISBN 978-9941-9-2607-0
ISBN 978-9941-9-2608-7
ISBN 978-9941-9-2609-4
ISBN 978-9941-9-2610-0
ISBN 978-9941-9-2611-7
ISBN 978-9941-9-2612-4
ISBN 978-9941-9-2613-1
ISBN 978-9941-9-2614-8
ISBN 978-9941-9-2615-5
ISBN 978-9941-9-2616-2
ISBN 978-9941-9-2617-9
ISBN 978-9941-9-2618-6
ISBN 978-9941-9-2619-3
ISBN 978-9941-9-2620-9
ISBN 978-9941-9-2621-6
ISBN 978-9941-9-2622-3
ISBN 978-9941-9-2623-0
ISBN 978-9941-9-2624-7
ISBN 978-9941-9-2625-4
ISBN 978-9941-9-2626-1
ISBN 978-9941-9-2627-8
ISBN 978-9941-9-2628-5
ISBN 978-9941-9-2629-2
ISBN 978-9941-9-2630-8
ISBN 978-9941-9-2631-5
ISBN 978-9941-9-2632-2
ISBN 978-9941-9-2633-9
ISBN 978-9941-9-2634-6
ISBN 978-9941-9-2635-3
ISBN 978-9941-9-2636-0
ISBN 978-9941-9-2637-7
ISBN 978-9941-9-2638-4
ISBN 978-9941-9-2639-1
ISBN 978-9941-9-2640-7
ISBN 978-9941-9-2641-4
ISBN 978-9941-9-2642-1
ISBN 978-9941-9-2643-8
ISBN 978-9941-9-2644-5
ISBN 978-9941-9-2645-2
ISBN 978-9941-9-2646-9
ISBN 978-9941-9-2647-6
ISBN 978-9941-9-2648-3
ISBN 978-9941-9-2649-0
ISBN 978-9941-9-2650-6
ISBN 978-9941-9-2651-3
ISBN 978-9941-9-2652-0
ISBN 978-9941-9-2653-7
ISBN 978-9941-9-2654-4
ISBN 978-9941-9-2655-1
ISBN 978-9941-9-2656-8
ISBN 978-9941-9-2657-5
ISBN 978-9941-9-2658-2
ISBN 978-9941-9-2659-9
ISBN 978-9941-9-2660-5
ISBN 978-9941-9-2661-2
ISBN 978-9941-9-2662-9
ISBN 978-9941-9-2663-6
ISBN 978-9941-9-2664-3
ISBN 978-9941-9-2665-0
ISBN 978-9941-9-2666-7
ISBN 978-9941-9-2667-4
ISBN 978-9941-9-2668-1
ISBN 978-9941-9-2669-8
ISBN 978-9941-9-2670-4
ISBN 978-9941-9-2671-1
ISBN 978-9941-9-2672-8
ISBN 978-9941-9-2673-5
ISBN 978-9941-9-2674-2
ISBN 978-9941-9-2675-9
ISBN 978-9941-9-2676-6
ISBN 978-9941-9-2677-3
ISBN 978-9941-9-2678-0
ISBN 978-9941-9-2679-7
ISBN 978-9941-9-2680-3
ISBN 978-9941-9-2681-0
ISBN 978-9941-9-2682-7
ISBN 978-9941-9-2683-4
ISBN 978-9941-9-2684-1
ISBN 978-9941-9-2685-8
ISBN 978-9941-9-2686-5
ISBN 978-9941-9-2687-2
ISBN 978-9941-9-2688-9
ISBN 978-9941-9-2689-6
ISBN 978-9941-9-2690-2
ISBN 978-9941-9-2691-9
ISBN 978-9941-9-2692-6
ISBN 978-9941-9-2693-3
ISBN 978-9941-9-2694-0
ISBN 978-9941-9-2695-7
ISBN 978-9941-9-2696-4
ISBN 978-9941-9-2697-1
ISBN 978-9941-9-2698-8
ISBN 978-9941-9-2699-5
ISBN 978-9941-9-2700-1
ISBN 978-9941-9-2701-8
ISBN 978-9941-9-2702-5
ISBN 978-9941-9-2703-2
ISBN 978-9941-9-2704-9
ISBN 978-9941-9-2705-6
ISBN 978-9941-9-2706-3
ISBN 978-9941-9-2707-0
ISBN 978-9941-9-2708-7
ISBN 978-9941-9-2709-4
ISBN 978-9941-9-2710-0
ISBN 978-9941-9-2711-7
ISBN 978-9941-9-2712-4
ISBN 978-9941-9-2713-1
ISBN 978-9941-9-2714-8
ISBN 978-9941-9-2715-5
ISBN 978-9941-9-2716-2
ISBN 978-9941-9-2717-9
ISBN 978-9941-9-2718-6
ISBN 978-9941-9-2719-3
ISBN 978-9941-9-2720-9
ISBN 978-9941-9-2721-6
ISBN 978-9941-9-2722-3
ISBN 978-9941-9-2723-0
ISBN 978-9941-9-2724-7
ISBN 978-9941-9-2725-4
ISBN 978-9941-9-2726-1
ISBN 978-9941-9-2727-8
ISBN 978-9941-9-2728-5
ISBN 978-9941-9-2729-2
ISBN 978-9941-9-2730-8
ISBN 978-9941-9-2731-5
ISBN 978-9941-9-2732-2
ISBN 978-9941-9-2733-9
ISBN 978-9941-9-2734-6
ISBN 978-9941-9-2735-3
ISBN 978-9941-9-2736-0
ISBN 978-9941-9-2737-7
ISBN 978-9941-9-2738-4
ISBN 978-9941-9-2739-1
ISBN 978-9941-9-2740-7
ISBN 978-9941-9-2741-4
ISBN 978-9941-9-2742-1
ISBN 978-9941-9-2743-8
ISBN 978-9941-9-2744-5
ISBN 978-9941-9-2745-2
ISBN 978-9941-9-2746-9
ISBN 978-9941-9-2747-6
ISBN 978-9941-9-2748-3
ISBN 978-9941-9-2749-0
ISBN 978-9941-9-2750-6
ISBN 978-9941-9-2751-3
ISBN 978-9941-9-2752-0
ISBN 978-9941-9-2753-7
ISBN 978-9941-9-2754-4
ISBN 978-9941-9-2755-1
ISBN 978-9941-9-2756-8
ISBN 978-9941-9-2757-5
ISBN 978-9941-9-2758-2
ISBN 978-9941-9-2759-9
ISBN 978-9941-9-2760-5
ISBN 978-9941-9-2761-2
ISBN 978-9941-9-2762-9
ISBN 978-9941-9-2763-6
ISBN 978-9941-9-2764-3
ISBN 978-9941-9-2765-0
ISBN 978-9941-9-2766-7
ISBN 978-9941-9-2767-4
ISBN 978-9941-9-2768-1
ISBN 978-9941-9-2769-8
ISBN 978-9941-9-2770-4
ISBN 978-9941-9-2771-1
ISBN 978-9941-9-2772-8
ISBN 978-9941-9-2773-5
ISBN 978-9941-9-2774-2
ISBN 978-9941-9-2775-9
ISBN 978-9941-9-2776-6
ISBN 978-9941-9-2777-3
ISBN 978-9941-9-2778-0
ISBN 978-9941-9-2779-7
ISBN 978-9941-9-2780-3
ISBN 978-9941-9-2781-0
ISBN 978-9941-9-2782-7
ISBN 978-9941-9-2783-4
ISBN 978-9941-9-2784-1
ISBN 978-9941-9-2785-8
ISBN 978-9941-9-2786-5
ISBN 978-9941-9-2787-2
ISBN 978-9941-9-2788-9
ISBN 978-9941-9-2789-6
ISBN 978-9941-9-2790-2
ISBN 978-9941-9-2791-9
ISBN 978-9941-9-2792-6
ISBN 978-9941-9-2793-3
ISBN 978-9941-9-2794-0
ISBN 978-9941-9-2795-7
ISBN 978-9941-9-2796-4
ISBN 978-9941-9-2797-1
ISBN 978-9941-9-2798-8
ISBN 978-9941-9-2799-5
ISBN 978-9941-9-2800-1
ISBN 978-9941-9-2801-8
ISBN 978-9941-9-2802-5
ISBN 978-9941-9-2803-2
ISBN 978-9941-9-2804-9
ISBN 978-9941-9-2805-6
ISBN 978-9941-9-2806-3
ISBN 978-9941-9-2807-0
ISBN 978-9941-9-2808-7
ISBN 978-9941-9-2809-4
ISBN 978-9941-9-2810-0
ISBN 978-9941-9-2811-7
ISBN 978-9941-9-2812-4
ISBN 978-9941-9-2813-1
ISBN 978-9941-9-2814-8
ISBN 978-9941-9-2815-5
ISBN 978-9941-9-2816-2
ISBN 978-9941-9-2817-9
ISBN 978-9941-9-2818-6
ISBN 978-9941-9-2819-3
ISBN 978-9941-9-2820-9
ISBN 978-9941-9-2821-6
ISBN 978-9941-9-2822-3
ISBN 978-9941-9-2823-0
ISBN 978-9941-9-2824-7
ISBN 978-9941-9-2825-4
ISBN 978-9941-9-2826-1
ISBN 978-9941-9-2827-8
ISBN 978-9941-9-2828-5
ISBN 978-9941-9-2829-2
ISBN 978-9941-9-2830-8
ISBN 978-9941-9-2831-5
ISBN 978-9941-9-2832-2
ISBN 978-9941-9-2833-9
ISBN 978-9941-9-2834-6
ISBN 978-9941-9-2835-3
ISBN 978-9941-9-2836-0
ISBN 978-9941-9-2837-7
ISBN 978-9941-9-2838-4
ISBN 978-9941-9-2839-1
ISBN 978-9941-9-2840-7
ISBN 978-9941-9-2841-4
ISBN 978-9941-9-2842-1
ISBN 978-9941-9-2843-8
ISBN 978-9941-9-2844-5
ISBN 978-9941-9-2845-2
ISBN 978-9941-9-2846-9
ISBN 978-9941-9-2847-6
ISBN 978-9941-9-2848-3
ISBN 978-9941-9-2849-0
ISBN 978-9941-9-2850-6
ISBN 978-9941-9-2851-3
ISBN 978-9941-9-2852-0
ISBN 978-9941-9-2853-7
ISBN 978-9941-9-2854-4
ISBN 978-9941-9-2855-1
ISBN 978-9941-9-2856-8
ISBN 978-9941-9-2857-5
ISBN 978-9941-9-2858-2
ISBN 978-9941-9-2859-9
ISBN 978-9941-9-2860-5
ISBN 978-9941-9-2861-2
ISBN 978-9941-9-2862-9
ISBN 978-9941-9-2863-6
ISBN 978-9941-9-2864-3
ISBN 978-9941-9-2865-0
ISBN 978-9941-9-2866-7
ISBN 978-9941-9-2867-4
ISBN 978-9941-9-2868-1
ISBN 978-9941-9-2869-8
ISBN 978-9941-9-2870-4
ISBN 978-9941-9-2871-1
ISBN 978-9941-9-2872-8
ISBN 978-9941-9-2873-5
ISBN 978-9941-9-2874-2
ISBN 978-9941-9-2875-9
ISBN 978-9941-9-2876-6
ISBN 978-9941-9-2877-3
ISBN 978-9941-9-2878-0
ISBN 978-9941-9-2879-7
ISBN 978-9941-9-2880-3
ISBN 978-9941-9-2881-0
ISBN 978-9941-9-2882-7
ISBN 978-9941-9-2883-4
ISBN 978-9941-9-2884-1
ISBN 978-9941-9-2885-8
ISBN 978-9941-9-2886-5
ISBN 978-9941-9-2887-2
ISBN 978-9941-9-2888-9
ISBN 978-9941-9-2889-6
ISBN

წ ი ნ ა თ ქ მ ა

ჩემთვის ხელმისაწვდომი ისტორიული და სამეცნიერო წყაროებით, 25 საუკუნეზე მეტი ხნის წინათ, ქართველი ხალხის უღირსეულესი წინაპრების — ქუჯისა და ფარნავაზის ბრძნული გადაწყვეტილებით, „იბერიისა“ და „ეგრისის“ სამეფოები ერთ ქვეყნად გაერთიანდნენ და მას „საქართველო“ ეწოდა.

ახალგაზრდობიდანვე ამეკვიატა აზრი იმის თაობაზე, რომ ჩვენს ქვეყანას მსოფლიო ხალხების ყველა ენაზე უნდა ეწოდებოდეს მისი ღირსეული, ისტორიული სახელი „საქართველო“ და არა „გრუზია“, „გურჯისტანი“, „ვრასტანი“, „ჯორჯია“ და ა.შ. საბჭოთა კავშირის შემადგენლობაში ჩვენი ქვეყნის ყოფნის პერიოდში, ამ პრობლემაზე მსჯელობა შეუძლებელი იყო. დაგვიდგა დამოუკიდებელი ქვეყნის შექმნის ნანატრი პერიოდი და ჩემს იდეას არსებობის უფლება და რეალიზაციის პირობები შეექნა. როგორც, ასე თუ ისე, გამოცდილმა და სტაჟიანმა სახელმწიფო მოხელემ, ვიცოდი, რომ ასეთ უმნიშვნელოვანეს საკითხზე მუშაობა, გარკვეულ სასურველ შედეგს მხოლოდ მაშინ გამოიღებდა, თუ ამას ვაცნობებდი ქვეყნის პირველ პირს. გამოვიყენე ჩემი სამსახურებრივი მდგომარეობა და სხვადასხვა დროს იდეა პირადად, ერთი-ერთზე გავაცანი ქვეყნის სამივე პრეზიდენტს. მათი მხრიდან, პრობლემისადმი რადიკალურად განსხვავებული პოზიციების გამო, მის განხორციელებაზე შემდგომი ქმედებები, დროებით დავამუხრუჭე...

2013 წლიდან ქვეყანაში მიმდინარე პროცესებით დაიმედებულმა, ამ მიმართებით, სრული ძალებით განვაახლე მუშაობა, რაზედაც გარკვეულ წარმოდგენას იძლევა თქვენს ხელთ არსებული დოკუმენტების კრებული.

ადვილი წარმოსადგენია, როგორ სტიმულს მომცემდა ამ ურთულეს გზაზე, ქართული მეცნიერების მეტრის, უდიდესი ქალბატონის, აკადემიკოს მარიამ ლორთქიფანიძის მხარდაჭერა, რაც მან, ოფიციალურად გამოაქვეყნა გაზეთ „საქართველოს რესპუბლიკაში“ 2014

წლის 21 აგვისტოს ანუ ზუსტად 5 დღეში, ამავე გაზეთში გამოქვეყნებული ჩემი ღია წერილიდან, რომლის ადრესატები არიან საქართველოს პრეზიდენტი, საქართველოს პარლამენტის თავმჯდომარე და საქართველოს პრემიერ-მინისტრი.

მქონდა პატივი ამ წერილთან დაკავშირებით, ოპერატიულად, პირადად გავსაუბრებოდი საქართველოს პარლამენტის თავმჯდომარეს, ბატონ დავით უსუფაშვილს, რომლის რჩევითაც ახალი ძალით შევუდექი მუშაობას იმ დასკვნებისა და შენიშვნების შესაგროვებლად, რომლებიც პრაქტიკულად სრულადაა წარმოდგენილი დოკუმენტების ამ კრებულში.

აქვე მინდა გაგიმხილოთ ერთი საიდუმლო. ვიდრე ამ პრობლემას შევეჭიდებოდი გარკვეული კონსულტაცია მივიღე ქვეყანაში ამ საქმის ერთ-ერთი უპირველესი მეცნიერისგან, რომელმაც ბრძანა: „არ მეგულება ჭკუათმყოფელი კაცი, რომელიც ამ იდეას მხარს არ დაუჭერს“. ამასთან გამაფრთხილა, რომ ბევრი წინააღმდეგობის გადალახვა მოგიწევსო.

მრავალი შეხსენების მიუხედავად. ჯერჯერობით თავიანთი პოზიციები არ დაუფიქსირებიათ საქართველოს პრეზიდენტსა და საქართველოს პრემიერ-მინისტრს (იხილეთ კრებულის ბოლო დოკუმენტი), რასაც უახლოეს პერიოდში, ალბათ, საგანგებო მსჯელობის საგნად გავხდი.

ანზორ ბაბუხადია

***P.S.** ამ კრებულს, შეპირებისამებრ, პირველად, რა თქმა უნდა, სრულიად საქართველოს კათოლიკოს-პატრიარქს, უწმინდესსა და უნეტარესს, ილია II და საქართველოს პარლამენტის თავმჯდომარეს, ბატონ დავით უსუფაშვილს გავაცნობ და მხოლოდ ამის შემდეგ გადავდგამ სათანადო ნაბიჯებს, რათა აღსრულდეს სრულიად საქართველოს დიდი ხნის ოცნება.*

გამოხმაურებები

აკად. **მარიამ ლორთქიფანიძე**
კინორეჟისორი **რეზო ჩხეიძე**
საოპერო მომღერალი **პაატა ბურჭულაძე**
პროფ. **გიგა ბათიაშვილი**
მოქანდაკე **მერაბ ბერძენიშვილი**
პროფ. **მინდია უგრეხელიძე**
პროფ. **მიხეილ მახარაძე**
ლოტბარი **ანზორ ერქომაიშვილი**
პროფ. **ვაჟა ლორთქიფანიძე**
პროფ. **ოთარ მელქაძე**
პროფ. **არნოლდ გეგეჭკორი**
„პიონერფილმი“ — **გრიგოლ ჩიგოგიძე**
ქართველ კომპოზიტორთა ჯგუფი
პოეტი **ერეკლე საღლიანი**
პარლამენტარი **ელისო ჩაფიძე**
ვეტერანი ჟურნალისტი **გიორგი ნაჭყებია**

* * *

საქართველოს მეცნიერებათა ეროვნული აკადემია
თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი
საქართველოს ეკონომიკურ მეცნიერებათა აკადემია
საქართველოს ხელოვნების მუზეუმი
საქართველოს მწერალთა შემოქმედებითი კავშირი
საქართველოს მწერალთა ეროვნული აკადემია
საქართველოს განათლების მეცნიერებათა აკადემია
საქართველოს ჰუმანიტ. და სახელოვ. მეცნიერებათა აკადემია
საქართველოს ბიზნესის მეცნიერებათა აკადემია
საქართველოს ფაზისის საერო აკადემია

თბილისის სახელმწიფო სამხატვრო აკადემია
საქართველოს ეროვნული ოლიმპიური კომიტეტი
სრულიად საქართველოს რუსთაველის საზოგადოება
საერთაშორისო საზოგადოება „სტალინი“
საზოგადოება „თბილისელი“
საზოგადოება „ქუთაისელი“
საზოგადოება „ზუგდიდელი“
ქალაქ თბილისში ფოთელების საზოგადოება
ს/ა „საქართველოს ქალები მშვიდობისა და სიცოცხლისათვის“
საქართველოს კომპოზიტორთა კავშირი
საქართველოს თეატრალური საზოგადოება
საქართველოს ქორეოგრაფიის შემოქმედებითი კავშირი
საქართველოს მხატვართა კავშირი
საქართველოს არქიტექტორთა კავშირი
ქვემო ქართლის მწერალთა ასოციაცია „რუსთაველი“
საქართველოს სპორტულ ჟურნალისტთა ასოციაცია
საქართველოს ებრაელთა ისტორიის მუზეუმი
საკალათბურთო კლუბი „მაქაბი“
საქართველოს ვეტერან-მოჭიდავეთა კავშირი
ვეტერანთა კავშირი „ვეტერანები მშვიდობისათვის“
ერთსულოვნება საზოგადოების უფლებებისათვის
საერთაშორისო ორგანიზაცია სახალხო დიპლომატია

* * *

სრულიად საქართველოს გვარების წინამძღოლთა დარბაზი
ბერიძეთა საგვარეულო დარბაზი
მაისურაძეების საგვარეულო საზოგადოება
ჩხეიძეების საგვარეულო სახლი
სიხარულიძეების საგვარეულოს სადროშო
გვარების საინიციატივო ჯგუფი

მოლოთქმა

ბუნებრივია, ყველა სერიოზულ საქმეს, თან ახლავს ოპოზიციური აზრები. ამ თვალსაზრისით, არც ჩემი იდეა გახლავთ გამონაკლისი და პირად საუბრებში თუ საჯარო გამოსვლებში დაფიქსირდა მათი შემდეგი პოზიციები:

— ერთ-ერთი დარგობრივი აკადემიის სხდომაზე ამ პრობლემის თაობაზე ჩემი სიტყვით გამოსვლის შემდეგ, ერთმა „მეცნიერმა“ ბრძანა: **დროა საქართველოს დაუბრუნდეს თავისი ისტორიული სახელი. სამწუხაროდ, ჩვენ ამდენი საუკუნეა ვითმენთ, რომ ჩვენ ქვეყანას „საქართველო“ ჰქვია. მოვა დრო, როცა ჩვენი მომავალი თაობა, შვილები და შვილიშვილები ამას აღარ მოითმენენ და დაყენებენ საკითხს, რომ თავიანთ ქვეყანას, ბოლოს და ბოლოს, დაუბრუნდეს მისი ისტორიული სახელი“** (რომელ სახელს გულისხმობდა, არ უთქვამს).

— ერთ-ერთმა მეცნიერმა (ეს უკვე სხვა შეკრებაზე) განმიცხადა, რომ არ ვიზიარებ შენს პოზიციას იმიტომ, რომ ვიდრე ჩვენს ქვეყანას ჰქვია „საქართველო“, აფხაზები და ოსები ჩვენსკენ არც კი გამოიხედავენო.

— ოპონენტების არცთუ ისე მცირე რაოდენობას მიაჩნია, რომ სიტყვა „საქართველო“, უცხოელთათვის რთულად გამოსათქმელია და ამიტომ, ამ ეტაპზე ჩვენი ქვეყნისთვის საერთაშორისო დონეზე „საქართველოს“ დარქმევა გამართლებული არ არის.

— ქვეყნის „პატრიოტთა“ გარკვეული ნაწილი თვლის, რომ საერთაშორისო დონეზე „საქართველოს“ სახელის დამკვიდრება, დიდ ფინანსურ ხარჯებთან იქნება დაკავშირებული.

— ამ საქმეში, ერთ-ერთი ყველაზე ავტორიტეტული სამინისტროს აპარატის შესაბამისი სტრუქტურული ერთეულის ხელმძღვანელი, რომელსაც ოფიციალურად პირისპირ შევხვდი, ჩემი იდეის ხორცშესხმას კატეგორიულად ეწინააღმდეგება იმ მოტივით, რომ თუ დღის წესრიგში დადგება ჩვენი ქვეყნის საერთაშორისო დონეზე ანუ გაეროს მიერ აღიარებული სახელწოდების შეცვლა, ეს ძალიან ცუდად იმოქმედებს ქვეყნის ავტორიტეტზე. აქედან გამომდინარე, მას ამის გაკეთება, ამ ეტაპზე, პოლიტიკურად ყოვლად გაუმართლებლად მიაჩნია. მისივე თქმით, თურმე, ამ პრობლემის თაობაზე, პოლიტიკური გადაწყვეტილების მიღების უფლება აქვთ საქართველოს პარლამენტს და საქართველოს მთავრობას.

— ერთ-ერთი სერიოზული ქართველი მეცნიერი, ჩემი იდეის განხორციელებას მთლიანად უჭერს მხარს და თან დასძენს, რომ პრაქტიკულად ამის რეალიზაცია შეუძლებელია, რადგან ჩვენი ქვეყნის ცნობადობა კითხვის ნიშნის ქვეშ დადგება და, რაც მთავარია, გაეროს მიერ დამტკიცებული 194 დამოუკიდებელი ქვეყნის ანბანური თანმიმდევრობით დაწყობილ ჩამონათვალში, ჩვენი ქვეყანა, 64-ე ადგილიდან გადაინაცვლებს არაპრესტიჟულ მერვე ათეულშიო. ჩემს ოპონენტებს შევახსენებ, რომ ამ ჩამონათვალში, საქართველოს შემდეგ იქნებიან საუდის არაბეთი, სერბეთი, სლოვაკეთი, ესპანეთი, შვედეთი, შვეიცარია, თურქეთი, უკრაინა, არაბეთის გაერთიანებული ემირატები და სხვები.

— მეცნიერთა გარკვეულ ჯგუფს მიაჩნია, რომ იდეა მისაღებია, მაგრამ განუხორციელებელი. მათი აზრით, ამ ეტაპზე, საქართველოსთვის უცხო ქვეყნების მიერ შერქმეული სახელწოდების შეცვლა ამა თუ იმ ქვეყნის ისტორიკოსებს, რომლებიც მუშაობენ საქართველოს ისტორიის პრობლემებზე, შეუქმნის გარკვეულ უხერხულობას;

ერთ-ერთი ყველაზე სერიოზული სამეცნიერო-სასწავლო დაწესებულების ორმა ტიტულოვანმა თანამშრომელმა, თითქოს ვიღაცამ დაავალათ, ცალ-ცალკე დოკუმენტში (რომელიც ერთად აკინძული გადმომეცა) განაცხადა:

— „მიმაჩნია, რომ ამ საკითხის დაყენება არასერიოზულია... საქართველოს ბევრი სხვა, გაცილებით მნიშვნელოვანი პრობლემა აქვს გადასაჭრელი და, არა მგონია, წამოყენებული წინადადება განსახილველად ღირდეს“.

— „ამჟამად, როდესაც ჩვენი ქვეყანა ცდილობს დაუბრუნდეს ევროპულ ცივილიზაციას, არასასურველი იქნება, რომ მას სახელი გადაერქვას. ეს, სულ მცირე, არაფერს მოგვცემს. ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე, წინააღმდეგი ვარ, რომ საერთაშორისო ასპარეზზე საქართველო იწოდებოდეს „SAKARTVELO“. (წესით ამ სიტყვის ნაცვლად, განათლებულ და დიდი პრეტენზიების მქონე პიროვნებას უნდა დაეწერა „SAQARTVELO“!).

— ერთ-ერთმა შემოქმედებითმა კავშირმა, მათდამი ჩემი დადებითი პირადი დამოკიდებულების მიუხედავად, ვითომდა გამგეობის სხდომის ყველა მონაწილემ, ერთხმად კატეგორიული უარი განაცხადა ჩვენს წინადადებასთან დაკავშირებით.

ამ პრინციპების სიმართლეში ვერც ერთმა მათგანმა ვერ დამარწმუნა და ამიტომ მათზე წერილობითი პასუხიც კი არ გამიცია.

ანზორ ბაბუხადია

P.S. უღრმეს მადლობას ვუხდი ყველას, ვინც გულთან ახლოს მიიტანა, მხარი დამიჭირა და თანადგომა გამომიცხადა ჩემი აზრით, ამ დიდად მნიშვნელოვან საქმეში.

ა.ბ.

გამოყმაუწრებები

პროფესიონალის საღი გონებითა და მახვილი მზერით დანახული ცხოვრება

რაოდენ მისასალმებელია ის, რომ ჩვენს შორის არიან ადამიანები, რომლებიც უხმაუროდ, მაგრამ ნათელი გონებითა და მახვილი თვალებით გულმოდგინედ აკვირდებიან მოვლენების განვითარებას ქვეყანაში, სისტემატურად ავლენენ მმართველი ორგანოებისთვის დამახასიათებელ სერიოზულ ნაკლოვანებებს და დაბეჯითებით მიუთითებენ მათი გამოსწორების შესაძლო გზებსა და საშუალებებზე. ასეთ მცირერიცხოვან, მაგრამ მისაბაძ ადამიანთა კატეგორიას განეკუთვნება ჩვენი კოლეგაც – საქართველოს დამსახურებული ეკონომისტი, წლების განმავლობაში მთავრობის მთავარი სახელმწიფო მრჩეველი, გაზეთ "თანადგომა"-ს გამომცემელი, ბიზნესის ინტერესების დაცვის კავშირის თავმჯდომარე, იაკობ გოგებაშვილისა და ნიკო ნიკოლაძის სახელობის პრემიების ლაურეატი ბ-ნი ანზორ ბაბუხადია.

დიდი ხანია, რაც ყურადღებას ვაქცევ ბ-ნი ანზორის მრავალფეროვან აქტიურ მოღვაწეობას, სისტემატურად ვეცნობი შესაბამისი ადრესატების გამოსაფხიზლებელ მის "შეძახილებს" და რაც დრო გადის, მით უფრო ღრმად ვრწმუნდები საქართველოს უკეთესი მომავლისკენ ამ შესანიშნავი პიროვნების დაუოკებელ სწრაფვაში. უწინარეს ყოვლისა, მხედველობაში მაქვს უკანასკნელ პერიოდში ბ-ნი ანზორის ავტორობით 7 ნაწილად დასტამბული პუბლიკაციების კრებული – "შეცდომა თუ დანაშაული?!", რო-

მელმაც დადებითი შეფასება დაიმსახურა ქართულ პრესაში.

ამჯერად კი ჩვენი მსჯელობის საგანია მის მიერვე სულ ახლახან დამაინტრიგებელი სათაურით გამოცემული ფრიად საინტერესო ნაწარმოები – "მასალები საბრალდებო დასკვნისთვის"; თბილისი, 2013, 104 გვ. ჩემი ღრმა რწმენით, იგი, მოცულობით ერთგვარი მოკრძალებულობის მიუხედავად, საპატიო ადგილს დაიკავებს უახლეს ქართულ ეკონომიკურ ლიტერატურაში. ასეთი კატეგორიული დასკვნის საფუძველს მაძლევს მისი ავტორისათვის დამახასიათებელი არაორდინარული თვისებები:

– მაღალი პროფესიონალიზმი. ქვეყანაში მიმდინარე მოვლენებისა და პროცესების ნიუანსებში ღრმად წვდომის უნარი;

– სხარტი აზროვნება და ნაფიქრალ-ნააზრევის ნათლად ჩამოყალიბებაში დახელოვნება;

– ლოგიკურად დახვეწილი და არგუმენტირებული მსჯელობა, რაც უადვილებს მკითხველს ავტორისეული პოზიციის გაზიარებას;

– მეცნიერული კამათის მაღალი კულტურა და პაექრობისას კორექტულობის პრინციპის დაცვა;

– დაბოლოს, ტექსტის ენობრივი გამართულობა, რაც ადვილ წასაკითხსა და გასაგებს ხდის მას.

ცხადია, არ იქნება მართებული თქმა იმისა, რომ ყველაფერი, რაზეც მსჯელობა და კამათია წინამდებარე ნაშრომში, ახალია და პირველადაა მოქცეული მეცნიერულ ბრუნვაში. ზოგიერთი მათგანი დღემდეც არაერთგზის ყოფილა მწვავე დებატების საგანი, მაგრამ რაკი ჯერ კიდევ გადაუჭრელია და აბრკოლებს ჩვენი ქვეყნის მოწინავე პოზიციებზე გასვლას, ახლებური მიდგომითა და გაძლიერებული არგუმენტებით მათზე მსჯელობის განახლება არა მარტო არ აკნინებს, არამედ, პირიქით, აძლიერებს კიდეც მის პრაქტიკულ მნიშვნელობას.

ბუნებრივია, ისმის კითხვა: მაინც რომელია ის მტკივნეული საკითხები, რომელთა მოგვარება მნიშვნელოვანწილად გაგვიადვილებდა დაჩქარებული ტემპებით ჩვენი ქვეყნის მოწინავე პოზიციებზე გასვლას? – აი, ზოგიერთი მათგანიც:

– უკვე ორათეულ წელზე მეტი გავიდა საქართველოს დამოუკიდებლობის აღდგენის ისტორიული მომენტიდან და ქვეყანას ჯერ კიდევ არა აქვს რეგიონულ თავისებურებათა გათვალისწინებით შემუშავებული და მეცნიერულად დასაბუთებული ეკონომიკური განვითარების სახელმწიფო პროგრამა, რომელშიც გამოკვეთილი იქნება პრიორიტეტული მიმართულებები. აი, რატომ ვართ უკომპასო გემის მდგომარეობაში. როგორც სარეცენზიო ნაშრომში მართებულადაა აღნიშნული, ეს იმას ნიშნავს, რომ ხეირიანად არც კი ვიცით რა გვინდა, საით მივდივართ, როგორი საზოგადოების აშენებას ვაპირებთ, საერთოდ რაღაც გარკვეული მიზნისკენ მივდივართ, თუ მივექანებით და ა.შ. (გვ. 41);

– ადამ სმიტიდან მოყოლებული დღემდე გრძელდება კამათი იმის თაობაზე საბაზრო ეკონომიკამ ავტომატურად უნდა დაარეგულიროს ქვეყნის ეკონომიკური განვითარება და სახელმწიფომ მხოლოდ "ღამის დარაჯის" ფუნქცია უნდა შეასრულოს, თუ სახელმწიფოს ერთ-ერთ უმნიშვნელოვანეს ფუნქციად ნებისმიერ ვითარებაში რჩება, ეკონომიკური ბერკეტების მეშვეობით, ეკონომიკის ოპტიმალური რეგულირება.

ამ საკითხზე სარეცენზიო წიგნის ავტორის პოზიცია სავსებით მისაღებია, რამდენადაც იგი სახელმწიფოს მხრივ ეკონომიკის ზომიერ ფარგლებში რეგულირების არამარტო დეკლარირებას ახდენს, არამედ კონკრეტულადაც მიუთითებს იმის შესახებ, თუ რა იგულისხმება "რეგულირების" ცნებაში, როგორი მექანიზმის გამოყენებით შეიძლება მისი მიღწევა და რანაირ შედეგებს შეიძლება ველოდოთ მისგან;

ნაშრომში ჩამოთვლილია წინა მთავრობის დროს სახელმწიფოს მხრივ ეკონომიკის რეგულირების საწინააღმდეგოდ მიმართული ღონისძიებები. იგულისხმება ისეთი მნიშვნელოვანი სტრუქტურული ერთეულების გაუქმება, როგორიცაა მცირე ბიზნესის განვითარების დეპარტამენტი, ანტიმონოპოლიური სამსახური, სახელმწიფო შესყიდვების სააგენტო, ბიზნესის განვითარების ხელშეწყობის ცენტრი, ფასების სახელმწიფო პოლიტიკის სამსახური, ეკონომი-

კის სამეცნიერო-კვლევითი ინსტიტუტი და სხვა, რომელთა გარეშე წარმოუდგენელია ნებისმიერი ცივილიზებული ქვეყნის მართვის სტრუქტურების საქმიანობა (გვ. 35).

– მიმზიდველად ჟღერს ეკონომიკურად მაღალგანვითარებულ ქვეყნებთან თავისუფალი ვაჭრობის პრინციპებზე (ყოველგვარი ბაჟის გარეშე) დამყარებული სავაჭრო ურთიერთობების განვითარება, ამიტომ ბევრი ჩინოვნიკი სავსებით ხელსაყრელად მიიჩნევს მას და დაუფიქრებლად უჭერს მხარს.

სარეცენზიო ნაშრომის ავტორის პოზიცია, სავსებით მართებულად, რადიკალურად განსხვავდება ზემოაღნიშნული პოზიციისგან. არგუმენტი გახლავთ ის, რომ ასეთი ურთიერთობა ხელს აძლევს მხოლოდ განვითარებულ ქვეყანას, რომელსაც შედარებით იაფი უჯდება პროდუქციის წარმოება და არა ჩვენნაირ ეკონომიკურად ჩამორჩენილ ქვეყანას. ამიტომ ამ უკანასკნელმა, გაკოტრებისგან გადასარჩენად, განვითარების გარკვეულ ეტაპზე და გარკვეულ ფარგლებში უნდა გამოიყენოს ე.წ. პროტექციონისტული (მფარველობითი) პოლიტიკის პრინციპები. ასეთივე მეთოდით უპირისპირდებიან დემპინგური ფასებით ექსპანსიასაც;

– პრივატიზაციისას დაშვებული უხეში დარღვევების საილუსტაციოდ, საკმარისია წინამდებარე ნაშრომიდან მოკლე ამონარიდის მოტანა: "საქართველოში ყველაფერი ხელაღებით გაიყიდა, ჩვენი გათვლებით, პრივატიზების პროცესიდან ქვეყნის თითოეულ მოქალაქეს უნდა შეხვედროდა 12000 აშშ დოლარის ღირებულების ქონება, ნაცვლად მიღებული ერთი ვაუჩერისა, რომლის ღირებულება არ აღემატებოდა 30 აშშ დოლარს" (გვ. 86);

– საღად მოაზროვნე საქართველოს თითოეული მოქალაქის ანალოგიურად, სარეცენზიო ნაშრომის ავტორი, სავსებით მართებულად, უკმაყოფილოა იმით, რომ საქართველოს პოსტსაბჭოურ ქვეყნებს შორის, მოსახლეობის ერთ სულზე საგარეო ვალის მოცულობით, პირველი ადგილი უკავია" (გვ. 85);

– აღსანიშნავია, რომ წიგნის ავტორი არ შემოიფარგლება მაკროეკონომიკური განვითარების პრობლემით. იგი ასევე საინტერე-

სოდ მსჯელობს ისეთ საკითხებზეც, როგორიცაა: ქართული ენის სიწმინდის დაცვა, სპორტი, სამხედრო სამსახური, არჩევნები, ვის ხარჯზე მდიდრდებიან ჩინოვნიკები და სხვ.

სავსებით ვიზიარებ ბატონი ბიძინა ივანიშვილის დამსახურების ავტორისეულ შეფასებას: "მან საკუთარი სიცოცხლის რისკის ფასად ჩაატარა ურთულესი უსისხლო ოპერაცია და ქვეყანა იხსნა ბოლო სტადიის ავთვისებიანი სიმსივნისგან" (გვ. 70);

თუმცა ასევე ვიზიარებ ახალი ხელისუფლების მისამართით გამოთქმულ სამართლიან კრიტიკულ შენიშვნასაც: "ახალი ხელისუფლება, რომელიც ხმაურიანი და ამბიციური დაპირისპირებით მოვიდა ქვეყნის სათავეში, თანდათან სულ უფრო მეტ კრიტიკას იმსახურებს. სამწუხაროდ, საზოგადოების საკმაოდ დიდ ნაწილში კვლავ გაჩნდა ნიჰილისტური დამოკიდებულება იმასთან დაკავშირებით, რომ დღევანდელი ხელისუფლება არ ან ვერ ასრულებს ნაკისრ ვალდებულებებს. ამათგან ყველაზე აქტუალურია დაპირებული სამართლიანობის აღდგენის გაწელვა, ცხრაწლიანი მმართველობის პერიოდში ჩადენილი უამრავი დანაშაულისთვის სააკაშვილის ხელისუფლების ლიდერების დაუსჯელობა. ამის გამო საზოგადოების არცთუ მცირე ნაწილი უკმაყოფილებას ვერც კი მალავს" (გვ. 68).

ვფიქრობ, ფრიად საგულისხმო და ანგარიშგასაწევი გზავნილია. განსახილველი ნაშრომი, ჩემი ღრმა რწმენით, ყოველმხრივ გამართულია, საინტერესოდ იკითხება და მაღალ შეფასებას იმსახურებს.

ლეო ჩიქავა

საქართველოს ეკონომიკურ მეცნიერებათა აკადემიის პრეზიდენტი,
მეცნიერების დამსახურებული მოღვაწე

გაზეთი „საქართველოს რესპუბლიკა", 25.01.2014

ერის კაცის ეროვნული პოზიცია

ამ წერილის სათაური დღეს ბევრს გააკვირვებს, მაგრამ აღარაფერი შეგეშალოთ! იყავით იმედიანად. ერის კაცები კვლავაც ბევრნი არიან. აბა საქართველოში ნიჭიერს, ჭკვიანს, პირიანს, ქვეყანაზე მოფიქრალს რა გამოლევს!.. ოღონდ სამწუხარო სწორედ ის არის, რომ ისინი დღეს ნაკლებად ჩანან ტრიბუნაზე, ტელეეკრანზე, ბეჭდვით სიტყვაში... სამაგიეროდ მომრავლდნენ ქარიხვეტიები, ცრუ ერისკაცები, გამოუსწორებელი დემაგოგები, ყბედი, უტვინო, ენაგრძელი და ჭკუათხელი გენიოსები, ყვარყვარე თუთაბერები...

კიდევ მეტი, ვინამაც ოცდამეერთე საუკუნის ქართველებს დანტე ალიგიერის ჯოჯოხეთის ცხრა წრე მონაგონი გაგვიხადა, ათასი ბოროტების უშუალო მონაწილე, უდანაშაულო ადამიანების ხოცვაში, აწიოკებაში, სისხლში გასვრილი აქვს ხელები, ყოფნის თავხედობა და დღეს დგას ტრიბუნაზე, თვითონვე ყვირის: არიქა ქურდი, არიქა კრიმინალი, ავაზაკი... იქცევა საქართველო!..

ამასთან დაკავშირებით მაგონდება ბავშვობაში ნასწავლი დანიელ ჭონქაძის "სურამის ციხიდან" სტრიქონები: "შვილო ზურაბ სადამდის?" გონიერი საზოგადოების პასუხი მხოლოდ ერთია: "სანამ ქვეყნად სამართლიანობა არ აღდგება". ეს მხოლოდ მაშინ მოხდება, როცა ქვეყანა გათავისუფლდება სახელმწიფოს მართვის სათავიდან წამოსული ყველა ბოროტების, უსამართლობის, უკანონო გადაწყვეტილებისათვის კანონიერების ძალის მომნიჭებლებისაგან.

ელემენტარული აქსიომაა – უკანონობისათვის კანონიერების ბეჭდის დამსმელი სასამართლო ამ ქვეყანაზე სამართლიანობას ვერ აღადგენს. ძველებურად, მაგრამ სწორად, თან ცოტა ქვეტექსტით რომ ვთქვათ – დღეს კადრები წყვეტენ ყველაფერს!.. არა და დღემდე ქართველებმა ვერა და ვერ მოვიცილეთ მრავალსაუკუნოვანი ვირუსი – თურაშაულის პატრონი ტყეში ეძებდა პანტასა!..

მკითხველთან ბოდიშს ვიხდი, რომ კალამი ცოტა გამექცა, მაგრამ სხვანაირად არ შემეძლო. სახელმწიფო და სამართალი განუყოფელია. პირველი არ არსებობს მეორის გარეშე და პირიქით. ახლა კი დავუბრუნდეთ თემას.

ერის კაცი და მისი ეროვნული პოზიცია ჩვენს დროში წარსულისაგან განსხვავებით უფრო ტევადი გახდა. იგი დღეს არ ამოიწურება მხოლოდ ვაჟკაცობით, აბჯარასხმულობით და მზადყოფნით სამშობლოს დაცვისათვის თავგასაწირად. მსოფლიო გლობალიზაციის პრობლემებმა, საერთაშორისო მასშტაბით გიგანტურ სახელმწიფოთა ურთიერთქიშპობა დედამიწის ყოველი მტკაველის მიტაცების ან გავლენის მოპოვებისათვის მწვავე დილემის წინაშე დააყენა ჩვენი სამშობლო. საფრთხე ემუქრება არა მხოლოდ ტერიტორიას, არამედ ენას, ზნეობას, კულტურას, თვით ფსიქიკურ წყობას, ტრადიციას... ამას ემატება უმძიმესი, ჩვენი შიდა ეკონომიკური მდგომარეობა.

და მიუხედავად ასეთი ვითარებისა, ერთი წუთითაც არა გვაქვს სასოწარკვეთის, უიმედობის საფუძველი. ამ სტრიქონების ავტორი ოთხმოცდაექვსი წლისა გახლავართ, ექვსი ათეული წლის უწყვეტი შრომითი გამოცდილებით. გარწმუნებთ, თავისი ისტორიის მანძილზე საქართველო არაერთხელ ყოფილა მსგავსი სიძნელეების წინაშე. საბედნიეროდ, დღეს გვაქვს მისი გამკლავებისა და დაძლევის ყველა რესურსი. ეს არის ჩვენი დალოცვილი მიწის უმდიდრესი წიაღისეული, ადამიანის გონებრივ და ფიზიკურ შესაძ-

ლებლობათა დიდი კი არა, ამოუწურავი რესურსი. დღეს სრულ-ფასოვანი კაცის თუ ქალის წინსვლის კომპასი უნდა გახდეს ხალ-ხის გაერთიანება. ყოველგვარი სხვისი მოიმედეობის გარეშე შრო-მისუნარიანმა ადამიანმა თვითონვე ხელი მოჰკიდოს პრაქტიკულ საქმეს. ციდან მანანას ნუ ველოდებით.

ამიტომ, დღეს ერისკაცია ყველა ის, ვინც თავისი მოღვაწეო-ბით, ქვეყნისადმი ერთგულების, ადამიანებისადმი თანადგომის, სა-ხელმწიფოებრივი აზროვნების მაგალითს აძლევს გარშემომყოფთ. ერისკაცი მუდამჟამ საქმეში ჩუმად ფუსფუსებს, უხმაუროდ ერთ-მანეთს უხამებს პირად და საზოგადოებრივ ინტერესს. მისგან გა-მორიცხულია საკუთარი უპირატესობის, ღირსების რაიმე ფორმით წინ წამოწევა და ე.წ. „მყინვარწვერზე კუდის ჩამოდება“. ასეთი ერისკაცები ქართული საზოგადოების ყველა სფეროში საკმაოდ არიან. და სწორედ ერთი მათგანი მისი წიგნის შინაარსის, აქტი-ური ეროვნული პოზიციის გამო მე თვითონ ამოვარჩიე. ეს გახ-ლავთ ჩემი უმცროსი კოლეგა, პუბლიცისტი, გაზეთ „თანადგომა“-ს გამომცემელი, ბატონი **<u>ანზორ ბაბუხადია</u>**. იგი დღეს გახლავთ ათ-ზე მეტი წიგნის ავტორი. ამ ახალი გამოცემული წიგნის სათაუ-რია “მასალები საბრალდებო დასკვნისათვის”.

მე კი ვფიქრობ, რომ მას უნდა ერქვას შესანიშნავი აზრები დღევანდელობაზე, ჩვენს ცხოვრებაზე, მომავალზე.

ცხადია, მე ახლა მკითხველს არ გადავღლი წიგნის შინაარსის გარჩევით. წაიკითხეთ და თვითონვე იტყვით: აი, სამშობლოზე მო-ფიქრალი ერის კაცი, ნაღდი ეროვნული პოზიცია!

დარწმუნებული გახლავართ, თქვენი შეხედულება ბატონი ანზო-რის მიმართ, კიდევ უფრო შთამბეჭდავი გახდება, თუ გაეცნობით ქვემოთ მოტანილ მის რამდენიმე გახმაურებულ პუბლიკაციას.

— „საბაზრო ეკონომიკა „ბაზარს“ როდი ნიშნავს!“

— „სამჯერ წავიტეხეთ ფეხი, სამჯერ ვერ ავირჩიეთ რიგიანი პარლამენტი“.

— „ქვეყნის განადგურების გეგმას მთელი ერი წინ უნდა აღუდგეს“.

— “იქნებ ერის სულიერ მამას მაინც მივუგდოთ ყური”.

— “ენა გადავარჩინოთ ქართველებო!”

— “ქაჯები მოდიან” და მრავლდებიან”.

— “საქართველოს ეკონომიკის გადარჩენის ქართული გეგმა”.

— “სხვა საქართველო სად არის?!” ანუ რა უნდა ეწოდოს ჩვენს ქვეყანას მსოფლიოს ყველა ენაზე!”

— “საზოგადოებრივი ტელევიზია საკუთარ ხალხს დასცინის”.

— “ქართულ სახელმწიფოს მიზანმიმართულად ანადგურებენ!”

— “პოლიტიკოსები იწყებენ ქურდობას, ქურდები — პოლიტიკოსობას!”

— “რასაც ეგ მთავრობა აკეთებს, ეს არის ქვეყნისა და ხალხის ღალატი”.

გიორგი ნაჭყებია
ისტორიის მეცნიერებათა დოქტორი
(ივნისი, 2014 წ.)

„მტერი არასდროს დაინდო, მართალი სიტყვის რაინდო“

ერთი მისხალიც არ შემცდარა საქართველოს მწერალთა კავშირი, როდესაც მართლაც სამაგალითო პიროვნებასა და მართლაც რაინდ კაცს, ცნობილ პუბლიცისტსა და ეკონომისტს ანზორ ბაბუხადიას, პირველს მიენიჭა მართალი სიტყვის რაინდის საპატიო წოდება. ეს ყოველივე ახლახან საქართველოს მწერალთა სახლში გამართულ პოეზიის საღამოზე დამსწრე საზოგადოებას აცნობა შემოქმედებითი კავშირის თავმჯდომარემ ქალბატონმა მაყვალა გონაშვილმა.

ვინც ანზორს, მის რაინდულ სულსა და შემართებას იცნობს, და, რაც მთავარია, წაუკითხავს მისი მწვავე პუბლიცისტური წერილები ჩვენი ქვეყნის აქტუალურ საკითხებზე, რა თქმა უნდა, არ გაკვირვებია ეს დაფასება. განსაკუთრებულია ეს ფაქტი გაზეთ „საქართველოს რესპუბლიკისა“ და „საერთო გაზეთის“ თანამშრომელთათვის, რადგან იმ „მართალი სიტყვის“ თითქმის 90 პროცენტი ხომ ამ გაზეთებში დაიბეჭდა.

ყოველივე ოფიციალურად გაფორმდა, ჩვენო ანზორ, თორემ შენი რაინდობა, ავთანდილობა უკვე კარგა ხანია, ცნობილია შენი საახლობლოსთვის.

მაშ, გილოცავთ!

ვილენ მარდალეიშვილი

„საერთო გაზეთი“, 21.05.2014

ბოლოთქმის მაგიერი

ძვირფასო მკითხველო, ჩვენს მიერ, თქვენს განსასჯელად მოწოდებული შეფასებები, წინადადებები და დასკვნები თქვენს მხარდაჭერას თუ ვერ დაიმსახურებს და არ დაგაფიქრებთ, მაშინ **დიდ მწერალს, ოთარ ჭილაძეს** მაინც მივუგდოთ ყური:

„ვინც გარეწარს ხელს ართმევს, თავადაც გარეწარია. გარეწრობა გადამდებია, შეხებითაც გადადის. ამიტომაც დავლპით ზეზეულად, გარჩევა არ არის. ან გვეშინია, ან გვერიდება, ან იმ წუთას ასე მიგვაჩნია საჭიროდ. მეორე წუთს კი შენც იმისთანა ხდები, შენდაუნებურად. შენდაუნებურად კი არა, შეგნებულად, მიზანდასახულად, რადგან იცი, როგორ უნდა მოიქცე და მაინც ისე იქცევი, როგორც არ მოიქცეოდი, სიმტკიცე რომ გქონებოდა, ღირსება რომ შეგენარჩუნებინა“.

* * *

„როცა ილია ჭავჭავაძე „საახალწლო მილოცვას“ წერდა, მიუხედავად იქ აღწერილი ეროვნულის სიბნელისა, სიძაბუნისა, ქვეყანას, ხალხს, მაინც მისალოცად ჰქონდა საქმე: ნელა, მაგრამ აშკარად იღვიძებდა, გამოდიოდა საუკუნოვანი ძილისგან, უკვე არჩევდა ღამურას მერცხლისაგან... დღეს გაცილებით უარესი მდგომარეობაა, დღეს პირიქითაა — კი არ ფხიზლდება — შეგნებულად ბრიყვდება, ძილიდან კი არ გამოდის, უფრო ღრმად ეფლობა ძილში, როგორც კამეჩი — ტალახში, მერცხალს ღამურა ურჩევნია და არავის დანახვა არ უნდა გაიძვერა-მოყვარის გარდა...“

პუბლიკაციები, რომლებიც შესულია ადრე გამოცემულ კრებულებში

სათქმელი დროულად უნდა ითქვას. – 1998 წ.

„პოლიტიკოსები იწყებენ ქურდობას, ქურდები – პოლიტიკურ საქმიანობას“ – 2001 წ.

უპასუხოდ დარჩენილი კითხვები. – 2001 წ.

პრეზიდენტს მისი გუნდის ბევრი წევრი ღალატობს. – 2000 წ.

გვახსოვდეს ბავშვები. – 2000 წ.

პასუხი ორ შეკითხვაზე. – 2001 წ.

ახლა მაინც წაიკითხონ ჩემი
მათდამი გაგზავნილი წერილი. – 2001 წ.

ამბავი სხვადასხვა აქციისათვის
თავშემონახული ხალხისა. – 2002 წ.

მოკლეს თბილისი, ჩვენი თბილისი, მთლად
გააბახეს დედაქალაქი. – 2002 წ.

საბაზრო ეკონომიკა „ბაზარს“ როდი ნიშნავს! – 1992 წ.

გადაახდევინეთ მილიონი და აშენოს რამდენიც უნდა. – 2001 წ.

არჩევნები, ო, ეს არჩევნები! – 1999 წ.

„საერთაშორისო სავალუტო ფონდი –
სიკეთე თუ ბოროტება“ – 2005 წ.

რეგულირება თუ დერეგულირება. – 2005 წ.

მხოლოდ პროფესიონალიზმი გადაგვარჩენს – 2002 წ.

აღსრულდა ნოე ჟორდანიას წინასწარმეტყველება, კომუნიზმის
ლიკვიდაცია კომუნისტების მეთაურობით განხორციელდა – 2003 წ.

პოლიტიკოსები ისევ ქურდობენ – 2003 წ.

„სამჯერ წავიტეხეთ ფეხი, სამჯერ ვერ ავირჩიეთ
რიგიანი პარლამენტი“ – 2003 წ.

პრობლემა ნომერი პირველი – 2003 წ.

პრივატიზაცია – შეცდომა თუ დანაშაული?! – 2004 წ.

კვლავაც ვწეროთ და ჩვენვე ვიკითხოთ?! – 2004 წ.

თამამად ვეძებოთ ალტერნატიული ვარიანტები – 2004 წ.

ვერანაირი ახალი კანონი ვერ გვიშველის, თუ ეკონომიკის
განვითარების რადიკალური პროგრამა არ შემუშავდა – 2004 წ.

საჭიროა მარტივფორმულიანი კონკრეტული პროგრამა – 2004 წ.

გაუგებარი ბრძანება და გასაგები ქუჩის აქციები,
ასე ეკონომიკას ვერ ავაშენებთ – 2005 წ.

შევხედოთ სიმართლეს თვალებში – 2005 წ.

ვუახლოვდებით ჩვენს ზღვას, რომელიც, სამწუხაროდ,
ჯერ ასე შორია?! – 2005 წ.

ხსნის ერთადერთი გზა საყოველთაო შრომაა – 2005 წ.

საკონტროლო-სალარო აპარატების ყველა დონეზე
დანერგვის აბსურდულ მოთხოვნებს მის
დისკრედიტაციამდე მივყავართ – 2006 წ.

შეცდომები, რამაც ქვეყნის ეკონომიკა დაანგრია და
დღესაც ანგრევს – 2007 წ.

რას გვიქადის და დაქცევას, განადგურებას! – 2007 წ.

ცრუ ხელისუფალთა ცრუ საქმეები – 2008 წ.

პრეტენდენტებს - მხოლოდ თანაბარი პირობები – 2008 წ.

აურჩეველი რჩეული – 2008 წ.

ქვეყნის განადგურების გეგმას მთელი ერი წინ უნდა აღუდგეს!
იქნებ ერის სულიერ მამას მაინც მივუგდოთ ყური – 2009 წ.

საკუთრების გარეშე კაცს სამშობლო არა აქვს – 2009 წ.

საქართველოს ეკონომიკის გადარჩენის ქართული გეგმა – 2009 წ.

ღია წერილი საქართველოს პრეზიდენტს
ბატონ მიხეილ სააკაშვილს – ვინ და რატომ ცდილობს
ხალხის და ხელისუფლების დაპირისპირებას?! – 2004 წ.

საქართველოს ეკონომიკურ მეცნიერებათა აკადემიას – 2010 წ.

ღია წერილი ქართველ მწერლებს – საქართველოს
მწერალთა XX ყრილობაზე ვერნათქვამი სათქმელი – 2000 წ.

ღია წერილი ბატონ თამაზ წივწივაძეს – 2001 წ.

ღია წერილი ქვეყნის საკანონმდებლო და
აღმასრულებელ ხელისუფლებას –
უპასუხოდ დატოვებული კითხვები – 2001 წ.

ღია წერილი ბატონ თამაზ კვაჭანტირაძეს – ვაითუ ჩვენი
ენა ქართული ისტორიის კუთვნილება გახდეს... – 2010 წ.

ღია წერილი ქალბატონ რუსუდან კერვალიშვილს –
თქვენგან ამას არ ველოდით – 2010 წ.

ღია წერილი ბატონ ბაჩო ახალაიას –
დაღუპული გმირების სახელების უკვდავყოფაზე
ზრუნვა ყველას უპირველესი საქმეა! – 2010 წ.

ღია წერილი ბატონ ზურაბ ნოღაიდელს –
ზოგიერთი ამონარიდი თქვენი წარსული საქმიანობის
შეფასების საბრალდებულო დასკვნიდან – 2010 წ.

ღია წერილი ხელისუფლებას –
„ოღონდ ქართულად ვილაპარაკოთ“ – 2007 წ.

ღია წერილი „მწერალ“ ლაშა ბუღაძეს –
ყველაფერს აქვს საზღვარი, თვით თვალსაზრისსაც კი! – 2010 წ.

ენა გადავრჩინოთ, ქართველებო! – 2010 წ.

რომელი ეპოქა უფრო რყვნის ჟურნალისტებს? – 2010 წ.

შავგვრემანებს შავი ჩოხა მოგვიხდება!.. – 2011 წ.

ჩვენი დამაქცევარი საბჭოთა სისტემა... – 2011 წ.

ახალგაზრდობა – იმედი ხვალის... – 2011 წ.

ღია წერილი საქართველოს პარლამენტის
თავმჯდომარეს ბატონ დავით ბაქრაძეს –
ქართული ენის გადარჩენა ხელისუფლების
სერიოზული საფიქრალი უნდა იყოს! – 2011 წ.

კიდევ ერთი მოკრძალებული თხოვნა პატრიარქს! – 2011 წ.

„...ან აღვიგვებით მიწისაგან პირისა როგორც ერი!“ – 2011 წ.

ნაციონალებს ხმას არ მივცემ! – 2012 წ.

სანამ შევიგნებთ, რომ ჩვენი ბედი ჩვენსავ ხელთაა! – 2012 წ.

დადასტურებული, უტყუარი ფაქტები
საბრალდებო დასკვნისთვის – 2012 წ.

„ქაჯები მოდიან“ და მრავლდებიან... – 2012 წ.

რაც მოგივა დავითაო... – 2012 წ.
ურემი უკვე გადაბრუნდა, ფრთხილად! 2012 წ.

როდის მოეღება ბოლო თქვენს
ყელყელაობასა და ბრახაბრუხს?! – 2012 წ.

ქართული ენა შველას ითხოვს! – 2013 წ.

გთავაზობთ რუბრიკა
„ფოტობრალდების“ აღდგენას – 2013 წ.

ეს ხელისუფლება მართლა ფრთხილობს
თუ მართლა „ბუქსაობს“? – 2013 წ.

„ნებისმიერი პოლიტიკური პარტიის საქმიანობის სახელმწიფო
ბიუჯეტიდან დაფინანსების წინააღმდეგი ვარ“ – 2013 წ.

პუბლიკაცები, რომლებიც ადრე გამოცემულ კრებულებში არ არის შესული

პრივატიზაცია? დიახ, მაგრამ...
გაზეთი „რესპუბლიკა“, 30 ივნისი, 1991 წელი

საბაზრო ეკონომიკას მომავალი თაობა გადავაყოლეთ
გაზეთი „საქართველოს რესპუბლიკა“, 3 სექტემბერი, 1996 წელი

ღია წერილი საქართველოს პრეზიდენტს
ბატონ ედუარდ შევარდნაძეს
„სახალხო გაზეთი“, თებერვალი, 1999 წელი

ვიაზროვნოთ, მიუხედავად იმისა,
რომ ეს ხელისუფლებას არ მოსწონს.
„ქართველი ძლიერია უფსკრულის პირას მიყენებული“
„დილის გაზეთი“, 23 აგვისტო, 1999 წელი

გაყინული ექსპერიმენტი, ანუ მინისტრებმა
პრეზიდენტის დავალება მიიყურისძირეს
გაზეთი „საქართველოს რესპუბლიკა“, 17 თებერვალი, 2000 წელი

ხელისუფლების დისკრედიტაციისათვის ხომ არ აკეთებენ
(გაყინული ექსპერიმენტი)
გაზეთი „საქართველოს რესპუბლიკა“, 23 მარტი, 2000 წელი

ექსპერიმენტი, რომელიც შემოსავლების გაორმაგებას გვპირდებოდა,
სახელისუფლებო ქსელში „გაჭედეს“
გაზეთი „დრონი“, 18 ივლისი, 2000 წელი

დაე, ისმინოს ბრმამაც და ყრუმაც!
გაზეთი „სარკმელი საქართველოსი“, იანვარი, 2001 წელი

ღია წერილი საქართველოს მწერალთა კავშირის თავმჯდომარეს, ბატონ თამაზ წივწივაძეს
გაზეთი „ლიტერატურული საქართველო“,
9-15 თებერვალი, 2001 წელი

დაე, ისმინოს ბრმამაც და ყრუმაც!
გაზეთი „სარკმელი საქართველოსი“, ივნისი, 2001 წელი

ფიქსირებული გადასახადები ტოტალური საგადასახადო კორუფციის შემცირებისა და მეწარმეობის გადარჩენის ერთადერთი შანსი
გაზეთი „საქართველოს რესპუბლიკა“, 1 აგვისტო, 2001 წელი

ჩვენთან პროფესიონალიზმის დეფიციტია
გაზეთი „საქართველოს რესპუბლიკა“, 26 ივლისი, 2002 წელი

ხმამაღლა სათქმელი
გაზეთი „საქართველოს რესპუბლიკა“, 7 მარტი, 2003 წელი

ამ პროგრამით „ტაძრამდე“ ვერ მივალთ
გაზეთი „საქართველოს რესპუბლიკა“,
23 ოქტომბერი. 2003 წელი

ნუ იქნებით „სტავკების“ ტყვეობაში, ნუ გადაიხდით ქრთამს თქვენი შვილების უსწავლელობაში
ჟურნალი „ბიზნესი და კანონმდებლობა“, №2, 2004 წელი

ვინ რას მიიღებს პრივატიზაციიდან
ჟურნალი „ბიზნესი და კანონმდებლობა“, №3, 2004 წელი

რატომ ამჯობინებენ დუმილს მეცნიერები
გაზეთი „საქართველოს რესპუბლიკა“,
21 აგვისტო, 2004 წელი

გადასახადების ამკრეფთ შემოქმედებითი
მიდგომა აღარ დასჭირდებათ
გაზეთი „საქართველოს რესპუბლიკა“, 15 იანვარი, 2005 წელი

„მაგიური“ ბრძანება ანუ „საით მიდიხარ,
საცოდაო საქართველოვ?!
ჟურნალი „ბიზნესი და კანონმდებლობა, №5, მარტი, 2005 წელი

ფიქსირებული გადასახადი და სიღარიბის დაძლევა
გაზეთი „მცირე მეწარმე“, ივლისი, 2005 წელი

მეტი დაფიქრება გმართებთ, ბატონებო
გაზეთი „საქართველოს რესპუბლიკა“,
27 სექტემბერი, 2005 წელი

დროა თავი დაანებონ ხავსზე მობღაუჭებას
გაზეთი „საქართველოს რესპუბლიკა“, 8 ნოემბერი,2005 წელი

Ñíà÷àëà íàäî çàæèâàòü ðàíó, à ïîòîì óæå äóì àòü î ðàìå
ãàçåòà “Ñâî á îäíàÿ Ãðóçèÿ”, 17 íîÿáðÿ, 2005 ã.

„სოფლის შენებას რა უნდა“
გაზეთი „საქართველოს რესპუბლიკა“, 29 ნოემბერი, 2005 წელი

საზოგადოებრივი ტელევიზია საკუთარ საზოგადოებას დასცინის
გაზეთი „ლიტერატურული საქართველო“, 10 მარტი, 2006 წელი

„სახელი ხალხისა, სახრავი – სხვისა“ ანუ ვის
ინტერესებს იცავს საზოგადოებრივი მაუწყებლობა?
გაზეთი „საქართველოს რესპუბლიკა“, 17 მარტი, 2006 წელი

ბუმერანგი უკვე დაგვიბრუნდა, ქვეყანა სულს ღაფავს
გაზეთი „ქრონიკა“, 30 ოქტომბერი 5 ნოემბერი, 2006 წელი

ესენი თავის ჯიბის მაყურებელი ხალხია
გაზეთი „ქრონიკა“, 6-12 ნოემბერი, 2006 წელი

ქართულ სახელმწიფოს მიზანმიმართულად ანადგურებენ
„საერთო გაზეთი“, მაისი, 2007 წელი

საქართველოს პარლამენტი უკანონობის დაკანონებას აპირებს
გაზეთი „საქართველოს რესპუბლიკა“, 11 ნოემბერი, 2008 წელი

საქართველოში კანონის შეუსრულებლობის უზენაესობა მეფობს
გაზეთი „საქართველოს რესპუბლიკა“, 26 ნოემბერი, 2008 წელი

ვის ხარჯზე მდიდრდებიან ჩინოვნიკები?
გაზეთი „საქართველოს რესპუბლიკა“,23 დეკემბერი, 2008 წელი

იტყვის ნოღაიდელი სიმართლეს?
გაზეთი „საქართველოს რესპუბლიკა“, 3 თებერვალი, 2009 წელი

ნუ დავასხამთ წყალს სხვის წისქვილზე
„საერთო გაზეთი“, 25 თებერვალი, 2009 წელი

პოლიტიკოსები იწყებენ ქურდობას, ქურდები – პოლიტიკოსობას
გაზეთი „საქართველოს რესპუბლიკა“, 11 მარტი, 2009 წელი

რასაც ეს მთავრობა აკეთებს, ეს არის ქვეყნის და ხალხის ღალატი
„საერთო გაზეთი“, 11 მარტი, 2009 წელი

თუ რუსეთთან ეკონომიკური კავშირი გავწყვიტეთ წარმოუდგენელი კატასტროფა გველის
„საერთო გაზეთი“, 14 აგვისტო, 2008 წელი

მაისაშვილისგან უარესსაც უნდა ელოდეთ!
გაზეთი „საქართველოს რესპუბლიკა“, 17 აპრილი, 2009 წელი

მოაზროვნე საზოგადოება ამას უკვე აღარავის აპატიებს
გაზეთი „საქართველოს რესპუბლიკა“, 12 იანვარი, 2010 წელი

შინაური მტერი – მტერზე უფრო მტერი!
გაზეთი „საქართველოს რესპუბლიკა“, 19 იანვარი, 2010 წელი

დენთის სუნი მცემს
გაზეთი „საქართველოს რესპუბლიკა“, 22 აპრილი, 2010 წელი

ბაქიბუქის დრო დამთავრდა, გადადით კონკრეტულ საქმეზე!
გაზეთი „საქართველოს რესპუბლიკა“, 18 ნოემბერი, 2010 წელი

ყურცქვიტა ბიუროკრატები
გაზეთი „საქართველოს რესპუბლიკა“, 29 მარტი, 2011 წელი

სარჩევი

ავტორისაგან ---------- 3
რამდენიმე ამონარიდი „შეცდომა თუ დანაშაული?!“-ის VII ნაწილიდან ---------- 5

პუბლიცისტური წერილები

დადასტურებული, უტყუარი ფაქტები საბრალდებო დასკვნისთვის ---------- 10
ჭკუის დარიგებას, რა თქმა უნდა, არ გაკადრებთ... ------- 18
იქნებ ახლა მაინც გამოვიტანოთ სათანადო დასკვნები! -- 21
სატკივარი არა მალავს!.. ---------- 25
„ვერ შევძელი იმის მტკიცება და კეთება, რაც თავად არ მწამდა“ ---------- 26
საქართველოს მეცნიერებათა ეროვნული აკადემიის სხდომაზე ვერნათქვამი სათქმელი ---------- 30
აცნობიერებთ თუ არა, რომ თბილისის მერობა უზარმაზარი პასუხისმგებლობაა? ---------- 33
არ შეიძლება ხალხის მიერ დაქირავებული ჩინოვნიკი „კარგი მუშაობისთვის“ თვითონ იჯილდოებდეს თავს ---- 37
არჩევნები, ო, ეს არჩევნები ---------- 42
ქართულ ენას სახელმწიფო უნდა იცავდეს! ---------- 44

საცობების დაშლაში ყველამ თავისი წვლილი უნდა
შეიტანოს ---------- 45
გააცოცხლეთ კანონი „რეკლამის შესახებ“! ---------- 50
მიმართვა ხელისუფლებას ---------- 51
მეტის მოთმენა მართლაც შეუძლებელია! ---------- 52

დიახ, „საქართველო“ არის ესე! ---------- 55

გამოხმაურებები

პროფესიონალის საღი გონებითა და მახვილი მზერით
დანახული ცხოვრება ---------- 64
ერის კაცის ეროვნული პოზიცია ---------- 69
„მტერი არასდროს დაინდო, მართალი სიტყვის რაინდო“ ---- 73
ბოლოთქმის მაგიერი ---------- 74
პუბლიკაციები, რომლებიც შესულია ადრე
გამოცემულ კრებულებში ---------- 75
პუბლიკაცები, რომლებიც ადრე გამოცემულ კრებულებში
არ არის შესული ---------- 81

ანზორ ბაბუხადია
„ზოგჯერ თქმა სჯობს არათქმასა“
(ქართულ ენაზე)

რედაქტორი:
კახა მახარაშვილი

აიწყო-დაკაბადონდა და დაიბეჭდა
შპს „გამომცემლობა სამშობლოში“
მის.: თბილისი, დიღმის მასივი, რობაქიძის 7
ტელ.: 599 95 30 91